

Marjo Hienonen

Laulunopettaja somessa, some laulunopettajana

Sosiaalisen median pedagoginen merkitys laulamisen oppimisessa

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikkipedagogi YAMK

Musiikin koulutusohjelma

Opinnäytetyö

19.11.2023

Tiivistelmä

Tekijä:	Marjo Hienonen
Otsikko:	Laulunopettaja somessa, some laulunopettajana. Sosiaalisen median pedagoginen merkitys laulamisen oppimisessä
Sivumäärä:	75 sivua + 4 liitettä
Aika:	19.11.2023
Tutkinto:	Musiikkipedagogi YAMK
Tutkinto-ohjelma:	Musiikin koulutusohjelma
Ohjaaja:	MuT Susanna Mesikä

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli laadullisia menetelmiä käyttäen selvittää, millainen merkitys sosiaalisesta mediasta löytyvällä kaikille saatavilla olevalla ilmaisella laulopedagogisella sisällöllä on sitä tuottaville laulunopettajille sekä sitä kuluttaville laulajille. Asiantuntijoiden teemahaastattelulla selvitettiin, millaisia motiiveja, tavoitteita ja pedagogisia ajatuksia sosiaaliseen mediaan sisältöä tuottavilla laulunopettajilla on. Haastateltaviksi valikoitui neljä sosiaaliseen mediaan laulopedagogista sisältöä tuottavaa suomalaista laulunopettajaa. Lomakyselyllä puolestaan kartoitettiin, millaisen merkityksen laulun harrastajat ja ammattilaiset antavat sosiaalisen median pedagogiselle laulusisällölle. Kyselyyn vastasi 136 vastaajaa. Tutkimusaineisto analysoitiin laadullisella sisällönanalyysillä.

Haastatteluissa kävi ilmi, että laulunopettajat kokivat sisäistä mielenkiintoa opetusmateriaalin tuottamiseen ja heillä oli halu purkaa laulamiseen liittyviä myyttejä sekä innostaa ihmisiä laulamisen pariin. Positiivinen pedagogiikka ja itseohjautuvuuteen kannustaminen nousivat haastatteluissa vahvasti esille. Osalle haastateltavista sosiaalinen media oli myös oman toiminnan markkinointia ja asiakashankintaa. Mahdolliset väärinymmärrykset sosiaalisen median kautta opettamisessa huolettivat haastateltavia. Kyselyyn vastanneista laulajista enemmistö arvioi sosiaalisen median vähintään jokseenkin tärkeäksi omassa laulamisen oppimisessaan. Suurin osa koki sen enemmän edistävän kuin haittaavan oppimista. Eniten laulajia kiinnosti laulutekniikkaan painottuva sisältö. Enemmistö laulajista koki osaavansa arvioida näkemänsä sisällön luotettavuutta ja laatua vähintään melko hyvin. Tutkimustuloksissa näkyi piirteitä informaalista ja itsesäädellystä oppimisestä.

Tutkimustuloksia voivat hyödyntää laulunopettajien lisäksi myös muut pedagogit. Nykypäivän opettajien tulee ymmärtää, millainen merkitys sosiaalisella medialla on oppimisen kannalta sekä miten sosiaalista mediaa hyödyntävä informaali ja itsesäädely oppiminen voi tukea oppijaa. Opettajat voivat myös itse käyttää sosiaalista mediaa oman ammattitaitonsa vahvistamiseen.

Avainsanat: laulamisen oppiminen, sosiaalinen media, somepedagogiikka, laulopedagogiikka, laulunopetus

Abstract

Author: Marjo Hienonen
Title: Voice Teacher on Social Media. Social Media as a Voice Teacher. The Pedagogical Significance of Social Media in Learning to Sing
Number of Pages: 75 pages + 4 appendices
Date: 19 November 2023
Degree: Master of Culture and Arts
Degree Programme: Music
Supervisor: DMus Susanna Mesiä

This Master's thesis is a study of the pedagogical significance of social media in learning to sing. The study investigates the role of free singing-related social media content in learning to sing according to voice teachers who create content and singers who consume it. The research data were collected through theme interviews with four Finnish content creator voice teachers and a survey among 136 singers. The interviews focused on the teachers' motives, goals, and pedagogical thinking. The survey among singers examined what significance and meaning singers give to the pedagogical singing content found on social media. The data was analyzed by using qualitative content analysis.

The interviews showed that voice teachers had an intrinsic motivation to create teaching materials. They had a desire to encourage people to sing and clarify myths around singing. They also showed signs of positive pedagogy and tendency to promote self-direction in learning. For some of the interviewees, social media was also used to market their own business and acquire new clients. Voice teachers were worried about possible misunderstandings when teaching singing through social media. Most of the singers who answered the survey evaluated social media to have at least some significance in their own learning. They saw more benefits than disadvantages in using social media for learning to sing. They were most interested in content about vocal technique. Most of the singers thought they are at least quite good at discerning the quality and reliability of the content they watch. The data showed characteristics of informal and self-regulated learning.

This study benefits all pedagogues from different fields. Teachers should be aware of how students use social media for learning and how informal and self-regulated learning that utilizes social media can endorse their learning. In addition, teachers can leverage social media to enhance their own professional skills.

Keywords: learning to sing, social media, social media pedagogy, voice pedagogy

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Tietoperusta	3
2.1	Tutkimuksia sosiaalisen median roolista musiikin oppimisessa	3
2.2	Informaali, formaali ja non-formaali oppiminen	5
2.3	Itsesäädely oppiminen	8
3	Tutkimusasetelma	11
3.1	Tutkimuskysymykset	12
3.2	Asiantuntijoiden teemahaastattelu	13
3.3	Haastateltavien valinta	14
3.4	Kyselytutkimus	16
3.5	Aineiston analyysi	17
4	Tulokset	19
4.1	Haastattelujen tulokset	20
4.1.1	Opettajien motivaatio sometoiminnan taustalla	20
4.1.2	Opettajien tavoitteet, toiveet ja haasteet sometoiminnalle	22
4.1.3	Opettajien pedagogiset arvot	25
4.1.4	Opettajien sometoiminnan kohderyhmä	26
4.1.5	Someopetuksen ja lähiopetuksen erot	28
4.1.6	Somesisällön valikointi ja rajaaminen	30
4.1.7	Vuorovaikutus somessa	32
4.1.8	Somebrändi	33
4.2	Kyselyn tulokset	34
4.2.1	Vastaajien profiili	34
4.2.2	Sosiaalisen median käyttö	35
4.2.3	Laulajia kiinnostavat aiheet somessa	40
4.2.4	Vuorovaikutus somessa	42
4.2.5	Laulunopetuksellisen sisällön merkitys	44
4.2.6	Somesta opittuja laulutaidon osa-alueita	47
4.2.7	Maksulliset verkkokurssit ja laulunopetukseen osallistuminen	48
4.2.8	Laulunopetussisällön laadun ja luotettavuuden arviointi	52
4.2.9	Somen haittavaikutukset laulamisen oppimisessa	57

4.3 Tulosten tarkastelua informaalin ja itsesäädelyyn oppimisen näkökulmasta	59
4.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	63
5 Pohdinta	66
Lähteet	72
Liitteet	74
Teemahaastattelun runko	74
Haastattelun informointilomake	76
Haastattelun suostumuslomake	81
Kyselyn kysymykset	82

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö käsittelee sosiaaliseen mediaan laulupedagogista sisältöä tuottavien laulunopettajien ja somesisältöjä kuluttavien laulajien käsityksiä sosiaalisen median pedagogisesta merkityksestä laulamisen oppimisessa. Pyrkimykseni on kvalitatiivisin tutkimusottein selvittää, miksi laulunopettajat tuottavat pedagogista sisältöä sosiaaliseen mediaan ja millaisessa roolissa laulamisen oppimisessa tällainen sisältö on sitä katsovien mielestä. Tavoitteeni on tuottaa uutta tietoa ja ymmärrystä hyvin ajankohtaisesta ja vähän tutkitusta aiheesta, josta käytän tässä opinnäytetyössä termiä *laulun somepedagogiikka*. Tarkoitin sillä sosiaalisen median eri kanavista löytyvää kaikille ilmaiseksi saatavilla olevaa video- tai tekstimuotoista opetussisältöä.

Opinnäytetyöni teoreettisen viitekehyksen muodostavat informaali oppiminen (mm. Green, 2008; Folkestad, 2006; Väkevä, 2013) ja itsesäädeltä oppiminen (self-regulated learning, SRL, mm. Zimmerman, 1990; 2002). Tutkin somepedagogiikan merkitystä kahdesta näkökulmasta. Ensin keskiöön pääsevät sosiaaliseen mediaan ilmaista laulunopetusmateriaalia tuottavat suomalaiset laulunopettajat. Puolistrukturoitujen teemahaastatteluiden kautta selvitän opettajien omia pyrkimyksiä, motivaatiota ja pedagogisia ajatuksia heidän toimintansa taustalla. Toisen näkökulman tuovat sosiaalista mediaa laulamisen oppimisessa hyödyntävät laulajat. Tutkin lomakekyselyllä heidän näkemyksiään siitä, millainen painoarvo sosiaalisella medially on heidän laulamisen oppimisessaan ja millaisia asioita he pitävät tärkeänä laulupedagogisessa somesisällössä. Tässä työssä käsite *laulajat* kattaa kaiken tasoiset laulajat ammattilaisista aloittelijoihin ja jopa niihin, jotka eivät välttämättä koe itseään laulajiksi mutta ovat asiasta kiinnostuneita.

Sosiaalinen media, arkikielessä tutummin some¹, on mullistanut reilussa vuosikymmenessä koko maailmamme, myös pedagogiikan. Kun itse aloin käydä laulutunneilla, janosin koko ajan lisätietoa laulamisesta. Etsin käsiini kaikki mahdolliset YouTube-videot, joilla laulunopettajat kertoivat laulutekniikasta ja jakoivat harjoituksia, joita voi kokeilla itsekseen kotona. Oikeastaan voisi sanoa, että minulla on ollut kymmeniä tai jopa satoja laulunopettajia ympäri maailman, vaikkon ole heitä koskaan tavannut. Minulle tämä ilmaiseksi saatava tieto, materiaali ja tuki olivat kultaakin kalliimpia ja koin niiden tukevan valtavasti oppimistani laulutuntien ohella. Näin jälkikäteen laulunopettajana tunnistan, etteivät aivan kaikki videoilla saadut neuvot olleet hyviä, mutta pääosin käsitykseni laulamisesta kuitenkin laajeni, tietoni lisääntyi ja sain paljon inspiraatiota sosiaalisesta mediasta.

Kiinnostukseni tutkia aihetta syvemmin juontaa juurensa siitä, että olen itse tuottanut yli kolmen vuoden ajan Instagramiin laulunopetuksellista sisältöä Hieno Ääni -nimisellä tililläni. Julkaisen viikoittain laulamiseen liittyviä tekstejä ja lyhyitä videoita, jotka ovat saavuttaneet tuhansia katselukertoja. Tarkoitukseni ei ole korvata oikeaa läsnä olevaa laulunopettajaa tai tehdä häntä turhaksi, vaan tuoda tietoa laulamisesta kaikkien saataville sekä rohkaista ihmisiä harrastamaan ja nauttimaan laulamisesta ja musiikista. Minulle on ollut erityisen tärkeää tuottaa suomenkielistä opetusmateriaalia, jota ei ollut ollenkaan saatavilla vielä silloin, kun itse vasta harrastin laulua.

Olen saanut erittäin paljon positiivista palautetta ja kiitosta somesisällöstäni niin laulamisesta kiinnostuneilta harrastajilta kuin laulunopettajakollegoiltaanikin. Tämän perusteella oma ennakkokäsitykseni on, että laulunopetussisältö auttaa laulamisen oppimisessa ja lisää laulamisen kiinnostavuutta. Moni on myös kertonut minulle kokevansa sosiaalisen median lisäävän yhteisöllisyyttä ja tarjoavan vertaistukea laulamiseen. Esimerkiksi monet julkaisujeni aiheet herättävät paljon keskustelua ja yksi Instagram-tekemiseni tärkeä piirre onkin jakaa myös muiden

¹ Olen valinnut käyttää tässä työssä sosiaalisesta mediasta toisinaan myös lyhennettä *some* sen vakiintuneen luonteen takia.

laulajien ajatuksia ja kokemuksia toisten nähtäville. Olemme käyneet keskusteluja syvällisistä, jopa tabuiksi koetuista aiheista, kuten huijarisyndroomasta ja riittämättömyyden tunteista sekä kilpailusta ja kateudesta muusikoiden keskuudessa.

Vaikka sosiaalinen media on arkipäiväämme, tutkimusta laulamisen oppimisesta sen kautta ei ole vielä tehty ja siksi koen tärkeäksi tehdä tämän opinnäytetyön. Yleisesti musiikin oppimisen kentältä löytyy muutamia mielenkiintoisia sosiaaliseen mediaan liittyviä tutkimuksia. Tämän työn kannalta olennaisimmat ovat Krusen ja Veblen (2012) *Music teaching and learning online: Considering YouTube instructional videos* sekä Maronen ja Rodriguezin (2019) *What's So Awesome with YouTube: Learning Music with Social Media Celebrities*. Sivuan näitä tutkimuksia lyhyesti seuraavassa luvussa, jossa tarkastellaan sosiaalisen median roolia musiikin oppimisessa valitsemani teoreettisen viitekehyksen näkökulmasta.

2 Tietoperusta

Tässä luvussa tarkastelen sosiaalisen median roolia musiikin oppimisen näkökulmasta peilaten sitä informaaliin sekä itsesäädelyyn oppimiseen. Aluksi esittelen kaksi aiempaa tutkimusta sosiaalisesta mediasta musiikin oppimisen kentällä. Sen jälkeen tuon tutkimuskirjallisuudesta esille informaalille musiikin oppimiselle tyypillisiä piirteitä, joita muun muassa Lucy Green (2008), Göran Folkestad (2006) sekä Lauri Väkevä (2013) ovat kuvanneet. Itsesäädelyä oppimista tarkastelen puolestaan Barry J. Zimmermanin (1990, 2002) teorian kautta. Tavoitteeni on käsitellä näiden oppimisfilosofioiden yhteyksiä somepedagogiikkaan pohtien sitä, miten sosiaalisen median kautta oppiminen edustaa informaalia ja itsesäädelyä oppimista.

2.1 Tutkimuksia sosiaalisen median roolista musiikin oppimisessa

Sosiaalista mediaa koskevia tutkimuksia musiikkipedagogiikan kentällä on tehty vähän. Kruse ja Veblen (2012) ovat tutkineet neljän folk-musiikissa käytetyn

instrumentin opetusvideoita YouTubessa. He analysoivat videoita neljästä näkökulmasta: videon piirteet (pituus sekä aika jonka opettaja käyttää puhumiseen), opettajan piirteet (sukupuoli, ikä, etnisyys), musiikillinen sisältö ja opetusmenetelmät. Kävi ilmi, että suurin osa videoista oli suunnattu aloittelijoille ja ne olivat tekniikkapainotteisia. Opettajat käyttivät eniten kuulonvaraista opettamista ja mallintamista. Sen lisäksi usein videoilla esiteltiin oikea ja virheellinen tapa soittaa instrumenttia sekä annettiin pedagogisia neuvoja vaikeisiin kohtiin tai sorminäppäryyteen. Toisto ja fysiologiset ohjeet esimerkiksi käden asennosta olivat myös usein käytettyjä pedagogisia menetelmiä. (Kruse & Veblen, 2012, s. 81–83.)

Marone & Rodriguez (2019) ovat puolestaan tutkineet jonkinlaiseen *julkkisasemaan* YouTubessa nousseita kitaraopettajia. He analysoivat neljän eri opettajan videoita pohtien, mitkä elementit ovat vaikuttaneet opettajien videoiden suosioon. He tulivat johtopäätökseen, että sisällöntuottajien suosio perustuu autenttiseen, informaaliin ja helposti lähestyttävään vaikutelmaan sekä huumoriin. Opetuksellinen sisältö, brändin rakentaminen ja sisällöntuottajien henkilökohtaisen elämän avaaminen katsojille luo heidän mukaansa ainutlaatuisen oppimisympäristön, joka haastaa perinteistä musiikkikasvatusta. (Marone & Rodriguez, 2019, s. 1, 12.)

Marone ja Rodriguez tuovat esiin, että sosiaalinen media mahdollistaa musiikin oppimisen maksuttomasti ja maailmanlaajuisesti missä ja milloin vain. Oppiminen voi olla myös yhteisöllistä, sillä katsojat voivat jättää kommenttejaan ja käydä keskusteluita myös keskenään tai luoda niin kutsuttuja vastausvideoita. Marone ja Rodriguez ovat tutkineet musiikin oppimista erityisesti YouTuben avulla ja he pitävät sen etuna sitä, että käyttäjät voivat luoda itselleen esteettömyyttä esimerkiksi hidastamalla tai nopeuttamalla videoita ja lisäämällä videoihin tekstityksiä. Sisällöntuottajat puolestaan saavat kävijätietoja, joista he voivat päätellä, miten katsojat reagoivat videoihin. He painottavat, että myös musiikkikasvattajat voivat hyödyntää YouTubesta löytyvää valtavaa määrää opetusmateriaalia omassa opetustyössään. (Marone & Rodriguez, 2019, s. 4–5.)

2.2 Informaali, formaali ja non-formaali oppiminen

Kun ihminen avaa puhelimestaan sosiaalisen median sovelluksen, kuten Instagramin, YouTuben tai TikTokin, ja törmää siellä laulunopetukselliseen sisältöön, jota hän jää katsomaan, oppimista tapahtuu. Moni päätyy saman tien koikelemaan näkemiään vinkkejä tai pohtimaan laulamista uudesta näkökulmasta. Tällainen sosiaalisen median kautta tapahtuva arkioppiminen edustaa informaalia oppimista, jota on tutkittu ja käsitelty musiikin oppimisen kentällä paljon (esim. Folkestad, 2006, Green, 2008; Rodriguez, 2009; Väkevä, 2013; Wright, 2016).

Informaalille oppimiselle on tyypillistä, että oppiminen tapahtuu virallisten opetussuunnitelmien ja kasvatusinstituutioiden ulkopuolella, esimerkiksi kotona, kaveripiirissä tai sosiaalisessa mediassa. Väkevän (2013, s. 94) kuvailee sitä avoimeksi kentäksi, ”jossa kuka tahansa voi oppia mitä tahansa, keneltä tahansa, milloin tahansa”. Tällöin oppiminen ei yleensä ole etukäteen järjestettyä, vaan oppimisprosessi etenee osallistujien vuorovaikutuksessa ja se on itsevalittua ja vapaaehtoista toimintaa (Folkestad, 2006, s. 141). Sallila ja Vaherva (1998, s. 32–33) huomauttavat, että informaali oppiminen voi tapahtua joko tietoisesti ja huolelliseen suunnitelmaan perustuvana, kuten itseohjattu oppiminen, erilaisena kokemuseräisenä oppimisena, kuten osallistuttaessa vaikkapa johonkin kehitysprojektiin tai valmennukseen, tai se voi olla tiedostamatonta, suunnittelematonta ja implisiittistä muiden toimintojen sivutuotteena spontaanisti tapahtuvaa oppimista, joka voi tosin myöhemmin tulla yksilön tietoisuuteen.

Folkestad (2006, s. 136) on huomauttanut, että suurin osa musiikin oppimisesta tapahtuu koulun tai virallisen oppilaitoksen ulkopuolella sellaisissa tilanteissa, joissa ei ole varsinaista opettajaa eikä tarkoitus ole niinkään oppia musiikkia, vaan soittaa, kuunnella, tanssia tai olla muuten tekemisissä musiikin parissa. Greenin (2008, s. 10) mukaan oppiminen tapahtuu sekä yksin että kavereiden kanssa ryhmässä ja se sisältää tiedostettua ja tiedostamatonta tietotaidon vaihtamista kuuntelun, katselun, juttelun ja imitaation kautta. Aikuisten toimesta tapahtuvaa ohjausta ja valvontaa on hyvin vähän, jos ollenkaan. Heath (2001, s.

10) on puolestaan painottanut taidekasvatuksessa kodin ja koulun ulkopuolella olevan *kolmannen areenan* merkitystä, joka on hänen mukaansa jätetty vähälle huomiolle. Väkevä (2013, s. 96) tuo esiin, että tämä kolmas areena on sosiaalisen median myötä yhä enemmän virtuaalinen. On kuitenkin hyvä huomioida, että lähdekirjallisuudessa painottuu vahvasti lasten ja nuorten musiikin oppiminen, kun taas oma aineistoni kattaa pääasiassa aikuiset. Usein aikuisten opiskelu ei ole yhtä formaalisti järjestettyä kuin lasten.

Informaalissa musiikin oppimisessa korostuu myös se, että oppijat valitsevat itse opittavan musiikin, joka on useimmiten sellaista, josta he jo valmiiksi pitävät ja jota he ymmärtävät. Musiikkia kopioidaan korvakuulolta ja taidot ja tieto opitaan sattumanvaraisesti, omaperäisesti ja kokonaisvaltaisesti. (Green, 2008, s. 10.) Varsinkin sattumanvaraisuus on tyypillistä sosiaalisen median kautta tapahtuvalle musiikin oppimiselle. Oppijat saavat yksittäisiä neuvoja sieltä täältä eikä asioita opita samalla tavalla järjestelmällisesti, kuten perinteisemmässä musiikin opetuksessa.

Voidaksemme ymmärtää paremmin informaalia oppimista on määriteltävä myös formaali eli muodollinen oppiminen, jonka rinnalla informaali oppiminen usein kulkee. Formaalisessa oppimisessa toiminta on yleensä opettajajohtoista, vaikka opettajan ei aina tarvitse olla varsinainen opettaja, vaan henkilö, joka organisoii oppimistapahtumaa. Opettajajohtoisessa oppimisessa opettava henkilö siis järjestää ja suunnittelee toimintaa etukäteen. (Folkestad, 2006, s. 141.) Formaali oppiminen nähdään myös hierarkkisesti rakentuvana eli se etenee ajallisesti asteittain, esimerkiksi yksinkertaisemmista harjoituksista ja kappaleista kohti haastavampia (Rodriguez, 2009, s. 39; Sallinen & Vaherva, 1998, s. 34). Formaali oppiminen toteutetaan yleensä kouluissa ja muissa kasvatustieteellisyyslaitoksissa ja siinä käytetään järjestelmällisiä oppimismenetelmiä ja arviointikriteereitä (Väkevä, 2013, s. 94). Tästä hyvänä esimerkkinä ovat musiikkiopistot ja konservatoriot, joissa nykyään noudatetaan ja rakennetaan opetusta Opetushallituksen vuonna 2017 määrittelemien Taiteen perusopetuksen yleisen ja laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Folkestad (2006, s. 141–142) näkee musiikin oppimisen määrittyvän formaaliksi tai informaaliksi neljän elementin kautta: tilanne (missä oppiminen tapahtuu, oppilaitoksessa vai muualla), oppimistyyli (opitaanko musiikki lähinnä nuoteista vai korvakuulolta), omistajuus (*ownership*, kuka tekee aktiviteettia koskevat päätökset) ja tarkoituksellisuus (onko mieli suunnattu soittamiseen vai siihen, miten *oppia* soittoa). Folkestad painottaa näiden tapahtuvan dialektisesti eli hänen mukaansa muusikot kaikista genreistä yhdistävät molempia oppimisen tapoja. Hänen mielestään näitä ei missään tapauksessa tulisi pitää toistensa vastakohtina vaan jatkumona. Wright (2016, luku 1) vertaakin niitä audio mikserin liukusäätöihin, jossa voidaan olla missä tahansa kohdassa jatkumoa formaalin ja informaalin välimaastossa millä tahansa hetkellä jopa yhden oppitunnin tai musiikkiaktiviteetin aikana.

Mielenkiintoista on se, että vaikka oppiminen voi olla informaalia, opetus sen sijaan on Folkestadin (2006, s. 142–143) mukaan aina formaalia. Hän on sitä mieltä, että vaikei oppimistapahtuma olisikaan virallisesti järjestettyä, siinä on silti järjestystä, kun joku ottaa opettajan roolin. Näin ollen sosiaalisen median kautta tapahtuva opettaminen on formaalia, vaikka oppiminen onkin samaan aikaan informaalia.

Marone ja Rodriguez (2019, s. 12) haastavat kuitenkin Folkestadin näkemystä opetuksen formaalista luonteesta. Heidän tutkimansa kitaraopettajat YouTubeissa eivät tuntuneet ottavan videoillaan opettajan roolia, vaan jakoivat tietouttaan ja ideoitaan ilman minkäänlaista formaalia opetussuunnitelmaa, oppimistavoitteita tai odotuksia. Informaalia asetelmaa vahvasti heidän mukaansa keskustelunomainen lähestymistapa, jossa seuraajat päästettiin videoiden kautta sisältötuottajien koteihin ja seuraamaan heidän matkaansa muusikkoina ja musiikin rakastajina. Lisäksi katsojien kommentit, kysymykset ja videoehdotukset näiden opettajien sosiaalisten median kanavilla loivat yhteisöllisyyden tunnetta seuraajien välille hämärtäen perinteistä opettajan ja oppilaan kahtiajakoa.

Toisinaan puhutaan myös non-formaalista oppimisesta, jota esimerkiksi kansalaisopistojen voidaan katsoa harjoittavan. Siinä on strukturoituja piirteitä, muttei

yleensä systemaattisia pedagogisia tavoitteita tai arviointikriteereitä (Väkevä, 2013, s. 94). Väkevä esittelee myös Thomas Ziehen käsitteen epätavallinen oppiminen, jossa painottuu mediaympäristön rooli oppimisen kanavoijana, ja muistuttaa musiikin opettajia hyväksymään sen tosiasian, etteivät he ole pääasiallisia musiikillisen tiedon ja taidon välittäjiä, vaan osa oppimisen kenttää, jota media rajaa. (Väkevä, 2013, s. 95.) Hän myös tuo esiin ubiikin eli sulautetun oppimisen näkökulman, jonka mukaan oppimisympäristö voi löytyä mistä tahansa median välittämistä vuorovaikutuksista. Siinä teknologia nähdään tärkeässä roolissa. Tämä luo Väkevän mukaan uusia vaatimuksia opettajan tietotaidolle. Mielestäni nykymaailmassa opettajien tulee ymmärtää sosiaalisen median pedagogista merkitystä oppimisessa.

Wright (2016) puhuu non-formaalista opetuksesta oppimisen sijaan ja katsoo sen kulkevan käsi kädessä informaalin oppimisen kanssa. D'Amoren (2008, s. 44) mukaan non-formaalissa opetuksessa korostuu kuusi elementtiä: 1. matala kynnyksen musisointiin, esimerkiksi ei vaadita nuotinlukutaitoa, 2. ryhmäaktiiviteettien merkitys esiintymisessä, kuuntelemisessa, säveltämisessä ja improvisoinnissa, 3. välitön ja kokeileva ote, 4. ajatus, että musiikkia omaksutaan, ei opeteta ("caught not taught"), jolloin opettajat voivat musisoida paljon ja selittää hyvin vähän, 5. demokraattinen näkemys oppimisesta eli hyödynnetään paljon vertaisoppimista, opettaja ei asetu mestarin asemaan vaan toimii yhdessä oppijoiden kanssa, 6. mahdollisuus kehittää ei-kognitiivisia taitoja, kuten vastuunkantoa, empatiakykyä, toisten tukemista sekä luovuutta. Sosiaalisessa mediassa näistä toteutuu mielestäni erityisesti ainakin matalan kynnyksen painottaminen sekä välitön ja kokeileva ote.

2.3 Itsesäädely oppiminen

Tässä alaluvussa tarkastelen itsesäädelyä oppimista erityisesti Barry J. Zimmermannin (1990, 2002) teorian pohjalta. Pohdin, millainen yhteys sosiaalisen median käytöllä voi olla itsesäädelyyn laulamisen oppimiseen. Auvisen (2015, s. 41) mukaan oppijat, jotka käyttävät itsesäätelystrategioita oppimisessaan

suoriutuvat muita paremmin oppimistehtävistään. Opinnäytetyöni kannalta kiinnostavaa onkin, näkykö itsesäätelyn piirteitä tutkimusaineistossa.

Itsesäädely oppiminen (self-regulated learning, SRL) on taitoa ohjata ja säädellä omaa oppimistaan proaktiivisesti erilaisten kognitiivisten ja metakognitiivisten prosessien avulla. Näitä ovat esimerkiksi tavoitteiden asettaminen, ajanhallinta, erilaisten oppimisstrategioiden käyttäminen, itsearviointi, avun tai informaation etsiminen sekä oppijan omat pystyvyysuskomukset. (Zimmerman, 2002, s. 64–66.) Oma oletukseni on, että tehokkaasti itseään säätelevät oppijat osaavat hyödyntää sosiaalista mediaa tiedon hankkimiseen ja itsensä motivoimiseen. Sen sijaan heikosti itseään säätelevät oppijat eivät välttämättä osaa erottaa, mikä sosiaalisen median sisällössä voisi heidän oppimistaan tukea eikä usko heidän siksi saavan siitä samanlaista hyötyä.

Zimmerman (2002, s. 67) erottaa itsesäädellyn oppimisen teoriassa kolme vaihetta: 1. ennakointivaihe, 2. suoritusvaihe ja 3. reflektointivaihe. Ennakointivaiheessa oppija suunnittelee oppimistaan ja asettaa itselleen tavoitteita ennen varsinaista oppimistapahtumaa. Se sisältää tehtävän analysointia ja itsensä motivoimista. Motivaatioon vaikuttavat paljon oppijan uskomukset kyvystään oppia, oma sisäinen kiinnostus asiaa kohtaan sekä se, mitä hän uskoo saavuttavansa. (Zimmerman, 2002, s. 67–68.)

Huomautan, että Zimmerman keskittyy teoriassaan oppimisen osalta vahvasti akateemiseen tiedon omaksumiseen ja tehtävistä suoriutumiseen (Zimmerman, 1990, s. 7). Mielestäni hän näkee oppimisen lineaarisena prosessina, joka etenee yhdestä vaiheesta seuraavaan. Laulaminen on kuitenkin monimutkaisempi kokonaisvaltainen motorinen taito, joka rakentuu pitkän ajan kuluessa toistuvan harjoittelun tuloksena. Kaikki kolme vaihetta esiintyvät oman kokemukseni mukaan laulamisen oppimisessa päällekkäin. Mielestäni omaa oppimistaan tehokkaasti säätelevä laulaja voi Zimmermanin teoriaan pohjaten hyödyntää sosiaalista mediaa ennakointivaiheessa esimerkiksi etsimällä videoita, jotka käsittelevät jotakin laulamisen osa-aluetta, jota laulaja haluaa parhaillaan kehittää. Li-

säksi sosiaalinen media voi opettaa laulajaa pilkkomaan tavoitteitaan pienempiin välitavoitteisiin ja näyttää, miten opeteltavaa asiaa voi lähestyä eri tavoilla. Sosiaalisesta mediasta laulaja voi saada rohkaisua, joka vaikuttaa hänen pystyvyysuskomuksiinsa. Minäpystyvyydellä on Auvisen (2015, s. 24) mukaan yhteys oppijan motivaatioon, sillä heikosti itseensä uskovat oppijat odottavat epäonnistuvansa, kun taas korkea minäpystyvyys auttaa näkemään oppimisen haasteet voitettavina.

Suoritusvaiheessa oppimisprosessit voidaan jakaa kahteen luokkaan: toiminnan ohjaamiseen ja havainnointiin. Toiminnan ohjauksella tarkoitetaan ennakointivaiheessa valittujen metodien tai strategioiden käyttöönottoa. Siihen sisältyy muun muassa ajanhallintaa, ympäristön muokkausta, avun tai informaation etsimistä, mielikuvien luomista ja tehtävästrategioita. Havainnoidessaan oppija puolestaan tekee huomioita tavoista, jotka edistävät tai häiritsevät oppimista ja kokeilee tarvittavia muutoksia oppimisensa edistämiseksi. (Zimmerman 2002, s. 68.) Esimerkiksi oppimistaan hyvin säätelevä laulaja voi suoritusvaiheessa laittaa itselleen ylös sosiaalisesta mediasta saamiaan hyödyllisiä vinkkejä tai luoda soittolistoja itselleen hyvistä ääniharjoituksista. Hän voi myös etsiä apua lähestymällä sosiaalisessa mediassa vaikuttavaa opettajaa kysymyksillään tai aloittaa keskusteluja keskustelupalstalla. Toisaalta liiallinen avun etsiminen voi myös olla keino vältellä tehtävän tekemistä (Auvinen, 2015, s. 26). Sosiaalisen median käyttö voikin olla ajallisesti tehotonta ja asiaan keskittyminen voi herpaantua nopeasti valtavan tarjonnan ja loputtoman selailun takia. Sosiaalisessa mediassa suositaan myös paljon hyvin nopeita videoita, jolloin asian käsittely voi jäädä pintapuoliseksi eikä syvällistä oppimista tapahdu.

Reflektointivaiheessa oppija arvioi onnistumistaan ja reagoi siihen myönteisesti tai kielteisesti (Auvinen, 2015, s. 26). Siihen kuuluu itsearviointia, jossa verrataan omaa suoriutumista johonkin asetettuun standardiin, kuten toisen ihmisen aikaisempaan suoritukseen (Zimmerman, 2002, s. 68). Ajattelen, että musiikin kentällä se voi olla myös peilaamista omaan aiempaan osaamiseen, mikä usein on oppijalle motivoivaa, kun huomaa kehittymistä tapahtuneen. Pidän mahdolli-

senä, että sosiaalinen media saattaa asettaa joidenkin kohdalla vertailustandardin liian korkealle, koska sosiaalisen median kautta voimme nähdä toinen toistaan taitavampia laulajia päivittäin. Silloin oma osaaminen saattaa näyttäytyä vähäpätöisenä. Toisia se saattaa vastaavasti innostaa ja motivoida harjoittelemaan lisää. Mikäli somessa saadut laulunopettajan vinkit taas eivät toimi itselle, saattaa oppija arvioida omaa onnistumistaan kielteisesti ja tehdä tulkinnan, ettei hän osaa laulaa.

Matzat ja Vrieling (2015) ehdottavat, että itsesäädely oppiminen voi edistää syvää ja tarkoituksellista oppimista ja tuoda merkittäviä hyötyjä oppijan suoritukseen. He painottavat, että yhteiskunnassa, joka vaatii elinikäistä oppimista, olisi tärkeää osata ohjata omaa oppimistaan. Itsesäädelyä oppimista tulisi kuitenkin opettaa, ohjata ja tukea opettajien toimesta. (Matzat & Vrieling, 2015 s. 92.) Puustisen ja Rouetin (2009, s. 1016) mukaan yksi tärkeistä itsesäätelyn keinoista, edistynyt tiedon etsintä, vaatii oppijalta tietoisuutta siitä, millaista informaatiota hän tarvitsee, sekä kykyä arvioida, milloin tietoa on saatu tarpeeksi. Mielestäni laulunopettajien olisikin syytä pohtia sitä, miten he voisivat auttaa oppilaitaan löytämään sosiaalisesta mediasta laadukasta opetussisältöä, joka tukee heidän oppimistaan. Oppilaita on syytä opettaa kriittiseen ajatteluun sosiaalisen median sisältöjä tarkastellessaan, mutta myös rohkaista hyödyntämään sitä tiedon etsimiseen ja oman motivaation kasvattamiseen. Voisivatko passiivisemmat oppijat hyötyä sosiaalisesta mediasta ja tulla sitä kautta paremmin itseään sääteleviksi oppijoiksi?

3 Tutkimusasetelma

Toteutin opinnäytetyöni kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Koska laulunopetuksellista somesisältöä ja sen pedagogista merkitystä ei ole vielä aiemmin tutkittu, kvalitatiivinen tutkimusote sopi hyvin aiheen kartoittamiseen. Kvalitatiivisesti tutkitaan ilmiöitä, joista ei ole vielä saatu aiempaa tutkittua tietoa ja teorioita, koska ilmiö on joko niin uusi tai sitä tarkastellaan uudesta näkökulmasta. (Kananen, 2014, s. 22, 47.) Lisäksi kvalitatiivinen tutkimusote näkyy

siinä, että pyrkimykseni on huomioida ihmisten subjektiivisia kokemuksia ja ymmärtää laulun somepedagogiikkaa kokonaisvaltaisesti eri näkökulmista (Ronkainen, ym., 2014, s. 82–83).

Laadullinen tutkimus luo pohjaa ilmiön ymmärtämiselle. Se ei siis tuota yleistettävää tietoa, vaan sen tarkoituksena on kartoittaa ilmiötä ja tutkia kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Sen tavoite onkin vastata kysymykseen *mistä on kyse?* (Hirsjärvi, ym., 2009, s. 136; Kananen, 2014, s. 22, 47, 60–61.) Kvalitatiivinen tutkimus soveltui tähän opinnäytetyöhön siksi, että tutkimuskohteena olivat ihmiset ja heidän ajattelunsa, tunteensa, kokemuksensa ja uskomuksensa sekä käyttäytymisensä. Parhaassa tapauksessa kvalitatiivinen tutkimus voi tuottaa ilmiöstä varsin syvällisen näkemyksen. Tässä tutkimuksessa ei testattu valmiita hypoteeseja, vaan odotus oli, että esiin tulee odottamattomia seikkoja. (Hirsjärvi, ym., 2009, s. 185; Kananen, 2014, s. 61.)

3.1 Tutkimuskysymykset

Tässä opinnäytetyössä tutkin laulupedagogista somesisältöä tuottavien laulunopettajien sekä sisältöä kuluttavien ammattilaulajien ja lauluharrastajien käsityksiä sosiaalisen median pedagogisesta merkityksestä laulamisen oppimisessa. Tavoitteeni oli kartoittaa, millainen merkitys sosiaalisen median ilmaisella kaikille saatavilla olevalla laulunopetusmateriaalilla on laulunopettajille ja laulajille. Tutkin sekä sosiaaliseen mediaan sisältöä tuottavien suomalaisten laulunopettajien että laulunopetuksellista sisältöä laulamisen oppimiseen hyödyntävien laulajien kokemuksia, ajatuksia ja asenteita. Tutkimuskysymyksiäni olivat:

1. Millaisia motiiveja, tavoitteita ja pedagogisia ajatuksia sosiaaliseen mediaan laulunopetuksellista sisältöä tuottavilla laulunopettajilla on?
2. Millaisen merkityksen laulun harrastajat ja ammattilaiset antavat sosiaalisen median pedagogiselle laulusisällölle?

Etsin vastauksia näihin kysymyksiin keräämällä aineistoa kahdella laadullisella menetelmällä, jotka olivat asiantuntijoiden teemahaastattelu sekä internet-kysely. Näiden tarkoituksena oli tuoda esiin tutkittavien näkökulmia. Tutkittavat eivät määräytyneet satunnaisotannalla, vaan valitsin haastateltavat tarkoituksenmukaisesti ja ohjasin kyselylomakkeen nimenomaan laulamisesta kiinnostuneille ja sosiaalista mediaa laulamissa hyödyntäville ihmisille. Seuraavissa alaluvuissa kerron enemmän valitsemistani tutkimusmenetelmistä sekä aineiston analyysistä. Käsittelen puolestaan menetelmällisiä valintoja ja toteutusta luotettavuuden ja eettisyyden näkökulmasta luvussa 5.4.

3.2 Asiantuntijoiden teemahaastattelu

Ensimmäiseksi aineiston keräämisen menetelmäksi valikoitui puolistrukturoitu teemahaastattelu, joka on täysin strukturoidun lomakehaastattelun sekä strukturoimattoman haastattelun välimuoto. Teemahaastattelulle on tyypillistä, että haastattelu etenee keskeisten teemojen varassa. Kysymykset ovat ennalta mietittyjä, mutta haastattelu voi edetä joustavasti ja keskustelunomaisesti haastateltavan ehdoilla. Siinä on mahdollista tehdä täsmennyksiä ja tulkita kysymyksiä eikä kaikkia kysymyksiä tarvitse välttämättä esittää kaikille haastateltaville samassa muodossa ja järjestyksessä. Teemahaastattelu mahdollistaa sen, että haastateltavien ääni pääsee kuuluviin ja se sopii vähän kartoitetun tai tuntemattoman alueen tutkimiseen. Koska aiempaa tutkittua tietoa aiheesta ei ollut ja haastateltavat saattaisivat tuoda esiin näkemyksiä, joita en osaa ennakoida, oli puolistrukturoitu haastattelu luonteva valinta tutkimusmenetelmäksi tässä työssä. (Hirsjärvi & Hurme 2000, s. 44–47; Hirsjärvi & Hurme, 1993, s. 34–35.)

Valitsin haastateltaviksi neljä laulunopettajaa, jotka tuottavat ilmaista kaikille saatavilla olevaa laulunopetuksellista sisältöä sosiaaliseen mediaan suomen kielellä. Otanta on pieni, mutta toisaalta suomalaisia somesisältöä aktiivisesti tuottavia laulunopettajakaan ei ole kovin montaa. Toteutin haastattelut etäyhteydellä Zoom-pikaviestintäohjelmaa hyödyntäen loppusyksyn 2022 ja alkuvuoden 2023 aikana. Ennen varsinaisia haastatteluja olin suorittanut koehaastatte-

lun, jossa pystyin tarkastella haastattelurungon ja kysymysten asettelun toimivuutta. Haastattelut etenivät vapaassa järjestyksessä ja vapaasti keskustellen. Äänitin ja litteroin haastattelut, minkä jälkeen kokosin vastaukset teemoittain.

Koska suomalaisia sosiaaliseen mediaan sisältöä tuottavia laulunopettajia on hyvin vähän, haastateltavien henkilöllisyydet olisivat helposti pääteltävissä ja vastausten anonymisointi on lähes mahdotonta. Tästä syystä haastateltavat ovat antaneet suostumuksensa siihen, että he esiintyvät tutkimuksessa omilla nimillään. Tutkimukseen osallistumisesta ei koidu haastateltaville erityisiä riskejä, vaan se voi jopa olla heille hyödyksi, sillä kyseessä on asiantuntijahaastattelu, jossa haastateltavat esiintyvät varsin positiivisessa valossa. On mahdollista, että haastatteluiden luotettavuuteen voi vaikuttaa haastateltavien mahdollinen halu antaa sosiaalisesti suotavia vastauksia ja tässä tapauksessa mainostaa omaa somekanavaansa haastatteluissa (Hirsjärvi & Hurme, 2000, s. 35). On myös hyvä huomioida, että omalla nimellä esiintyminen saattaa aiheuttaa sen, että haastateltavat jättävät tuomatta joitakin kriittisiä näkemyksiä esiin.

Haastatteluiden teemoja olivat motivaatio ja tavoitteet somen tekemisen taustalla, pedagogiset arvot ja ajatukset, jotka ohjaavat opettajien sometoimintaa, vuorovaikutus seuraajien kanssa sekä somestrategia ja käytännön asiat sisällöntuottamisessa. Tarkempi haastattelurunko on opinnäytetyön liitteenä (liite 1).

3.3 Haastateltavien valinta

Haastattelin opinnäytetyötäni varten neljää suomalaista korkeakoulutettua laulunopettajaa, jotka tuottavat aktiivisesti laulunopetuksellista sisältöä sosiaaliseen mediaan. Haastateltavat olivat Maarit Aura, Sara Lindroos, Meritta Pyykönen ja Miia Saari. Valitsin heidät ennen kaikkea sen perusteella, kuinka pitkään ja aktiivisesti he ovat tuottaneet laulusisältöä selkeästi pedagogisella otteella. Jokaisella haastateltavalla oli haastatteluiden aikaan vähintään yli vuoden verran kokemusta sisällöntuottamisesta. Pidin myös tärkeänä, että heidän sisältönsä on laulajien keskuudessa suosittua. Tämän kriteerin arvioinnissa käy-

tin some seuraajien määrää. Kaikilla haastateltavilla oli vähintään yli 1000 seuraajaa, mikä on mielestäni Suomen mittakaavalla tällaisen spesifin pedagogisen sisällön kohdalla jo melko iso määrä.

Maarit Aura on valmistunut musiikin maisteriksi Sibelius-Akatemian klassisen laulumusiikin osastolta vuonna 2011 pääaineenaan laulupedagogiikka. Vuonna 2023 hän väitteli filosofian tohtoriksi suorittaen vokologian tieteenalan jatko-opinnot. Aura opettaa laulua Riihimäen musiikkiopistossa sekä yksityisesti osuuskunnan kautta. Laulunopetuksen lisäksi hän pitää puheäänikoulutuksia. Aura on julkaissut laulupedagogista sisältöä YouTubeessa Maarit Aura Mezzo -kanavallaan vuodesta 2014 alkaen sekä pitää blogia omilla kotisivuillaan. Instagramia ja Facebookia hän käyttää pääasiassa YouTube-videoidensa ja blogitekstiensä mainostamiseen.

Sara Lindroos on valmistunut musiikkipedagogiksi Metropolia Ammattikorkeakoulusta vuonna 2017 pääaineenaan pop/jazz-laulu. Hän toimii laulun lehtorina Porin Palmgren-konservatoriossa. Lindroos alkoi tuottaa laulunopetuksellisia videoita YouTubeen Pro Voice -kanavallaan vuonna 2019. Sen lisäksi hänellä on Instagram-tili, jota hän pitää lähinnä YouTube-videoidensa mainostajana.

Meritta Pyykkönen on valmistunut Jyväskylän yliopistosta vuonna 2020 musiikin- ja luokanopettajaksi ja tällä hetkellä hän viimeistelee musiikkipedagogin AMK-opintojaan Jyväskylän Ammattikorkeakoulussa pääaineenaan pop/jazz-laulu. Hän toimii Jyväskylän Gradiassa taiteen perusopetuksessa päätoimisena pop/jazz-laulunopettajana. Vuonna 2020 Pyykkönen perusti Instagramiin merit-talaulut-nimisen tilin, jossa hän julkaisi aluksi omaa musiikkiaan ja tuotti sisältöä musiikkikasvatuksen näkökulmasta, mutta siirtyi pääasiallisesti tuottamaan laulunopetussisältöä vuonna 2021. Pyykkönen julkaisee myös TikTokissa samoja videoita kuin Instagramissa.

Miia Saari on valmistunut musiikkipedagogiksi Jyväskylän ammattikorkeakoulusta vuonna 2019 pääaineenaan klassinen laulu. Saari on kokoaikainen yrittäjä ja hän opettaa laulua omalla Viitaniemen Laulustudiolla Jyväskylässä. Hän on

aloittanut some-toimintansa vuoden 2020 alussa ryhtyessään päätoimiseksi yrittäjäksi. Hänellä on tilit Facebookissa, Instagramissa ja TikTokissa, joista viimeiseen hän panostaa nykyisin kaikkein eniten.

3.4 Kyselytutkimus

Jotta tutkimukseni tuottaisi mahdollisimman monipuolista tietoa laulun somepedagogiikasta, halusin käyttää triangulaatiota eli *kolmiomittausta*, joka on useamman menetelmän ja lähestymistavan hyödyntämistä. Triangulaatio voi parantaa laadullisen tutkimuksen luotettavuutta ja mahdollistaa laajemmän näkökulman. (Kananen, 2017, s. 155; Kananen, 2014, s. 62.) Tosin Tuomi ja Sarajärvi (2018, s. 166) huomauttavat, että triangulaatio ei ole menetelmänä ongelmaton laadullisessa tutkimuksessa eikä se tarkoita, että tutkimustulokset ovat automaattisesti luotettavampia sitä käyttämällä. He kuvaavat triangulaatiota toimintasuunnitelmana, jonka avulla tutkija pystyy ylittämään henkilökohtaiset ennakkoluulonsa, sillä triangulaatio tuo esiin useamman kuin yhden näkökulman. Haastatteluiden lisäksi päätinkin toteuttaa lomakekyselyn sosiaalista mediaa laulamisen oppimiseen käytäville eritasoisille lauluharrastajille, laulunopiskelijoille sekä laulunopettajille ja ammattilaulajille. Oletin haastatteluista nousevan esiin sellaisia opettajien näkemyksiä, joista halusin saada myös somea hyödykseen käyttävien laulajien kokemuksia ja ajatuksia.

Lomakekyselyn hyötyjä ovat menetelmän tehokkuus sekä mahdollisuus kerätä laaja tutkimusaineisto. Mikäli lomake on hyvin suunniteltu, aineisto saadaan nopeasti käsiteltyä tallennettuun muotoon ja sen analysointi tietokoneen avulla on helppoa. Toisaalta tulosten tulkinta voi olla hankalaa, koska tarkentavia kysymyksiä ei ole mahdollista esittää eikä väärinymmärryksiä pystytä oikaisemaan. Kyselytutkimuksessa on myös riskinä, että aineisto voi jäädä pinnalliseksi eikä ole mahdollisuutta varmistua, miten vakavasti vastaajat suhtautuvat tutkimukseen. Joskus myös vastausprosentti voi jäädä pieneksi. (Hirsjärvi, ym., 2009, s. 195.) Lisäksi Kananen (2014, s. 24) huomauttaa, että erityisesti internetissä toteutettuun kyselyyn voi olla hankalaa tavoittaa tutkittavia ja saada vastaamaan kyse-

lyyn. Tämä ei ollut omassa tutkimuksessani ongelma, vaan sain runsaasti vastauksia. Laadullisessa tutkimuksessa suuri määrä vastauksia voi toisaalta koitua haasteeksi, sillä vapaiden kenttien analysointi vie paljon aikaa. Toisaalta suuri vastaajamäärä lisää kuitenkin tutkimuksen luotettavuutta ja auttaa piirtämään kokonaisemman kuvan ilmiöstä. (Kananen, 2014, s. 24.)

Toteutin kyselyn sähköisesti eLomake-kyselynä (liite 4). Jotta kyselyyn vastaamisen kynnyks olisi riittävän matala eikä siihen vastaaminen veisi kauaa aikaa, suurin osa kysymyksistä oli monivalintakysymyksiä. Monivalintakysymysten lisäksi lisäsin kyselyyn paljon avoimia tarkennuskenttiä, joihin vastaajat saivat halutessaan avata lisää omia ajatuksiaan. Ennen kyselyn julkistamista toteutin testikyselyn pienellä koeryhmällä. Se antoi minulle tärkeää tietoa kysymysten ymmärrettävyydestä ja muutinkin muutamia kysymyksiä selkeämpään muotoon testikyselystä saamani palautteen perusteella.

Vastaajia hankin mainostamalla kyselyäni omalla Instagram-tililläni sekä Facebookin Voice Teachers United, Singers United, Laulajat, Laulunopetusta!, Intohimona laulaminen, Aloittelevat artistit, laulajat ja lauluntekijät, Rytmimusiikin kuoronjohtajien verkosto sekä Finnish Vocal Family, Global Choir Leadership -ryhmissä. Lisäksi jaoin Laulopedagogit ry:n koulutuspäivillä Helsingissä 11.-12.2.2023 laulunopettajille tulostettuja lappuja, joiden kautta pääsi QR-koodilla vastaamaan kyselyyn. Pyysin laulunopettajia myös välittämään kyselyä omille oppilailleen. Minulla oli myös suunnitelmassa ottaa yhteyttä musiikki- ja kansalaisopistoihin ja pyytää heitä lähettämään kyselyä eteenpäin laulunopiskelijoilleen, mutta koska tavoitin nopeasti 136 vastaajaa, en kokenut tätä enää tarpeelliseksi.

3.5 Aineiston analyysi

Aineiston analyysitavaksi valikoitui laadullinen sisällönanalyysi, jossa analysoidaan puhuttuja tai kirjoitettuja sisältöjä (Ruusuvuori & Nikander, 2017, s. 430). Analyysillä pyrin sosiaalisen median pedagogisen merkityksen ymmärtämiseen.

Analysointi eteni kolmessa vaiheessa: haastattelujen analysointi, kyselyn analysointi sekä lopuksi aineistojen vertailu toisiinsa ja opinnäytetyön viitekehukseen.

Haastattelujen analysointi alkoi haastattelujen litteroinnilla. Päätin käyttää sanatarkkaa litterointia, jossa kirjoitin tarkasti kaiken sanotun murreilmaisut ja niin sanotut tilkesanat mukaan lukien. Jätin merkitsemättä minimipalautteet, tauot ja äänensävyt, sillä en kokenut niitä tutkimusongelman kannalta merkittävinä.

(Ruusuvuori & Nikander, 2017, s. 430.) Vaikka aluksi litteroin haastattelut sanatarkasti, lopulliseen työhön olen valinnut kirjoittaa haastateltavien sitaatit yleiskielellä, josta olen jättänyt pois mutinat, täytesanat, sanatoistot ja murteelliset ilmaisut. Halusin, että haastateltavieni sanomat asiat tulevat esille selkeästi ja helppolukuisesti. Siksi puhekielisyyden säilyttäminen sitaateissa ei ole lukijan kannalta olennaista eikä vaikuta siihen, etteikö haastateltavien oma ääni kuuluisi mahdollisimman paljon.

Litteroinnin jälkeen teemoittelin haastatteluaineiston taulukkoon. Teemoittellessani kävin useaan kertaan läpi litteroituja haastatteluja ja alleviivasin sieltä kaiken mielestäni olennaisen. Sen jälkeen etsin haastateltavien sanomisista yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia sekä usein toistuvia teemoja. Luokittelin niitä ensin pienempiin alakäsitteisiin, kuten *kohderyhmä* tai *palautteet sometoiminnasta* minkä jälkeen pyrin löytämään alakäsitteille laajempia yläkäsitteitä ja teemoja, kuten *pedagogiikka* tai *vuorovaikutus somessa*. Sen jälkeen pohdin analyysin tuloksia ja tein niistä omia johtopäätöksiäni tiedostaen, miten omat käsitykseni ja kokemukseni sosiaalisen median sisällöntuottajana saattavat vaikuttaa analyysin tulkintaan ja siihen, millaisia tuloksia nostan esiin. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 105–107.)

Internet-kyselyn aineiston järjestäminen lomakeraportiksi tapahtui automaattisesti Excel-ohjelmiston avulla. Aineiston analysointi alkoi tietojen tarkistamisella. Tutkin, löytyisikö vastauksista virheellisyyksiä tai puutteita. Huomasin, että yksi vastaaja oli käsittänyt kyselyn väärin ja hänen vastauksensa koskivat sosiaalisen median sijaan enemmänkin etäopetusta, joten hylkäsin tämän lomak-

keen. Jotkut vastaukset olivat tallentuneet kahteen kertaan, joten hylkäsin ylimääräiset kopiot. Ensin tarkastelin, millaisia tilastoja sain monivalintakysymyksistä. Tein ristiintaulukointeja ja vertailin erilaisia muuttujia keskenään. Jätin ristiintaulukoinnit kuitenkin pois lopullisesta analyysistä, sillä ne eivät lisänneet aineiston luotettavuutta ja tulkittavuutta. Vaikka iso osa kyselyaineistosta on määrällistä ja kyselyn tuloksia esitellään tässä työssä paljon tilastoina, tulkitsin ja analysoin kyselyn laadullisesti. Pyrkimykseni oli löytää tutkittavien antamia merkityksiä ja painotan, ettei tilastoista voida vetää yleisiä johtopäätöksiä. (Ronkainen, ym., 2014. s. 90).

Järjestin avoimet vastaukset taulukkoon tyypittelemällä. Esimerkiksi kysymyksissä, joissa oli 5-asteinen Likertin asteikko ja sen jälkeen mahdollisuus avata avoimeen kenttään lisää omia ajatuksia, ryhmittelin vastaukset viiteen eri kategoriaan sen mukaan, mitä Likertin asteikossa oli valittu. Pyrin löytämään avoimista vastauksista sekä yhteisiä teemoja, jotka toistuivat useassa lomakkeessa, että yksittäisiä yllättäviä näkökulmia.

Analyysin viimeisessä vaiheessa vertailin vielä haastattelujen ja kyselyn tuloksia toisiinsa sekä valitsemaani teoreettiseen viitekehykseen eli informaaliin ja itesesäädelyyn oppimiseen. Pyrin etsimään, millaisia yhteyksiä näiden väliltä löytyy ja tukeeko tulokset alkupäätelmiäni sosiaalisen median kautta oppimisen informaalista luonteesta ja oppijoiden itsesäätelytaidoista. Voidaankin siis sanoa, että kyseessä on teoriaohjaava sisällönanalyysi, jossa teoria ei määrää analyysin tekoa, vaan analyysi tehdään aineistolähtöisesti, mutta lopuksi havainnot kuitenkin sidotaan teoriaan (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 109–110).

4 Tulokset

Tässä luvussa esittelen ensin laulunopettajien haastattelujen tulokset (4.1) ja sitten kyselyn tulokset (4.2). Sen jälkeen teen yhteenvedon, jossa vertailen tuloksia opinnäytetyön teoreettiseen viitekehykseen (4.3). Lopuksi pohdin tutkimuksen luotettavuutta ja eettisyyttä (4.4).

4.1 Haastattelujen tulokset

Haastatteluiden tavoitteena oli saada vastaus ensimmäiseen tutkimuskysymykseen: millaisia motiiveja, tavoitteita ja pedagogisia ajatuksia sosiaaliseen mediaan laulunopetuksellista sisältöä tuottavilla laulunopettajilla on? Vastaukset edustavat neljän haastateltavani, Maarit Auran, Sara Lindroosin, Meritta Pyykkösen ja Miia Saaren, näkemyksiä ja kokemuksia aiheesta.

4.1.1 Opettajien motivaatio sometoiminnan taustalla

Kysymykseen, mikä motivoi laulunopettajat aloittamaan oman sometoimintansa, haastateltavien vastauksissa korostui henkilökohtainen kiinnostus ja into tuottaa sisältöä. Laulamiseen liittyvien myyttien purkaminen ja halu jakaa laulamiseen liittyvää tietoa nousi esille jokaisen haastateltavan vastauksissa. Lindroos kuvasi asiaa näin:

Tuntui, että oli kauheasti sellaista laulopedagogiikkaan liittyvää tietoa, jota pidettiin vähän kuin vakan alla. – – Minulla oli sellainen kova tarve, että annetaan tämä kaikki ulos maailmalle, niin että ihmiset saavat tietoa tästä niin paljon kuin mahdollista. (Lindroos)

Haastateltavat kertoivat kokeneensa tärkeäksi innostaa ja rohkaista ihmisiä laulamisen pariin sekä tuoda ilmi näkökulmaa, että laulua voi oppia kuka tahansa.

Aikuinenkin voi oppia [musiikin] hahmotusta ja se oli ehkä se, että tietääkö muut tästä. Että minun on pakko julistaa tätä jossain tosi kovaa, että kukaan aikuinen ei vaikka sen takia jätä laulamatta, koska ei ole saanut [opetusta]. (Pyykkönen)

Osalla toiminta sosiaalisessa mediassa oli alkuun keskittynyt oman musiikin jakamiseen ja muotoutunut pikkuhiljaa enemmän pedagogiseen suuntaan.

Osassa haastatteluista nousi esille myös itsensä ja oman toimintansa markkinointi sekä asiakashankinta. Aura pohti asiaa näin:

Tietysti siinä vaiheessa, kun halusin vähän kaupallistaa ja tuotteistaa toimintaani, niin kyllä [somesta] on ollut ehdottomasti hyötyä. Tämähän on tällainen markkinointikanava, se on sisältömarkkinointia. (Aura)

Haastateltavat myös kertoivat itse seuranneensa muita, pääosin ulkomaisia, laulunopettajia sosiaalisessa mediassa ja saaneensa heiltä inspiraatiota ja oppia. Aura kertoi hyötynensä muiden tuottamasta materiaalista erityisesti rytmimusiikin pedagogiikkaa tutkiessaan. Saari kertoi haluavansa tuoda suomalaiseen laulupedagogiikkaan samanlaista energisyyttä ja innostavuutta kuin on nähnyt esimerkiksi joidenkin amerikkalaisten opettajien videoilta. Lindroos kuvasi somen vaikutusta oman pedagogi-identiteetin muotoutumisessa näin:

Sieltä tulee tietysti niin paljon sellaista eri näkökulmaa ja ehkä ylipäätään se, että on nähnyt tosi monia tapoja opettaa ja olla pedagogi. – – Toisaalta se opettaa minua itseäni, mutta toisaalta se antaa minulle myös niitä pedagogisia välineitä, että minulla olisi tarjota jotain muutakin kuin sitä yhtä ainoaa asiaa, miten itse tämän opin. (Lindroos)

Aura ja Lindroos valitsivat pääasiallisiksi somekanavikseen YouTuben. Molemmat mainitsivat tykänneensä itse katsoa sieltä videoita ja huomanneensa, että suomen kielellä laulunopetuksellisia videoita ei juurikaan ollut. Lindroos olisi itse halunnut seurata laulamiseen liittyviä juttuja suomen kielellä. Aura puolestaan kertoi, että kun hän aloitti sisällöntuotannon, eri somekanavia ei ollut olemassa niin paljon kuin nykyisin, joten YouTube valikoitui luonnostaan hänen kanavikseen. Hän myös kertoi pitävänsä siitä, että YouTubeen voi tehdä pitkiä ja kattavia videoita, mikä mahdollistaa aiheiden monipuolisen käsittelyn.

Saari ja Pyykkönen toimivat sen sijaan Instagramissa ja TikTokissa, joissa sisältö on lyhyttä ja napakkaa. Pyykkönen koki YouTuben liian työlääksi ja aikaa vieväksi, kun taas Instagramiin oli hänen mielestään helppo tehdä videoita nopeasti. Myöhemmin hän liittyi myös TikTokiin, jonne hän kertoi jakavansa samoja videoita kuin Instagramiin. Saari puolestaan oli pohtinut, voisiko TikTokia hyödyntää työhön. Hän sai siellä heti ensimmäiselle videolleen valtavan katse-lumäärän ja paljon seuraajia, joten hän päätti panostaa siihen eniten.

4.1.2 Opettajien tavoitteet, toiveet ja haasteet sometoiminnalle

Haastattelemillani opettajilla oli erilaisia tavoitteita sosiaalisen median suhteen. Osa tavoitteista liittyi omaan työhön ja taloudelliseen hyötymiseen. Kaikkia kiinnosti jossain määrin verkkolaulupedagogiikan kehittäminen. Aura ja Saari, jotka kumpikin tarjoavat yksityisesti laulunopetusta, olivat julkaisseet myös maksullista sisältöä verkkokurssien muodossa ja mainostaneet niitä somessa. Molemmat heistä mainitsivat sosiaalisen median auttaneen asiakaskunnan hankinnassa. Saari kuvasi tavoitteiden toteutuneen erinomaisen hyvin:

Kyllähän somen kautta on tullut tosi paljon yhteydenottoja laulutunneista ja myöskin ryhmätunneille, kun pidän laulun alkeiskurssia aina kolme kertaa vuodessa, niin se on yleensä aina myynyt täyteen sitä kautta. Ja myöskin se, että ”kaikki saa laulaa” -ajatus on tavoittanut tosi monta ihmistä. (Saari)

Lindroos kertoi pitävänsä omilla nettisivuillaan verkkokauppaa, jossa hän myy pääasiassa omia lauluyhtyesovituksiaan. Hänelläkin oli toiveissa mahdollisesti tulevaisuudessa tehdä videomuotoisia verkkokursseja. Pyykkönen mainitsi, että häntä kiinnostaisi opettaa enemmän kursseja etänä ja hän uskoi voivansa käyttää somea apuna tavoittaakseen osallistujia niille. Kukaan haastateltavista ei kertonut tehneensä esimerkiksi kaupallisia yhteistöitä eikä taloudellinen puoli kuitenkaan vaikuttanut olevan opettajille kovinkaan merkittävä motivaattori.

Haastatteluissa nousi esille vahvasti näkökulma, että ihmisten toivotaan innostuvan enemmän laulamisesta. Saari toivoi, että ihmiset ymmärtäisivät laulamisen terveysvaikutukset ja hän sanoi haluavansa sosiaalisen median avulla auttaa purkamaan laulamiseen liittyviä pelkoja. Pyykkönen puolestaan toivoi some-tilinsä tavoittavan tosi paljon suomalaisia, jotta he tietäisivät pystyvänsä laulamaan ja innostuisivat siitä. Hän kuvaili asiaa näin:

Että Suomessa laulettaisiin ihan sikana, se on minun tavoitteeni.
 – – Enemmän ihmisiä löytäisi sen sanoman äärelle, että on mahdollista aloittaa nollassa se laulunoppiminen minkäikäisenä tahansa.
 – – Haluaisin, että tilini olisi ponnahduslauta sinne oman lähipiirin laulunopettajiin tai kuoroihin tai jos siellä olisi vaikka niitä nuoria,

niin he uskaltaisivat vaikka musiikin tunneilla kokeilla jotain – –.
(Pyykkönen)

Myös keskustelussa Saaren kanssa nousi esiin samankaltaisia toiveita:

Jos saan edes yhtä ihmistä tsempattua sitä kautta, niin siitä tulee aivan mahtava fiilis, että jes, kyllä me vielä joku päivä täällä Suomessa kaikki lauletaan. [Ettei] kukaan kommentoi tai ajattele siitä, että en minä, kun en osaa laulaa. (Saari)

Jokainen haastateltava kertoi olevansa tyytyväinen tavoitteiden toteutumisen suhteen. Lindroos koki, että vaikka hänen panostuksensa on ollut melko vähäistä, hän on saanut yllättävän paljon seuraajia ja kiinnostusta aiheeseen. Pyykkönen taas uskoi oman sometoimintansa vaikuttaneen työhön valituksi tulemiseen. Hän kertoi esihenkilönsä olevan hänen sometoiminnastaan innoissaan ja miettivän, miten sitä voisi hyödyntää oppilaitoksessa.

Kysyin haastateltavilta myös, mitä he ovat kokeneet antoisimmaksi somen tekemisessä ja mitä se on opettanut heille. Aura kertoi nauttivansa videoiden tekemisestä ja blogitekstien kirjoittamisesta ja koki prosessin itsessään olevan pal-kitsevää. Sometoiminta oli opettanut hänelle paljon, erityisesti teknisiä taitoja, kuten videon ja audion editointia sekä markkinointia ja sisällöntuottamista. Lisäksi ihmisiltä tulevalla palautteella oli iso merkitys. Myös Saari painotti palautteiden ja ihmiskohtaamisten merkitystä:

Palautteet, että ”tämä on ollut minulle tosi tärkeää, että olet luonut tällaista sisältöä” ja ”olen saanut nyt tosi paljon rohkeutta laulaa” ja on loksahdanut joku tekninen juttu kohdilleen, niin se on kyllä ehdottomasti ihaninta. Myös TikTok-liveissä² on saatu aika mielettömän hedelmällistä keskustelua aikaiseksi laulamiseen liittyvästä häpeästä tai peloista. – – Kollegiaalinen yhteisö, joka sinne on kehittynyt on ollut minulle tosi tärkeä ja ihana asia. (Saari)

Lindroosille antoisinta oli ollut se, miten videoiden tekeminen sosiaaliseen mediaan haastaa ja kehittää omaa pedagogiikkaa, kun asia ja punainen lanka täytyy

² Livet ovat reaaliajassa tapahtuvia striimattuja esiintymisiä, joissa ihmisillä on mahdollisuus kommentoida ja esittää kysymyksiä kirjoittamalla.

osata tiivistää lyhyeen videoon. Hän koki somen opettaneen hänelle asioiden jäsentelyä ja kertoi sen vaikuttaneen positiivisesti omaan opetukseen. Myös Pyykkönen mainitsi somen opettaneen häntä tiivistämään asioita ytimekkäästi ja selkeästi sekä auttanut siihen, ettei omassa työssäänkään ”yliselitä” kaikkea.

Puhuimme haastatteluissa myös somen tekemisen haasteista. Ajankäytön mainitsi jokainen haastateltava. Oli tavallista tuntoa painetta siitä, että pitäisi tuottaa sisältöä, mutta siihen ei ole riittävästi aikaa.

Luulisin, että suurin haaste on aika, energia. Että saa vain [aikaiseksi kuvattua videoita ja kirjoitettua blogitekstejä]. (Aura)

Lindroos muotoili asian näin:

Välillä painaa taustalla, että en ole julkaissut mitään pitkään aikaan, mutta taas toisaalta, mitä olen kenellekään velkaa. – – Täytyy ajatella, että tämä on minun elämäni ja teen niin kuin hyvältä tuntuu. Mutta toki se nyt välillä nakuttaa takaraivossa. (Lindroos)

Ajankäytön haasteiden lisäksi Saari mainitsi myös kommenttien moderoinnin haasteeksi erityisesti TikTokissa, jossa silloin tällöin saattaa tulla ikäviä ja ammattitaitoa kyseenalaistavia kommentteja.

Ei onneksi ihan hirveästi [ole tullut ikäviä kommentteja] – – mutta varsinkin aluksi TikTokissa – – ensimmäisessä videossa puhuin siitä, että tiesitkö, että tämä on myytti, että et voi oppia laulamaan, niin siihen tuli aika paljon kyseenalaisia juttuja ja kyseenalaistettiin minun ammattitaitoani ja naureskeltiin ja vitsailtiin. (Saari)

Saari kertoi poistavansa negatiivisvävyiset kommentit saman tien, sillä hän ei halua antaa tilaa niille omilta kanaviltaan.

Totta kai kritisoida voi, jos on eri mieltä jostain asiasta. Se kritiikki on aina ihan tervetullutta kaikille. Mutta sellaiset ilkeät vähättelevät ja nimettömänä kirjoitetut kommentit eivät ole sellaista keskustelua, mihin on järkevää lähteä mukaan. (Saari)

4.1.3 Opettajien pedagogiset arvot

Yksi haastatteluiden keskeinen teema oli pedagogiset arvot, joita haastateltavat haluavat sosiaalisessa mediassa välittää. Positiivinen pedagogiikka näkyi haastateltavieni vastauksissa. Sekä Saari että Pyykkönen mainitsivat kokevansa tärkeäksi oppilaan vahvuuksien ja laulajaidentiteetin vahvistamisen.

Ehkä tärkein asia minulle kaikessa opetuksessa on positiivinen vahvistaminen. Se on mielestäni tärkeämpää kuin mikään muu. – – Koen, että tärkein tehtäväni opettajana on olla oppilaideni suurin fani, sitä he kaipaavat. – – Se on tärkein arvoni, jota yritän myös somessa jakaa tosi paljon, koska on niin surullista, että sellaista-kaan henkilöä ei ole kaikilla. (Pyykkönen)

Aura koki, että koska ihmisten kotiharjoittelua ei pysty ”vahtimaan”, laulutekniikkaa ja äänentuottoa tärkeämpiä asioita ovat esimerkiksi rohkaiseminen. Hän kuvasi asiaa näin:

Tosi monilla ihmisillä on pelkoja ja jännitystä liittyen laulamiseen. He ovat saattaneet saada jonkun trauman esimerkiksi laulukokeista tai kuka mistäkin, ja monilla on uskomus, että he eivät osaa laulaa. Että ihminen joko osaa laulaa tai ei osaa laulaa, että se on jotenkin synnynnäinen taito. Yritän tuoda esiin sitä ajatusta, että jokaisen meistä on mahdollista kehittää laulutaitoa. (Aura)

Lisäksi hän mainitsi yhdeksi tärkeäksi arvokseen tieteellisen lähestymistavan laulamiseen ja äänenkäyttöön. Hänen mukaansa erityisesti klassisen laulun opetuksessa, jossa pedagogiikka on paljon vanhempaa kuin rytmimusiikin puolella, on käytetty paljon mielikuvia ja kielikuvia, kun ihmisäänen toimintaa ei ole aikoinaan vielä tunnettu.

Laulaminen ja äänenkäyttö on asioita, joita voi lähestyä tieteellis-painotteisesti. Sen ei tarvitse olla pelkkää mutua. – – Haluan tuoda esiin tutkittua, objektiivista tietoa laulamisesta, mutta siihen lisäksi sisällyttää jotain mielikuvia tai käyttää muita keinoja, jotka auttaisivat ihmistä oppimaan. (Aura)

Lindroos toivoi välittävänsä seuraajilleen huumoria ja positiivisuutta sekä laulamisen ja harjoittelun iloa ja hauskuutta.

Ettei se ole mitään pingottamista, vaan että siihen osaisi suhtautua niin, että treenaaminen on hauskaa, tekeminen on hauskaa, mo-kailu on hauskaa. (Lindroos)

Hän kertoi haluavansa kannustaa pitkäjänteiseen ja ahkeraan treenaamiseen, minkä mainitsi myös Saari.

Myöskin, että tiedät, mitä treenaat, miksi treenaat ja miten treenaat. (Saari)

Lisäksi Lindroos kertoi arvostavansa innostusta asioihin ja haluavansa lisätä ihmisten tiedonjanoa.

Mä haluaisin ruokkia sellaista, että miten hieno juttu tämäkin on ja mitä kaikkea pystyy ottamaan selville ihan itse, kun vain haluaa. Sellaista kulttuuria, tiedonjanoa sitä asiaa kohtaan, että tämä on tosi kiinnostavaa, mitä ihmiskehossa tapahtuu. (Lindroos)

Pyykkönen mainitsi toivovansa, että negatiivisesta vertailusta voitaisiin päästä kokonaan eroon.

Se on ehkä siinä somessa ja opetuksessa tärkein juttu, että taide- ja taitoalalla ne tasoerot ovat niin valtavia – – koska [laulamiseen ja musiikkiin] vaikuttaa niin paljon se harrastuneisuus. Yritän muistutella, että kaikki voi oppia ja tasoeroja on, mutta se on ihan normaalia eikä siinä mitään. (Pyykkönen)

4.1.4 Opettajien sometoiminnan kohderyhmä

Keskustelimme haastateltavien kanssa siitä, keille he suuntaavat somemateriaaliaan eli ketkä ovat heidän kohderyhmäänsä. Saari ja Pyykkönen kokivat vahvasti tekevänsä sitä ennen kaikkea vasta-alkajille, jotka eivät vielä tiedä laulamisesta juuri mitään. Saari kuvaili aloittelevaksi laulajaksi ihmistä, joka ei oikein hahmota musiikkia, jolle sävelessä pysyminen on hankalaa ja jolle äänenkäytöllisesti kaikki tekniset asiat ovat uusi ympäristö. Pyykkönen puolestaan puhui ihmisistä, jotka eivät ole koskaan harrastaneet yksinlaulua ja jotka eivät ”ymmärrä mitään mistään termeistä”. Hän tekee sisältöään ajatuksella, että ihmisten ”ei tarvitse ymmärtää mitään ymmärtääkseen minun videot”.

Lisäksi Saaren toinen kohderyhmä oli erityisesti musiikinopiskelijat, joille hän sanoi haluavansa tuoda esille psykologisia teemoja, kuten äänihäpeää ja positivistista pedagogiikkaa.

Haluaisin saada tuotua sellaista esille, että musiikin opiskelu voi olla tosi motivoivaa, palkitsevaa ja ihanaa. Sen ei tarvitse olla sellaista lyttävää, mihin ehkä on oman opiskelun aikana törmännyt, varsinkin klassisen laulun puolella. (Saari)

Aura kertoi, ettei hänellä ole aivan selkeästi mietittyä kohderyhmää, vaan hän tekee sisältöään ihmisille, jotka ovat kiinnostuneita laulamista, ihmisäänestä ja puheäänestä. Hän arveli kohderyhmänsä koostuvan sekä musiikin ammattilaisista ja puhetyöläisistä, mutta uskoi kuitenkin suurimman ryhmän koostuvan ihmisistä, jotka haluaisivat harrastaa laulamista tai jo harrastavat sitä esimerkiksi laulutunneilla, kuorossa tai bändissä.

Lindroos korosti sitä, ettei hänen materiaalinsa ole suunnattu aivan aloittelijoille. Hän ei lähde täysin alkeista kaikissa asioissa ja olettaa, että ihmisillä olisi jo jonkunlaista käsitystä, että esimerkiksi tuntee omaa kehoaan ja tunnistaa, mitä siellä tapahtuu. Hänen oma toiveensa kohderyhmästä oli jo jonkin verran laulua harrastaneet ja laulun ammattilaiset, mutta hän kuitenkin uskoi sisältönsä ääreen päätyvän paljon aloittelijoita.

Sosiaalisessa mediassa on lähes mahdotonta kontrolloida sitä, kuka sisällön ääreen lopulta päätyy, joten kysyinkin haastateltavilta myös sitä, minkälainen käsitys heillä on omista seuraajistaan ja kuinka paljon he tietävät heistä. Lindroos ja Aura kertoivat, etteivät olleet juurikaan perehtyneet asiaan. Saari sanoi, että Facebookin ja Instagramin puolella hän tuntee ison osan seuraajistaan, jotka ovat esimerkiksi omia oppilaita ja kollegoja. Sen sijaan TikTokissa hänellä on valtava määrä seuraajia eikä tiedä yhtään ”ketä ruudun toisella puolella on”. Pyykkönen veikkasi, että suurin osa hänen seuraajistaan on ihmisiä, jotka tykkäisivät laulaa, mutta eivät uskalla. Hän kertoi saaneensa paljon viestejä ihmisiltä, jotka haaveilevat lauluharrastuksesta tai salaa kotonaan harrastavat laulamista. Jonkin verran hänen seuraajistaan oli myös laulunopettajaksi opiskelevia.

4.1.5 Someopetuksen ja lähiopetuksen erot

Koska sosiaalisessa mediassa ei tarkkaan tiedetä, kuka sisältöä katsoo, luo se haastattelemieni opettajien mielestä haasteen sisällöntuottamiselle. Jokaisessa haastattelussa keskustelimme someopettamisen ja tavallisen lähiopettamisen eroista. Pyykkönen toi esiin, että sosiaalisessa mediassa vuorovaikutusvastuu on pelkästään opettajalla. Opettaja ei voi tietää, miten toinen on ymmärtänyt asian. Tätä painottivat myös muut haastateltavat.

Somessa vain näytät sen harjoituksen ja siinä kaikki. – – Vuorovaikutus on isoin asia, joka puuttuu, ja välitön palaute itselle. – – Somessa aina vähän pelkään, että joku [luulee, että] asia on sille ongelma, vaikka se ei oikeasti ole. (Pyykkönen)

Lindroos jatkoi aiheesta näin:

Ensimmäisenä nousee se asia, että silloin kun opetat henkilökohtaisesti jotain ihmistä, sinä tarjoat hänelle sellaisia vinkkejä ja selität asiat niin kuin hänen on ne helppo ymmärtää. Ja sitten kun me opetetaan somessa, niin me opetetaan kaikelle kansalle eli vedetään ehkä vähän mutkia suoriksi. (Lindroos)

Laulunopettajat kokivatkin vastuuta sanomisistaan somessa ja väärinymmärrykset huolestuttivat opettajia. Moni haastateltava toi esille huolen, että joku voi oppia jotakin väärin, kun heitä ei pääse itse ohjaamaan. Saari tunnisti ongelman, mutta toi myös esille sen, ettei laulunopettajien tarvitsisi varoa liikaa sanojaan väärinymmärrysten pelossa.

Siinäkin on aina se haaste, miten tuottaa sellaista sisältöä, mikä olisi mahdollisimman monelle soveltuva. Toisaalta mielestäni niin ei voi ajatella, että meidän tehtävä olisi suojella kaikkia ihmisiä. Me tehdään se video ja sitten jos joku ei saa siitä kiinni, niin sitten joku ei saa siitä kiinni. Mutta toiselle se voi olla semmoinen game changer [käänteentekevä asia], että ”vau mä tajusin tän asian” ja ihan joku pikkuinen juttu, siis joku todella pieni asia saattaa tehdä sen. (Saari)

Saari oli sitä mieltä, että turhan paljon pelätään jonkun äänen tuhoamista ja hän toivoisi, että laulunopettajien keskuudessa somesisältöön voitaisiin suhtautua myönteisesti.

Minullakin on ollut sellaisia ajatuksia, että entä jos joku menee pilalle tästä. Mutta se ihminen laulaa joka tapauksessa. Eikö ole parempi, että hänellä on jotain neuvoja siihen, mitä hän tekee? Kaikkilahan ei ole varaa tällaisiin kalliisiin yksinlaulutunteihin, niin mielestäni se on ollut tosi tärkeää, että ihmisille, jotka ei pysty panostamaan siihen, on olemassa kuitenkin semmoista ilmaista sisältöä. (Saari)

Aura kuvaili, miten hän pyrkii välttämään väärinymmärrysten syntymistä:

Toki yritän aina selittää asiat mahdollisimman yksityiskohtaisesti, annan oman esimerkin – – ja sitten tietysti liikutaan sellaisella ääni-alueella, sävelkorkeudella, joka olisi sellainen turvallinen. Mutta toki siinäkin on ne rajoitukset, että enhän minä nyt voi kaikkien ihmisten äänialaa huomioida jokaisella videolla. (Aura)

Vaikka sosiaalisesta mediasta puuttuu laulutuntien tyypillinen opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutus, some mahdollistaa kuitenkin paljon. Aura ja Saari huomauttivat, että se on hyvä väline tiedon jakamiseen. Lisäksi Saari koki somen hyvänä keskustelualustana ja hän olikin huomannut, että usein sellainen sisältö, jossa on joku polttava puheenaihe, kuten laulamiseen liittyvät traumat, saavat paljon näkyvyyttä. Silloin ihmiset saattavat jakaa sisältöä eteenpäin omissa somekanavissaan ja aiheesta voi herätä keskustelua. Saari myös näki somen ikään kuin portfoliona itsensä harjoittamalle pedagogiikalle.

Se on myös äärimmäisen hyvä alusta sille, että pystyy tuoda esille juuri sitä omaa tyyliä tehdä asioita, omaa pedagogiikkaa. (Saari)

Sosiaalisessa mediassa on myös mahdollista hyödyntää esimerkiksi visuaalisuutta. Videoihin voi vaikkapa sisällyttää nuottikuvaa mukaan ja käyttää tekstityksiä, jotka auttavat asioiden hahmottamisessa. Pyykkönen koki niiden jopa luovan tietynlaista esteettömyyttä. Saari sanoi tekstitysten olevan tärkeitä myös siksi, että monet selaavat sosiaalista mediaa äänettömällä, joten tekstit pysäyttävät katsomaan. Lindroos toi esiin, että videon editoinnilla voi lisätä huumoria ja keventää aihetta.

4.1.6 Somesisällön valikointi ja rajaaminen

Lindroos kertoi somesisältönsä painottuvan ehdottomasti laulutekniikkaan, joka on hänen oma intohimonsa. Pyykkönen puolestaan sanoi keskittyvänsä sisältönsään alkeisopetukseen ja laulamisen perustekniikkaan sekä kannustamiseen ja rohkaisemiseen. Saari taas kertoi viime aikoina tehneensä paljon sisältöä laulamiseen liittyvistä psyykkisistä asioista, jotka ovat puhututtaneet laulutunneilla. Hän sanoi keskittyvänsä tietouteen, tietoiskuihin ja tsemppipuheeseen. Aura, joka on tehnyt somesisältöä haastateltavista selkeästi pisimpään, oli tehnyt videoita ja blogipostauksia hyvin monenlaisista aiheista. Hän mainitsi ääniharjoitusvideoiden olevan suosituimpia, mutta hän on käsitellyt myös esimerkiksi äänifysiologiaan ja toisinaan ääneen tai hyvinvointiin etäisesti liittyviä aiheita.

Aura kertoi tekevänsä pääasiassa hieman pidempiä videoita, joissa hän pääsee käsittelemään asioita monipuolisesti. Myös Lindroosilla, joka Auran lisäksi tuottaa videoita YouTubeen, videot olivat tyypillisesti hieman pidempiä. Sen sijaan TikTokissa ja Instagramissa toimivat Saari ja Pyykkönen kertoivat tuottavansa lyhyitä videoita, jotka ovat tyypillisiä kyseisissä somekanavissa.

Minuutti on mielestäni jo pitkä [videon pituus], siis minulle itsellenikin. Minä yritän pitää videot tosi lyhyinä. (Pyykkönen)

Saari toi myös esiin sen, että hänen sisältönsä vaihtelee eri somekanavissa. Facebookia hän kertoi käyttävänsä lähinnä tiedottamiseen esimerkiksi pitämistään kursseista, kun taas Instagramiin hän loi enemmän tekstisisältöä ja tarinoita³. Sekä Saari että Pyykkönen tuottivat myös duettoja jostain tunnetuista kappaleista. Niissä opettaja laulaa kappaleesta pieniä pätkiä ja jättää osan kappaleesta katsojan täytettäväksi sekä joskus laulaa stemmaa. Seuraajien on mahdollista julkaista somessa versio, jossa hän ikään kuin laulaa kappaletta toisen kanssa duettona.

³ Tarinat ovat Instagramissa omille seuraajille näkyviä lyhyitä videoita, jotka poistuvat 24 tunnin jälkeen.

Kaikki haastateltavat mainitsivat aiheiden usein nousevan omien oppilaiden kanssa käydyistä keskusteluista tai laulutunneilla nousseista asioista. Selkeää suunnitelmallisuutta kenellekään ei ollut, vaan sisällöt valikoituvat ”impulsiivisesti” ja ”fiilispohjalta” tai kun oli itse inspiroitunut jostakin aiheesta.

Sisällön rajaamisesta haastateltavilla oli erilaisia näkemyksiä. Esimerkiksi Lindroos painotti, että hänellä on selkeä rajanveto siinä, ettei laita omasta henkilökohtaisesta elämästään enää mitään, vaan jakaa vain musiikkiin ja sen ympärillä oleviin asioihin liittyvää sisältöä. Sen sijaan Saari kertoi, että joskus on kiva tehdä myös ”jotain ihan muuta” ja hän nosti esimerkiksi tehneensä Jukolan viestistä videon TikTokiin. Kuitenkin hän korosti, että enimmäkseen ”se on sitä laulunopetukseen, laulamiseen, laulajuuteen liittyvää juttua”. Pyykkönen taas sanoi pitävänsä sisällöt aina vain sellaisille, jotka eivät tiedä aiheesta, eikä hän näe järkeä tehdä samanlaista kuin joku muu on jo tehnyt. Auraa ohjasi jonkin verran taloudellinen puoli.

Ajattelen, että jos olen hankkinut vuosikymmenten ajan koulutusta ja osaamista, niin ei minun kannata ihan kaikkea ilmaiseksi jakaa. Joitakin asioita on hyvä pitää semmoisina, että ihmiset oikeasti joutuvat maksamaan niistä. (Aura)

Ilmaiseksi hän kertoi jakavansa sellaista sisältöä, mistä ei tekisi verkkokurssia tai vaikkapa kirjaa, vaan sisältö on hieman enemmän ”viihteellistä”. Lindroos puolestaan koki, että vaikka ehkä kannattaisi tehdä esimerkiksi ”laulunopettaja reagoi”⁴ -tyyppisiä videoita tai ”hassunhauskoja hassutteluvideoita”, hän haluaa tehdä sellaista sisältöä, joka kiinnostaa itseä.

En ole hakemassa mitään klikkejä tai katseluita, en tee sitä sen takia. Haluan, että sisältöni on ammattitaitoista. Väitän, että se lähtee vähän väärään suuntaan, jos tulee tehtyä joku semmoinen hassutteluvideo ja vaikka sillä tulisikin sitten kauheasti katseluita, niin mitä

⁴ ”Laulunopettaja reagoi/analysoi” -videot ovat hyvin suosittuja ainakin YouTubessa ja TikTokissa. Niissä laulunopettaja kuuntelee jotakuta (yleensä tunnettua) laulajaa ja kommentoi esimerkiksi hänen laulutekniikkaansa tai esiintymistään.

sitten, koska se ei ole brändini ja ajatukseni siellä taustalla. (Lindroos)

4.1.7 Vuorovaikutus somessa

Pyykkönen ja Lindroos kertoivat, etteivät halua somessa syvällistä vuorovaikutusta. Lindroos koki syyksi sen, että kommunikointiin ja kommentointiin ei ole aikaa ja energiaa. Hän ei halua aktiivisesti synnyttää keskustelua ja siksi YouTube tuntui hänestä kanavana helpommalta, sillä esimerkiksi Instagramissa olisi tärkeämpää keskustella aktiivisesti ihmisten kanssa. Viestejä ja kysymyksiä on kuitenkin tullut jonkin verran, myös esimerkiksi Facebookissa ja sähköpostissa. Ihmiset saattavat kysellä laulutunneista tai kirjoittaa laulamiseen liittyviä kysymyksiään ja pohdintojaan. Lindroos kertoi pyrkivänsä aina vastaamaan niihin jollakin tavalla.

Vaikka oikeasti olen sitä mieltä, että nämä eivät valitettavasti ole sellaisia asioita, mitä pystyisi ratkaisemaan sillä tavalla, että kysyy jonkun kysymyksen ja sitten minä vastaan siihen ja sitten se on näin. Mutta jos joku ihminen on nähnyt vaivaa, että se laittaa kysymyksen, niin kyllä siihen aina vastaan. (Lindroos)

Pyykkönen puolestaan sanoi pitävänsä vuorovaikutuksen somessa ”tosi minimaalisena, esim. valitse yksi kolmesta vaihtoehdosta” -tasoisena. Hän ei kokenut jaksavansa käydä pitkiä syvällisiä keskusteluja somessa, sillä hänen mielestään ne olivat liian kuormittavina. Hän kertoi saavansa jonkin verran satunnaisia palaute- ja kiitosviestejä ja koki, että pieni vuorovaikutus somessa on tosi tärkeää, jottei tule sellainen olo, että ”on ihan itsekseen siellä”. TikTokissa hän ei kuitenkaan ole millään tavalla vuorovaikutuksessa, koska siellä on paljon kiusaamista ja epäasiallista kommentointia.

Auran mielestä kommentit ovat kivoja, mutta hän halusi vetää rajan siihen, ettei kirjoita itse ”esseeitä” vastauksena ihmisten kysymyksiin. Hän kertoi yrittävänsä minimoida konsultaatiota somessa ja tällaisissa tilanteissa pyrkii ohjaamaan ihmisiä tulemaan laulutunneille. Auran mielestä ihmiset voisivat myös kommentoida keskenään, ettei hänen ”tarvitse siellä yksinään olla äänessä”. Välttääk-

seen negatiivista kommentointia Auralla oli YouTubessa kommentointien hyväksyntä -asetus, joka hänen mielestään saattaa hieman rajoittaa ihmisten kommentointia.

Saari mainitsi toivovansa vuorovaikutukselta somessa erityisesti asiakaskontaktointia. Hän mainitsi pitävänsä liveverkkokursseja, joita hän myy somekanaviensa kautta. Saari myös koki keskustelun herättämisen tärkeäksi ja erityisesti kollegoiden kanssa keskustelu oli tuonut hänelle näkökulmia itsereflektioon omassa työssään.

4.1.8 Somebrändi

Kysymys brändin merkityksestä osoittautui haastatteluissa hankalaksi. Yksikään haastattelemistani opettajista ei kertonut rakentaneensa omaa brändiään tietoisesti. Pyykkönen sanoi, ettei ole varma, onko hänellä brändiä, vaan veikkasi, että hänellä ”on vain persoona”. Hänen mielestään olisi ahdistavaa, jos hänellä olisi tietyt raamit, miten asiat pitäisi brändin mukaisesti hoitaa.

Aura kertoi kyllä lukeneensa ja katsoneensa sisältöjä brändin rakentamisesta, muttei kuitenkaan ollut tehnyt sitä itse tietoisesti. Hän ajatteli brändin rakentuvan siitä, millainen ihminen itse on, mitä osaa, millainen koulutus on ja millaista sisältöä tuottaa. Aura koki ihmiskuvan laajentuneen niin, että ihmiset voivat olla omia itsejään ja silti koulutettuja ja asiantuntevia.

Saarelle brändi merkitsi eniten sitä, että näyttää muille, millainen tyyppi ja laulunopettaja on. Hänen mielestään brändi on tärkeä asia, mutta hän ei ole juurikaan miettinyt esimerkiksi brändivärejä tai sisältönsä ulkoasua, jotka hän koki toissijaisiksi asioiksi. Kuitenkin hän totesi, että ”ehkä niihin olisi hyvä panostaa enemmän”.

Lindroos pohti haluavansa välittää kuvan, että tarjoaa ammattimaista mutta kuitenkin pilke silmäkulmassa tuotettua opetussisältöä, joka pyrkii nojaamaan fak-

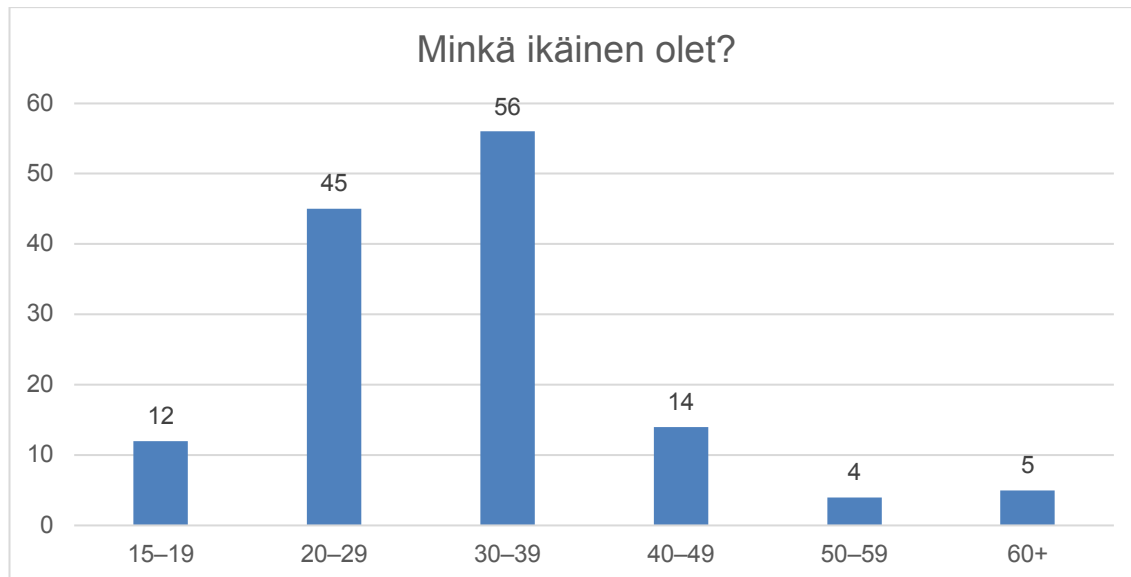
toihin. Visuaalisesti hän halusi ilmeen olevan selkeä ja raikas ja kertoi siksi esimerkiksi kuvaavansa valkoista seinää vasten. Hän myös sanoi valinneensa rauhoittavan värimaailman, joka pyrkii tuomaan tunnelmaa asiantuntijabrändistä.

4.2 Kyselyn tulokset

Tässä luvussa esittelen kyselyn tulokset. Kyselyn tavoitteena oli saada vastaus toiseen tutkimuskysymykseen: Millaisen merkityksen laulun harrastajat ja ammattilaiset antavat sosiaalisen median pedagogiselle laulusisällölle? Kyselyyn osallistui 136 vastaajaa.

4.2.1 Vastaajien profiili

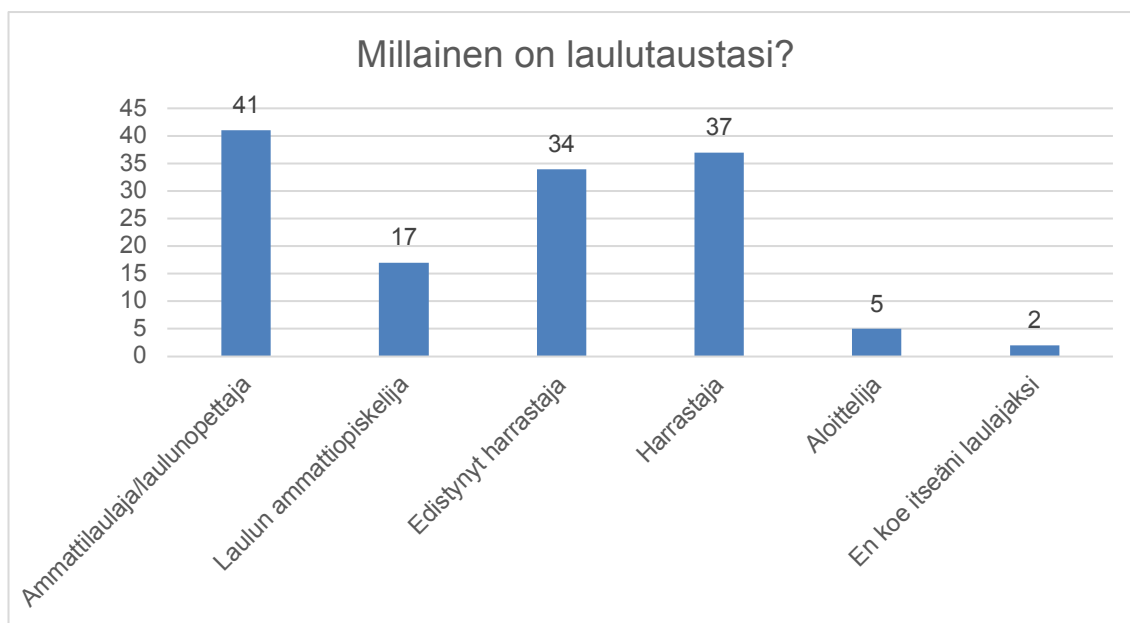
Kyselyyn vastanneista enemmistö eli 41 % oli 30–39-vuotiaita (Taulukko 1). Toiseksi suurin ikäryhmä oli 20–29-vuotiaat, joita oli 33 %. 40–49-vuotiaita oli 10 % ja 15–19-vuotiaita oli 9 % vastaajista. Yli 60-vuotiaita vastasi kyselyyn 4 %. Pienin kyselyyn vastannut ikäryhmä oli 50–59-vuotiaat, joita oli 3 %.

Taulukko 1. Vastaajien ikäjakauma.

Enemmistö vastanneista oli ammattilaulajia ja/tai laulunopettajia, 30 % kaikista vastanneista (Taulukko 2). Seuraavaksi eniten oli harrastajiksi itsensä kokevia, joita oli 27 %. Edistyneiksi harrastajiksi itsensä mieltäviä oli lähes yhtä paljon eli

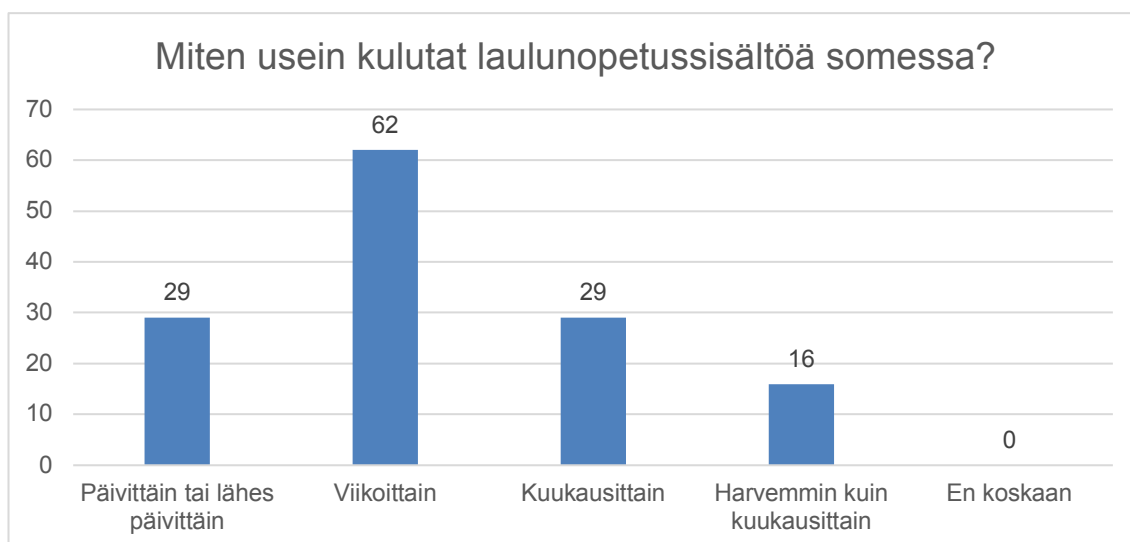
25 %. Yhteensä eri tasoiset harrastajat muodostivat siis yli 50 % vastanneista. Laulun ammattiopiskelijoita vastasi kyselyyn 12,5 %. Aloittelijoiksi itsensä kokevia oli 4 %. Kyselyyn vastasi myös kaksi henkilöä, jotka eivät kokeneet itseään laulajiksi.

Taulukko 2. Vastaajien laulutausta.

4.2.2 Sosiaalisen median käyttö

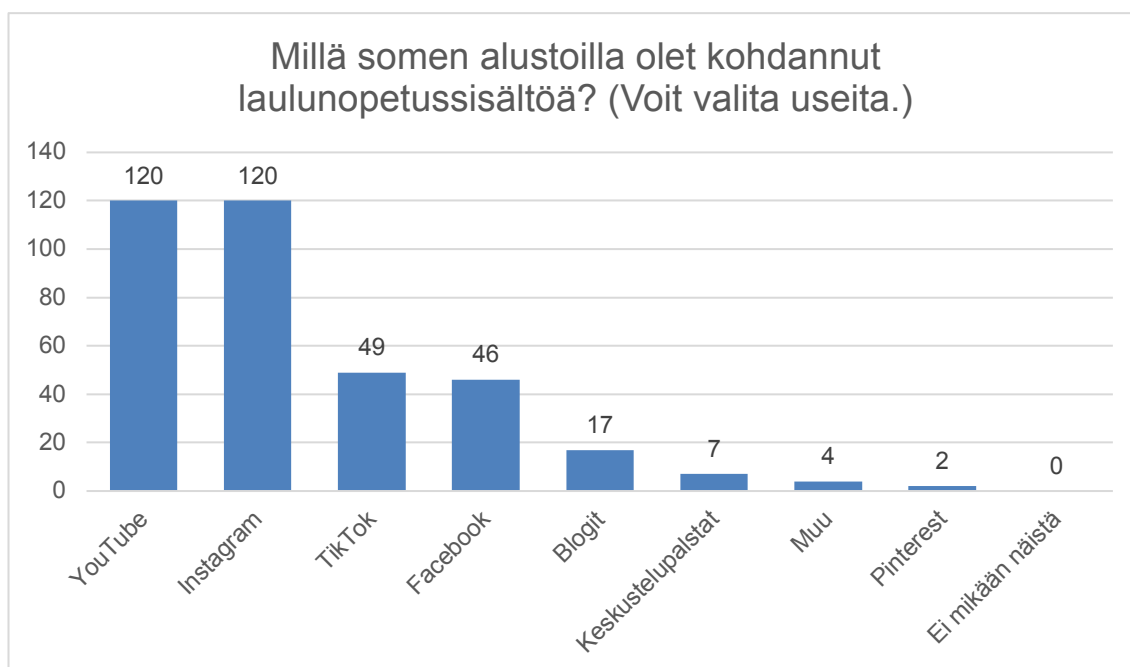
Vastaajista 46 % kertoi kuluttavansa laulunopetussisältöä sosiaalisessa mediassa viikoittain (Taulukko 3). 21 % vastaajista kertoi kuluttavansa sitä päivittäin, 21 % kuukausittain ja 12 % harvemmin kuin kuukausittain. Kyselyyn ei vastannut sellaisia laulun harrastajia tai ammattilaisia, jotka eivät koskaan kuluta laulunopetussisältöä sosiaalisessa mediassa.

Taulukko 3. Laulunopetussisällön kulutus sosiaalisessa mediassa.

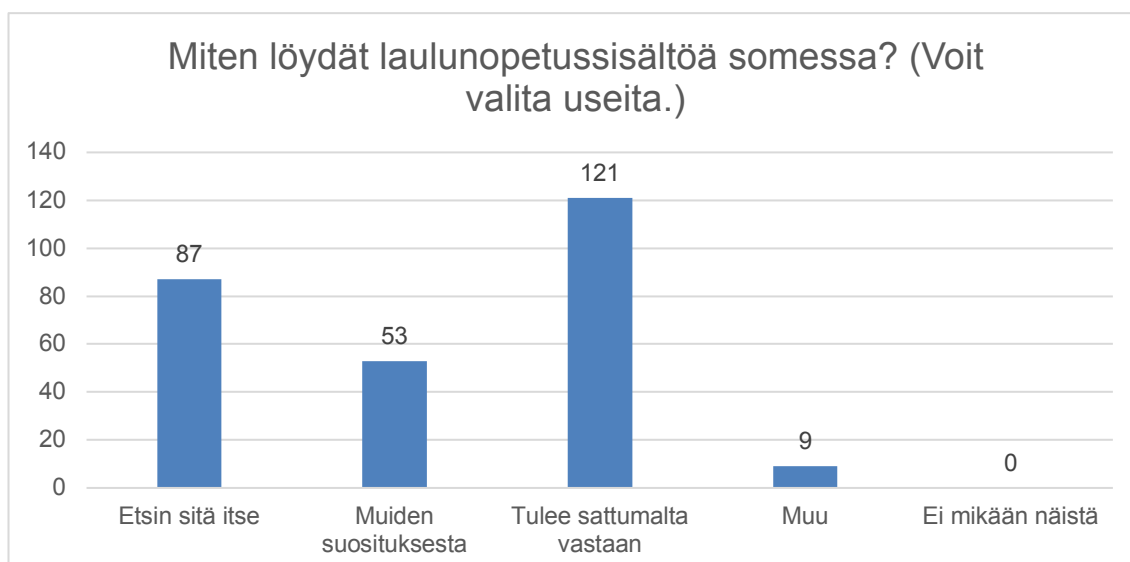
Selvitin kyselyssä, millä sosiaalisen median alustoilla vastaajat olivat kohdanneet laulunopetuksellista sisältöä (Taulukko 4). Vaihtoehtoja sai valita useita. Suositummiksi alustoiksi mainittiin YouTube ja Instagram, joista kummankin valitsi 120 henkilöä. Erityisesti Instagramin suosiota saattaa selittää se, että mainostin kyselyä omille Instagram-seuraajilleni. YouTube puolestaan on ihmisille todennäköisesti tutuin ja siellä laulunopetussisältöä on ollut pisimpään saatavilla. Kolmanneksi eniten laulunopetuksellista sisältöä oli kohdattu TikTokissa, jonka valitsi 49 vastaajaa. TikTok on erityisesti nuorten suosiossa, joten on hyvä huomioida, että kyselyyn vastanneet ovat pääasiassa yli 20-vuotiaita, mikä saattaa selittää TikTokin vähäisempää suosiota vastanneiden kesken. Facebookin valitsi 46 vastaajaa. Jaoin kyselyä myös Facebookin laulamiseen keskittyvissä ryhmissä. Blogit saivat 17 valintaa, keskustelupalstat 7 ja Pinterestin mainitsi 2 vastaajaa. Lisäksi muita avoimessa kentässä mainittuja alustoja olivat LinkedIn (1 kpl), Spotifyn podcastit (2 kpl), Popjazz Open⁵ (1 kpl) sekä nettikurssit (1 kpl).

⁵ Popjazz Open on Pop/jazz-konservatorion maksullinen videokurssialusta.

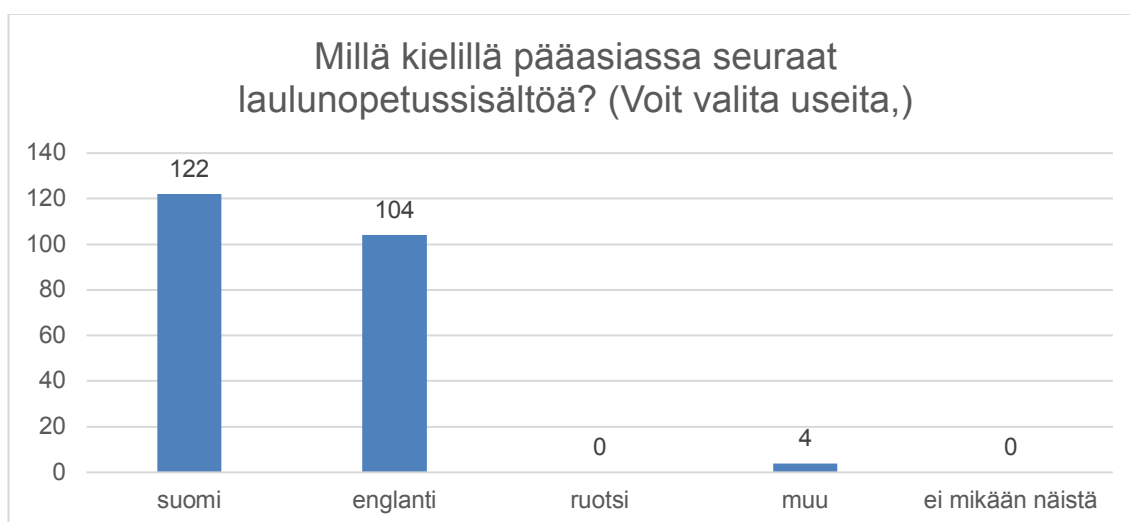
Taulukko 4. Somen alustat, joilla laulunopetussisältöä on kohdattu.

121 vastaajaa kertoi löytävänsä laulunopetussisältöä sosiaalisesta mediasta sattumalta (Taulukko 5). 87 vastaajaa puolestaan kertoi etsivänsä sitä itse ja 53 vastaajaa mainitsi löytävänsä sitä muiden suosituksesta. Tämä kertonee siitä, että iso osa vastaajista on jo valmiiksi kiinnostuneita aiheesta. Muun vaihtoehdon valitsi 9 vastaajaa, joista kolme mainitsi sosiaalisen median algoritmit, jotka suosittelevat ihmisille sisältöä sen perusteella, mitä muuta sosiaalisesta mediasta on katsonut. Itse ajattelin kyselyä tehdessäni, että algoritmit lukeutuvat vaihtoehtoon ”tulee sattumalta vastaan”. Kahdeksassa vastauksessa mainittiin myös laulunopetuksellisten tilien seuraaminen sosiaalisessa mediassa. Lisäksi yksi vastaaja mainitsi sähköpostimarkkinoinnin.

Taulukko 5. Miten laulunopetussisältöä löydetään sosiaalisesta mediasta.

Laulunopetussisältöä seurattiin eniten suomen kielellä, jonka valitsi 122 vastaajaa (Taulukko 6). Englanninkielistä laulunopetussisältöä kertoi seuraavansa 104 vastaajaa. Muut kielet mainitsi 4 vastaajaa. Muihin kieliin lukeutuivat italia (1 kpl), japani (1 kpl), saksa (1 kpl) sekä yksi vastaaja mainitsi erikseen katsovansa ”intialaisia solfavideoita”. Kukaan ei vastannut katsovansa laulunopetussisältöä toisella kotimaisella kielellä eli ruotsiksi.

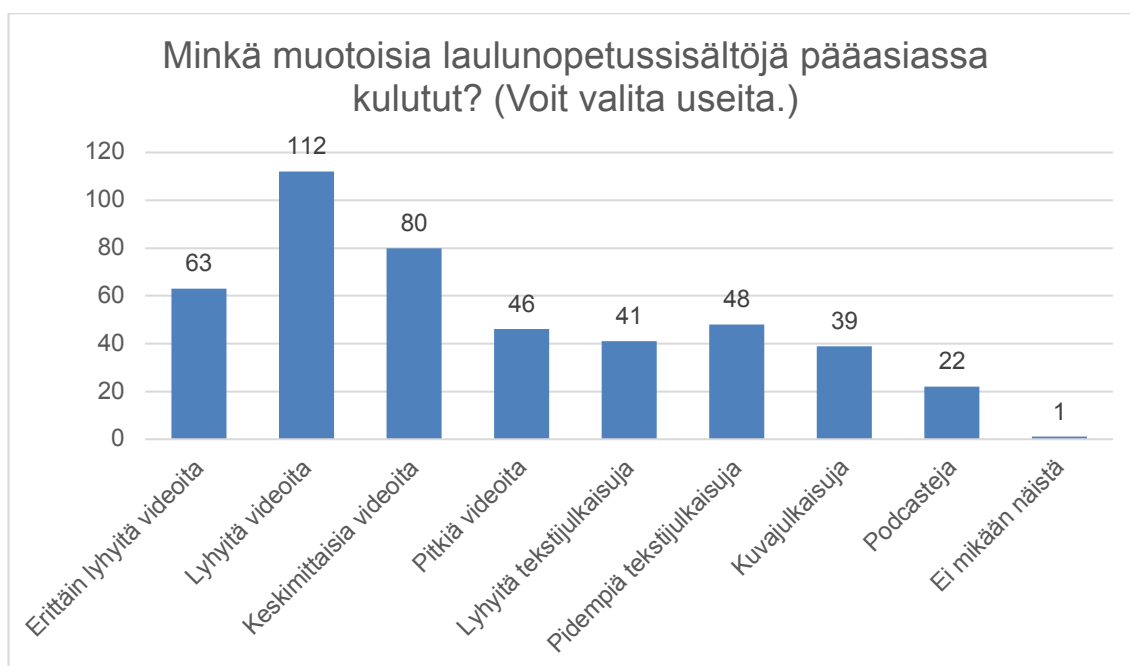

Taulukko 6. Millä kielillä laulunopetussisältöä seurataan.

Videosisältö oli selkeästi vastaajien keskuudessa suosituin muoto, jota sosiaalisessa mediassa kulutetaan (Taulukko 7). Suosituimpia olivat lyhyet videot (112

vastaajaa), jotka määrittelin kyselyssä kestoaltaan noin 1–5 minuutin mittaisiksi. Minun tuottamani sisältö lukeutuu pääasiassa tähän kategoriaan, joten tässäkin voi vaikuttaa se, että osa kyselyyn vastanneista on löytänyt kyselyn Instagram-tilini kautta. Keskimittaisiksi videoiksi laskin noin 5–10 minuutin mittaiset videot, joita kertoi kuluttavansa 80 vastaajaa. Alle minuutin mittaisia erittäin lyhyitä videoita kertoi katsovansa 63 vastaajaa. Sosiaalisessa mediassa tällaiset erittäin lyhyet videot ovat TikTokin myötä yleistyneet myös muihin alustoihin. Esimerkiksi Instagram ja YouTube ovat luoneet omat versionsa nimenomaan lyhyille videoille. Pitkiä videoita, jotka kyselyssä määrittelin yli 10 minuutin mittaisiksi, kertoi katsovansa vain 46 henkilöä.

Tekstijulkaisuista pidemmät kuin muutaman rivin julkaisut (48 vastaajaa) olivat hitusen suosittumia kuin lyhyet tekstit (41 vastaajaa). Kuvajulkaisut valitsi 39 vastaajaa ja podcastit 22 vastaajaa. Yksi vastaaja valitsi vaihtoehdon *ei mikään näistä*, mutta ei avannut tarkemmin, minkä muotoista sisältöä hän kuluttaa.

Taulukko 7. Minkä muotoisia laulunopetussisältöjä somessa kulutetaan.

4.2.3 Laulajia kiinnostavat aiheet somessa

Selvitin kyselyssä, minkälaiset aiheet sosiaalisen median laulunopetussisällössä kiinnostavat vastaajia neliportaisella Likertin asteikolla (paljon–jonkin verran–vähän–ei ollenkaan) (Taulukko 8). Selkeästi eniten vastaajia kiinnosti äänenkäyttöön ja laulutekniikkaan liittyvät sisällöt, jonka 117 vastaajaa vastasi kiinnostavan paljon. Se oli myös ainoa kategoria, johon kukaan ei vastannut *ei ollenkaan*. 17 vastaajaa aihe kiinnosti jonkin verran ja vain kahta vastaajaa vähän. Yksi vastaaja tarkensi vapaassa kentässä, että myös äänenkäyttöön liittyvät tutkimukset tai tutkimusmenetelmät kiinnostavat paljon.

Tulkinta ja ilmaisu nousivat seuraavaksi kiinnostavimmiksi aiheiksi. Se kiinnosti 54 vastaajaa paljon, 59 vastaajaa jonkin verran, 18 vastaajaa vähän ja 5 vastaajaa ei ollenkaan. Laulamiseen liittyvät psykologiset näkökulmat, kuten äänihäpeä tai itseluottamus, kiinnosti paljon 54 vastaajaa, jonkin verran 45 vastaajaa, vähän 27 vastaajaa ja ei ollenkaan 10 vastaajaa.

Musiikilliset asiat, kuten erilaiset musiikkityylit, stemmalaulu tai musiikin teoria, sekä improvisointi, kuten scat⁷, ad lib⁸ tai melismointi⁹, kiinnostivat vastaajia lähes yhtä paljon. Kolmasosa vastaajista koki niiden kiinnostavan paljon. Myös oikeat opetustilanteet oppilaiden kanssa kiinnostivat lähes kolmasosaa vastaajista paljon. Yksi vastaaja mainitsi näiden olevan harvinaisempia, mutta kokevan ne kiinnostaviksi, kun kohdalle osuu. Toinen vastaaja taas ilmaisi näihin liittyvän usein yksityisyyteen liittyviä ongelmia.

Esiintyminen ja esiintymisjännitys oli paljon kiinnostava aihe 41 vastaajalle. *Laulunopettaja reagoi/analysoi laulajia* -tyyppiset videot, joita sosiaalisessa mediassa on paljon, kiinnostivat 35 vastaajaa paljon. Eräs vastaaja mainitsi niiden

⁷ Scat tarkoittaa erityisesti jazz-musiikille tyypillistä laulutyyliä, jossa improvisoidaan sanojen sijasta merkityksettömillä tavuilla.

⁸ Ad lib tulee latinan kielen sanasta *ad libitum*, joka tarkoittaa *vapaasti*. Musiikissa sillä tarkoitetaan lyhyitä spontaaneja improvisoituja melodiapätkiä esimerkiksi päämelodian välissä tai päällä.

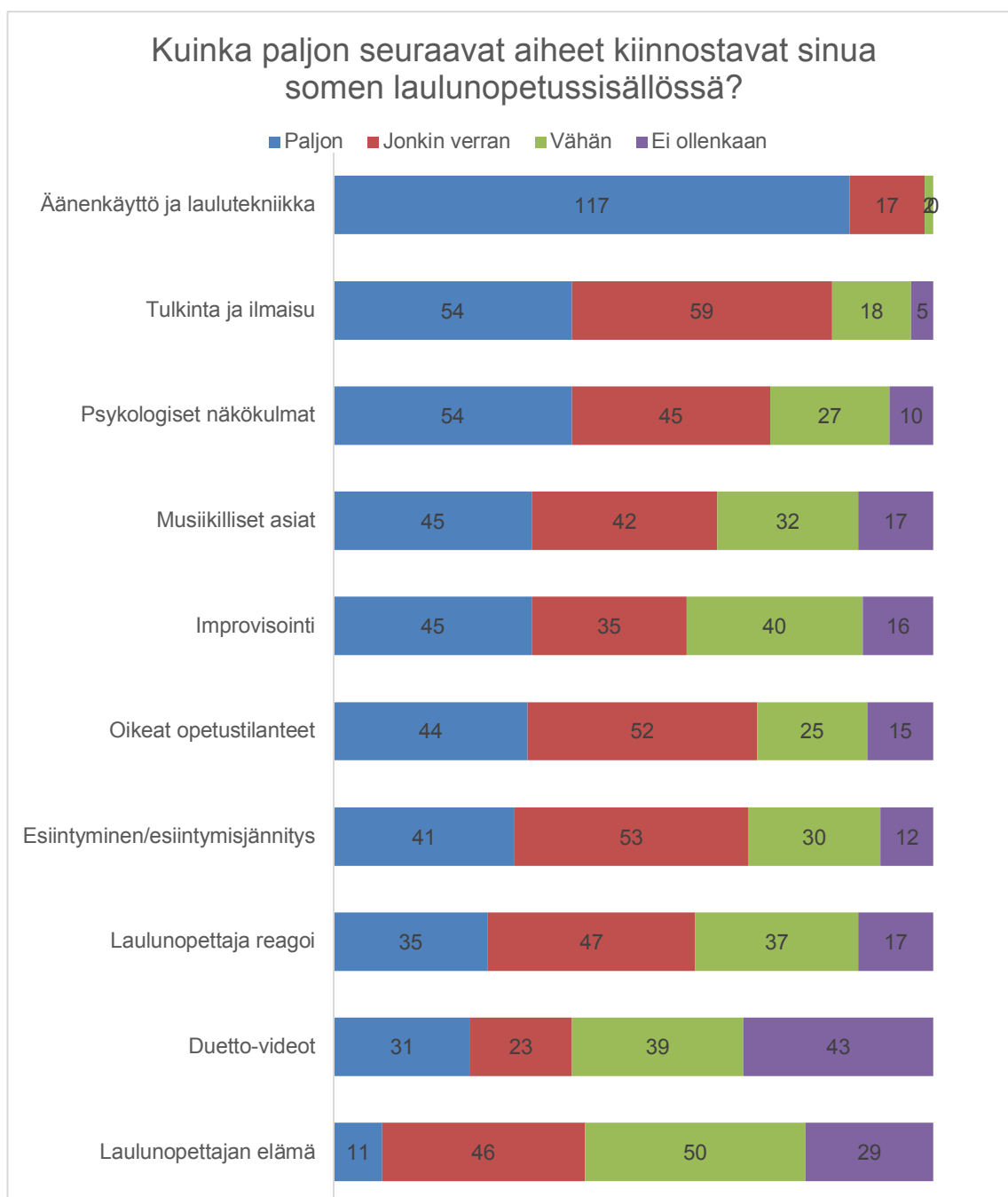
⁹ Melismointi tarkoittaa korukuvioiden laulamista yhdelle tavulle.

kiinnostavan enemmän, "jos sisältö olisi muuta kuin päivittelyä tai ihmettelyä ja enemmän analysointia jollain hyvällä perusteella".

Duetto-videot, joissa opettaja laulaa jotakin kappaletta ja katsoja voi laulaa mukana omaa osuuttaan, kiinnostivat selkeästi vähiten. Lähes kolmasosa ei kokenut niitä ollenkaan kiinnostavina. Yksi, joita ne kiinnostivat paljon, toi esiin, ettei niiden tarvitse olla opettajien tekemiä, vaan "ihan harrastajankin tarjoama duettomahdollisuus" kiinnostaa. Toinen taas mainitsi, että erityisesti stemmavideot, kiinnostavat paljon.

Laulunopettajan henkilökohtainen elämä kiinnosti paljon vain 11 vastaajaa, mutta kuitenkin jonkin verran 46 vastaajaa ja vähän 50 vastaajaa. 29 vastaajaa ei kokenut aihetta ollenkaan kiinnostavaksi. Yksi vastaaja tarkensi henkilökohtaisen elämän olevan "olennainen osa nykyistä brändäytymistrendiä". Yksi mainitsi opettajan musiikkitaustaan liittyvän elämän olevan jokseenkin kiinnostavaa.

Lisäksi kiinnostaviksi aiheiksi mainittiin erikseen vielä "intialaiset melismasolfavideot ja erilaiset efektit + laitetutoriaalit" sekä "erikoistekniikat, esim. kurkkulaulu".

Taulukko 8. Somen laulunopetussisällössä kiinnostavat aiheet.

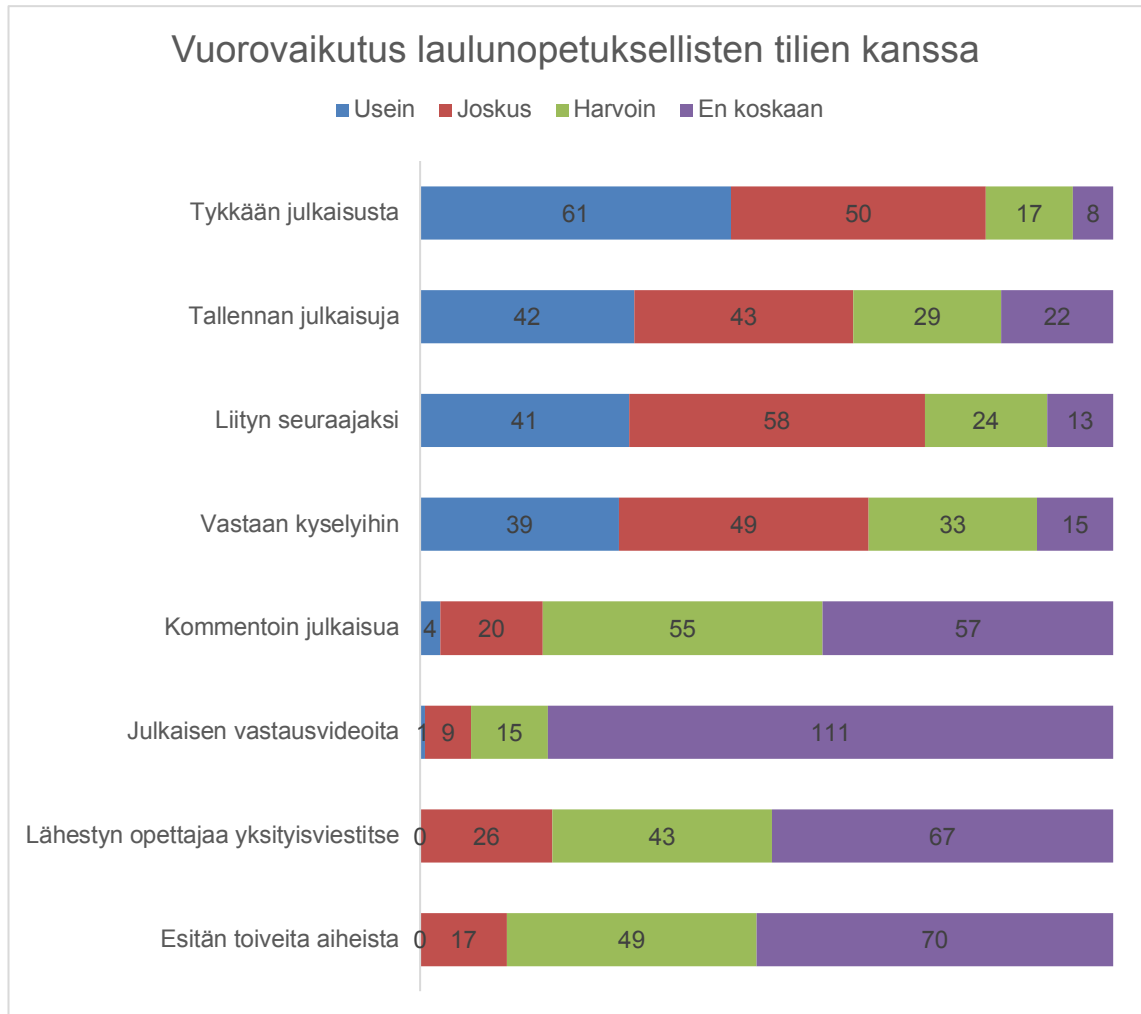
4.2.4 Vuorovaikutus somessa

Laulunopetuksellisten tilien kanssa tapahtuvassa vuorovaikutuksessa korostuu vastausten perusteella erityisesti helppo ja nopea sekä usein muille näkymätön vuorovaikutus (Taulukko 9). 61 vastaajaa kertoi tykkäävänsä julkaisuista usein ja 50 vastaajaa joskus. Vain 8 vastaajaa ei koskaan tykkää julkaisuista. Useilla

sosiaalisen median alustoilla on mahdollista tallentaa julkaisuja itselleen talteen. Näin kertoo tekevänsä usein 42 vastaajaa ja 43 vastaajaa joskus. Julkaisujen tallentaminen kuvastaa sitä, että sisältöön halutaan palata myöhemmin uudelleen ja se halutaan löytää helposti. Tilin seuraajaksi tai kanavan tilaajaksi liittyminen on myös melko yleistä. 41 vastaajaa kertoi tekevänsä niin usein ja 58 vastaajaa joskus. Vastaaminen kyselyihin esimerkiksi Tarinat-osiossa¹⁰ oli myös melko suosittua, sillä 39 vastaajaa vastasi usein ja 49 vastaajaa joskus. Yksi vastaaja erikseen kommentoi tarinoiden vastaamisen olevan helppoa ja nopeaa.

Sen sijaan kynnyks kirjoittaa kommentteja tai yksityisviestejä sekä esittää toiveita aiheista vaikuttaa olevan korkea ja vastausvideoiden tekeminen esimerkiksi duettoihin tai somehaasteisiin vielä korkeampi. Jopa 111 vastaajaa ei koskaan julkaise vastausvideoita. Avoimessa kentässä kaksi kertoi, etteivät he kehtaa tai uskalla tehdä niitä, vaikka haluaisivatkin. Yksi kertoi kokevansa, että niitä pitäisi tehdä enemmän, sillä ne olisivat helppoa sisältöä esimerkiksi TikTokiin. Lisäksi yksi vastaaja kertoi saattavansa kommentoida tuttujen laulunopettajien sisältöä tavatessa. Jälkikäteen pohdin, että tässä kohtaa olisin voinut myös kysyä, kuinka usein laulajat jakavat katsomiaan somesisältöjä omissa kanavissaan eteenpäin, mutta valitettavasti se jäi selvittämättä.

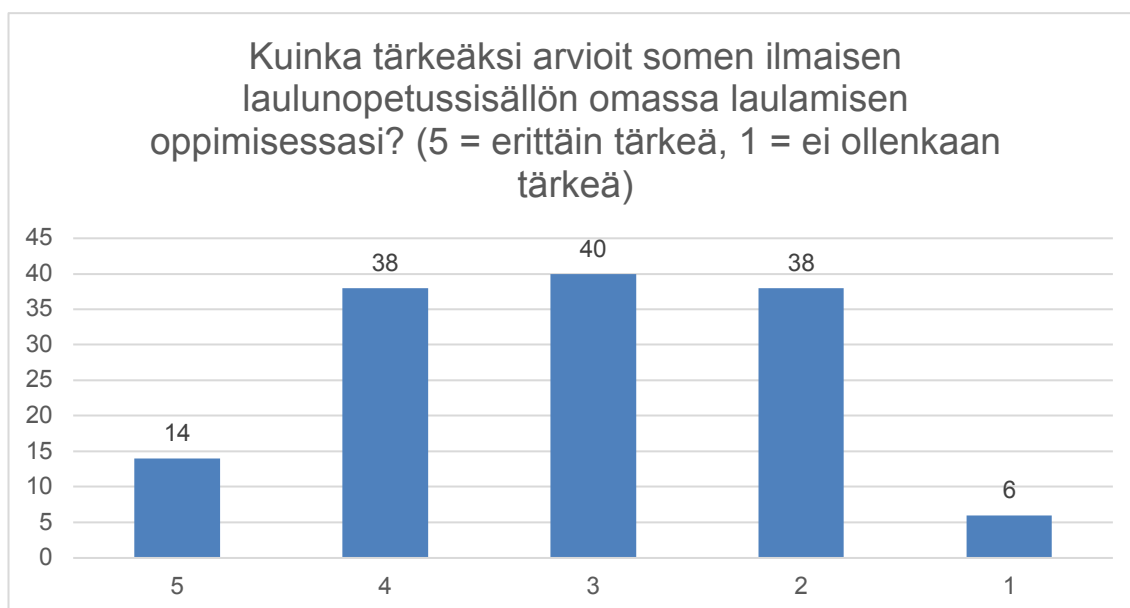
¹⁰ Tarinat tai Stories on ominaisuus, jossa lyhyet julkaisut säilyvät muiden näkyvillä vain 24 tunnin ajan. Niihin voidaan liittää erilaisia kyselyitä, joihin tilin seuraajat voivat vastata valitsemalla yhden vaihtoehdon muutamasta tai kirjoittamalla lyhyen viestin. Tarinoiden vastaajat näkyvät tilin pitäjälle, mutta eivät muille käyttäjille.

Taulukko 9. Vuorovaikutus sosiaalisessa mediassa laulunopetuksellisten tilien kanssa

4.2.5 Laulunopetuksellisen sisällön merkitys

Kyselyyn vastaajat arvioivat sosiaalisen median ilmaisen laulunopetuksellisen sisällön tärkeyttä omassa laulamisen oppimisessaan asteikolla 1–5 (1 = ei ollenkaan tärkeä, 5 = erittäin tärkeä) (Taulukko 10). Niukka enemmistö eli 29 % valitsi arvosanan 3. Arvosanan 4 valitsi 28 %, samoin arvosanan 2. Erittäin tärkeän eli arvosanan 5 valitsi 10 %. 4 % ei kokenut somea ollenkaan tärkeänä.

Taulukko 10. Sosiaalisen median laulunopetussisällön tärkeys laulamisen oppimisessa.

Vastaajien oli mahdollista kirjoittaa halutessaan perusteluja avoimeen kenttään. Näitä vastauksia sain 56 vastaajalta. He, jotka eivät pitäneet somea lainkaan tai kovinkaan tärkeänä omassa laulamisen oppimisessaan, korostivat erityisesti sitä, että laulutunnit tai oma laulunopettaja on tärkeämpi tai ettei sosiaalista mediaa ollut olemassa vielä silloin, kun on opetellut laulamista.

Kun somesta olisi voinut olla itselleni apua, itse some oli vielä lapsenkengissä. Nykyään seuraan vain muutamaa, joka oikeasti tarjoaa jotakin minulle hyödyllistä.

Koen laulutunnit opettajan johdolla kaikkein tärkeimmiksi, koska siellä saan yksilöllistä ja ajantasaista palautetta sekä minulle sopivia harjoituksia.

Somea jokseenkin tai erittäin tärkeänä pitävien vastauksissa painottuu se, miten some tukee laulutunnilla opittuja asioita tai antaa sellaista tietoa, jota laulutunneilla ei ole käyty läpi tai jota oma opettaja ei osaa opettaa.

Ilmaisisista laulunopetussisällöistä saa hyviä ja tärkeitä vinkkejä omaan laulamiseen, niin tekniikkaan kuin tulkitsemiseen liittyen, joita ei välttämättä laulutunneilla käydä läpi. Koen, että somen laulunopetussisällöistä on itselleni hyötyä.

Lauluharrastuksen alussa somella oli suurempi vaikutus mm. motivaatioon ja julkaisujen kautta sai paljon uutta tietoa. Nyt, kun säännöllistä laulunopiskelua on takana jo useita vuosia, eteen tulevat asiat ovat jo tuttuja. Edelleen kuitenkin joku laulunopettaja voi esittää samat asiat toisesta näkökulmasta tai toisella tavalla niin, että tapahtuu jokin uusi oivallus. Koen kuitenkin omalta osaltani kaikkein merkittävimmäksi livetunneilla käymisen, sillä se motivoi pitämään treenirutiinia yllä ja livetilanteessa palaute on välitöntä.

Useissa vastauksissa mainittiin somen antavan inspiraatiota, täsmävinkkejä, uusia näkökulmia ja tutkittua tietoa sekä hyviä harjoituksia, jotka tukevat omaa lauluharjoittelua.

Saan somesta lisämaustetta harrastamiseen laulutuntien ohella. Inspiroidun ehkä kokeilemaan joitain somessa näkemiäni vinkkejä.

Koen, että somen sisältö on erinomainen väylä saada koottua tutkimukseen perustuvaa tietoa. Halutessaan voi tutustua lähteisiin tarkemmin. Laulunopettajana osaan myös arvioida tiedon paikkansapitävyyttä ja someopettajan ammattitaitoa. Erityisesti minua kiinnostaa kuvajulkaisut lähdetietoineen sekä harjoitusideoita sisältävät videot. Jaan myös oppilailleni somessa toimivien opettajien videoita ja koen videoiden olevan hyvä lisä oman oppimisen tukena.

Somen kautta pystyn ottamaan täsmäoppeja itselleni sopivaan aikaan sekä kertaamaan tarvittaessa useamman kerran.

Toisaalta muutamassa vastauksessa koettiin ongelmaksi vuorovaikutuksen puuttuminen sosiaalisessa mediassa:

Somessa törmää universaaleihin ja yleispäteviin ohjeisiin vuorovaikutuksen puuttuessa. Itselle myös yleensä varsin tuttuja juttuja.

Myös somen tarjoama vertaistuki nousi positiivisena asiana esille erityisesti muutaman laulunopettajan vastauksissa:

Laulunopettajaopiskelijana erilaiset näkökulmat, harjoitukset, kokemukset ja erityisesti vertaistuki ovat olennaisessa osassa omaa laulun oppimistani juuri somesisällön kautta, ja se on myös mielestäni hienosti nykyaikaa.

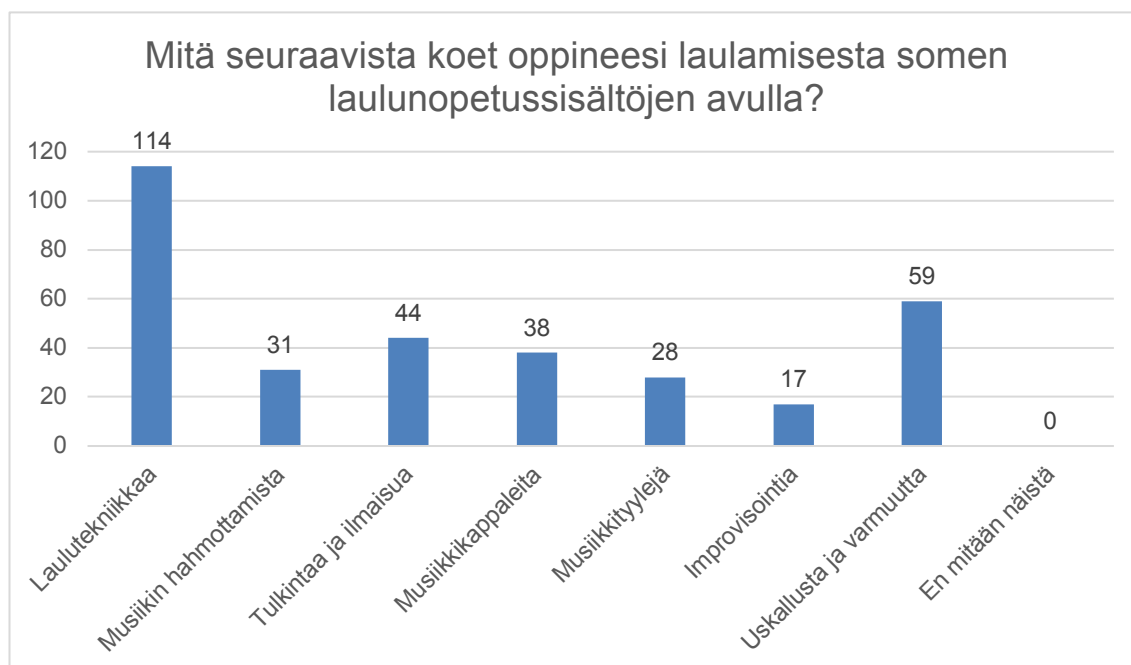
Jotkut toivat esiin sen, etteivät käy laulutunneilla esimerkiksi elämäntilanteen tai rohkeuden puutteen takia ja sen vuoksi somen laulunopetussisältö on tärkeää.

Elämäntilanteen vuoksi en pysty tällä hetkellä osallistumaan aika-
taulutetuille laulutunneille, joten somessa olevasta sisällöstä pystyy
itse edistämään omaa osaamistaan silloin, kun aikaa löytyy.

En uskalla mennä oikeille laulutunneille, nämä kuitenkin tuovat
omaan tekemiseen uutta buustia ja ehkä jossain vaiheessa roh-
keutta löytyy jopa sinne laulutunneille saakka.

4.2.6 Somesta opittuja laulutaidon osa-alueita

Kyselyyn vastanneet olivat oppineet sosiaalisen median kautta eniten laulutek-
niikkaa, jota 114 vastaajaa koki oppineensa (Taulukko 11). Uskallusta ja var-
muutta laulamiseen oli saanut 59 vastaajaa. Tulkintaa ja ilmaisua koki oppi-
neensa 44 vastaajaa, musiikkikappaleita 38 vastaajaa, musiikin hahmottamista
31 vastaajaa ja musiikkityylejä 28 vastaajaa. Vähiten sosiaalisen median kautta
oli opittu improvisointia, jota vastasi oppineensa 17 vastaajaa.

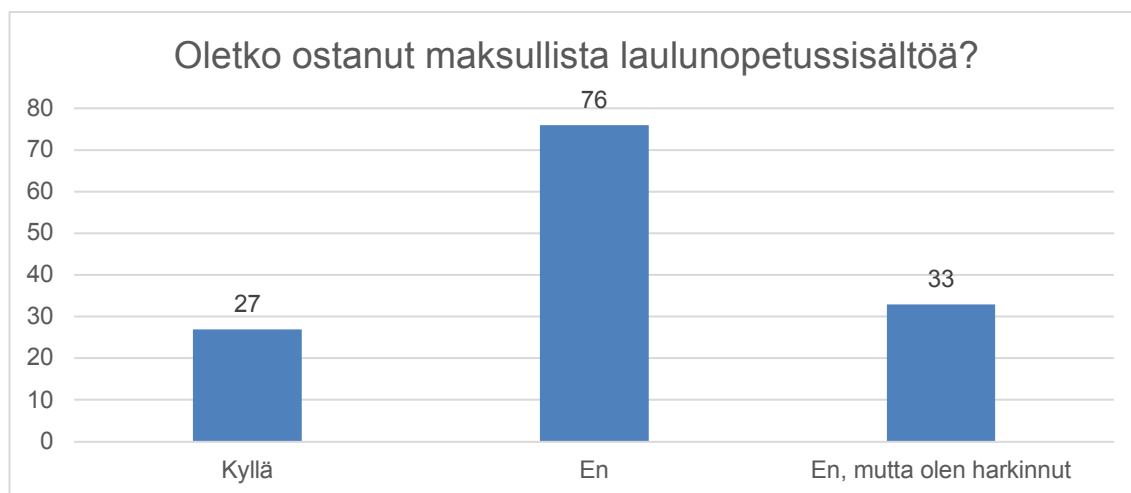
Taulukko 11. Millaisia asioita sosiaalisen median laulunopetussisältö on opetta-
nut.

Tarkentavissa vastauksissa mainittiin uudet näkökulmat, inspiraatio, uudet lähestymistavat opettamiseen, laulamisen anatomia sekä joitakin erikoistekniikoita, kuten kurkkulaulua tai melismoja. Yhdessä vastauksessa oli konkreettisesti eritelty, millaisia lauluteknisiä asioita sosiaalinen media on avannut sekä miten se on vaikuttanut uskallukseen:

Esimerkiksi hengitystekniikka ja leuan asento/rentous ovat konkreetisoituneet somessa näkemäni pohjalta. Uskallukseen vaikutti isosti vinkki laittaa kädet tai kirjat korvien ja kasvojen väliin, jolloin kuulee äänen resonoinnin ympäristön kautta enemmän kuin kehon kautta. Tuntuu, kuin joku toinen laulaisi, ja se vähentää häpeää.

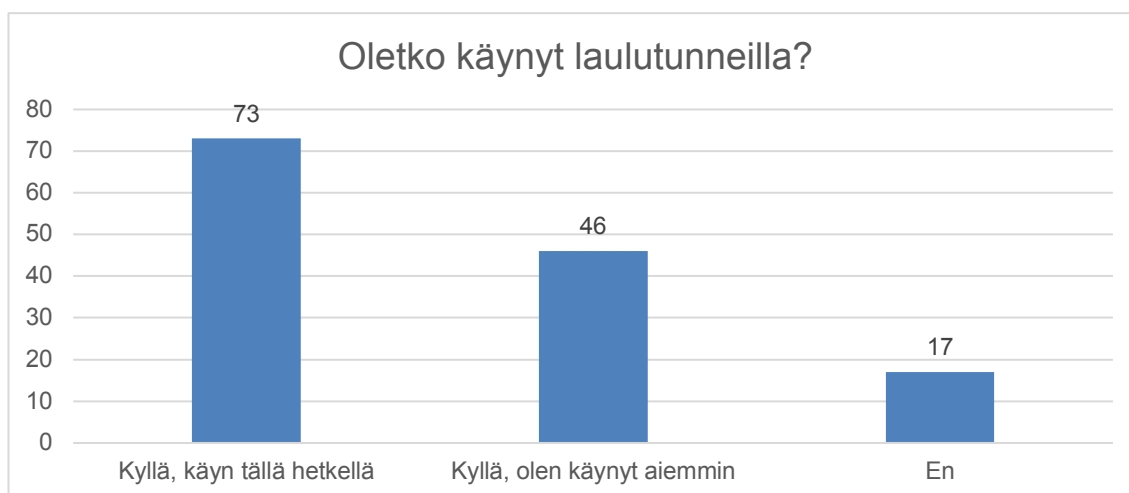
4.2.7 Maksulliset verkkokurssit ja laulunopetukseen osallistuminen

Selvitin kyselyssä myös sitä, olivatko vastaajat ostaneet maksullista laulunopetussisältöä (Taulukko 12). Usein ilmaisen sisällön rinnalla myydään esimerkiksi maksullisia tallennemuotoisia laulun verkkokursseja. Suurin osa vastaajista, 56 %, ei ollut koskaan ostanut maksullista sisältöä. 20 % puolestaan oli ostanut sitä ja 24 % kertoi harkinneensa maksullisen sisällön ostamista.

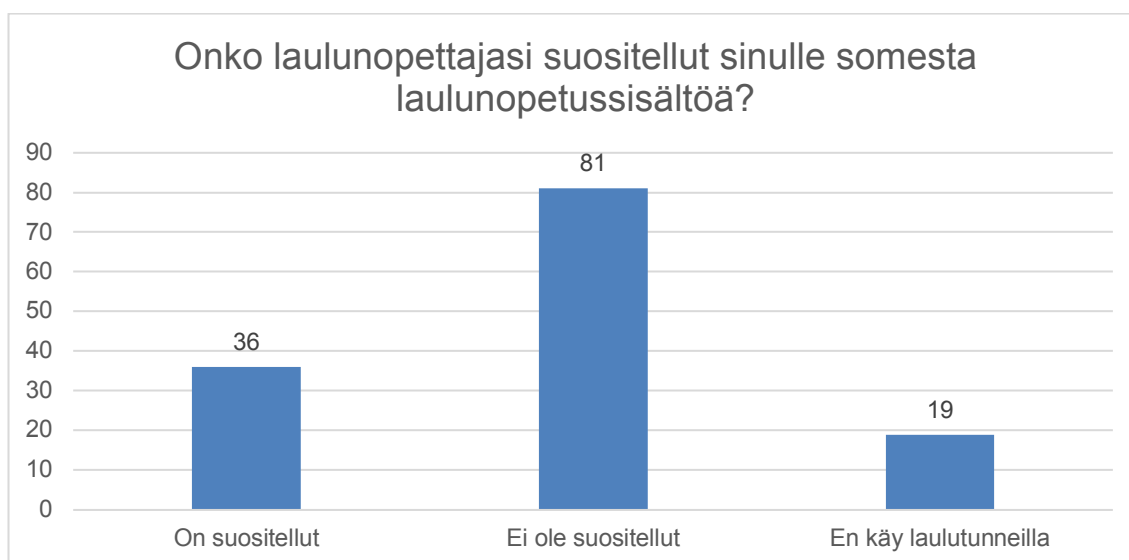
Taulukko 12. Maksullisen laulunopetussisällön ostaminen.

Suurimmalla osalla kyselyyn vastaajista oli kokemusta laulutunneilla käymisestä (Taulukko 13). 54 % vastasi käyvänsä tällä hetkellä laulutunneilla ja 34 % oli käynyt joskus aiemmin. 12 % ei ollut käynyt laulutunneilla.

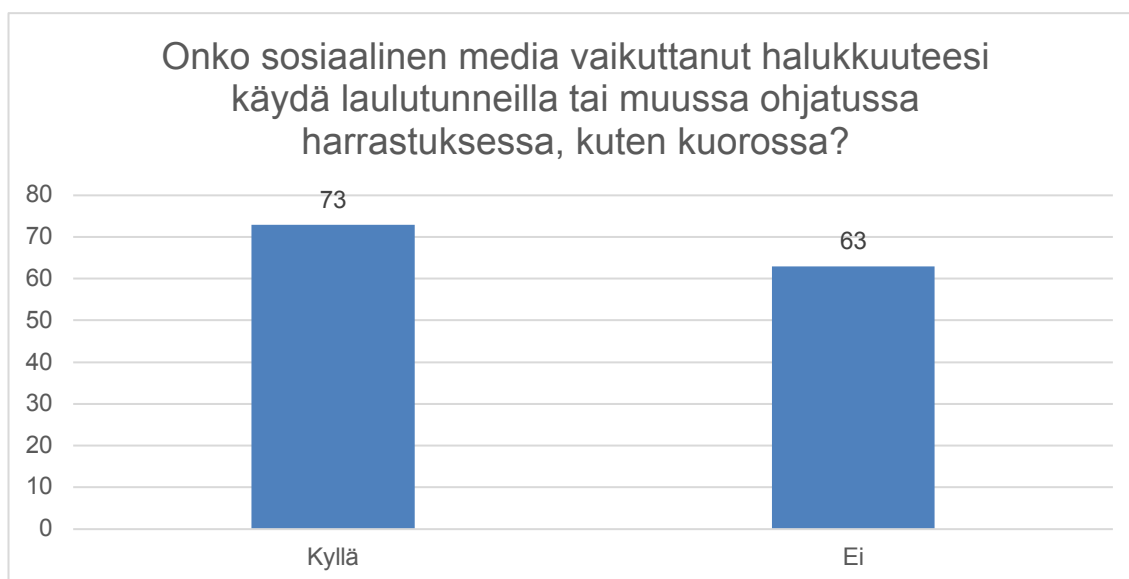
Taulukko 13. Laulutunneilla käyminen.

Suurimmalle osalle, 60 %:lle, oma laulunopettaja ei ollut suositellut sosiaalisesta mediasta laulunopetussisältöä (Taulukko 14). 26 % kertoi opettajansa suositelleen sitä. 14 % vastasi tähän kysymykseen, etteivät he käy laulutunneilla, mikä on 2 vastaajaa enemmän kuin edellisessä kysymyksessä.

Taulukko 14. Laulunopettajien suosittelu.

Yli puolet, 54 %, kertoi sosiaalisen median vaikuttaneen halukkuuteen käydä laulutunneilla tai muussa ohjatussa harrastuksessa, kuten kuorossa (Taulukko 15). 46 % ei kokenut sosiaalisen median vaikuttaneen siihen.

Taulukko 15. Somen vaikutus haluun harrastaa laulua.

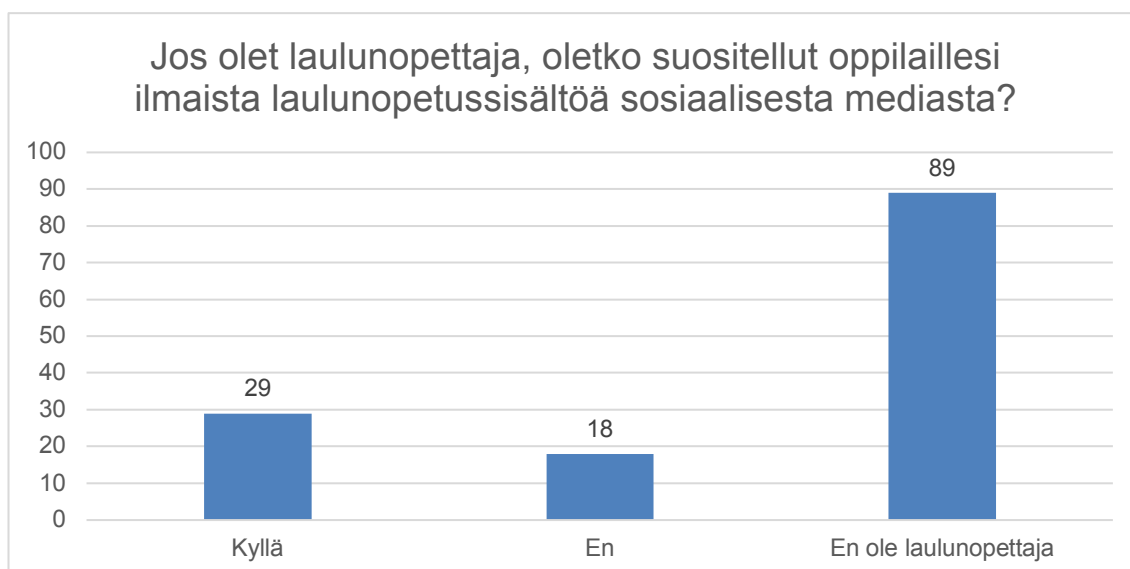
Tähän kysymykseen sai halutessaan antaa perusteluita vapaassa kentässä. Kyllä-vastauksissa painottui erityisesti sosiaalisen median inspiroiva ja innostava puoli ja se, että sieltä nähtyjä asioita halutaan oppia lisää laulutunneilla. Sosiaalisen median koetaan lisänneen motivaatiota. Myös sellaisia asioita mainittiin, että sosiaalinen media pitää asiaa yllä ja näin lisää mielenkiintoa ja mielituttaa, että laulaminen on kivaa.

Some on saanut innostumaan laulamista ja laulutekniikasta uudella tavalla, jota on halunnut sitten kehittää lauluharrastuksen kautta.

Ei-vastauksissa puolestaan näkyi lähinnä se, että lauluharrastus on aloitettu ennen kuin sosiaalista mediaa on ollut tai ennen kuin on itse löytänyt sieltä laulusisältöä.

Motivaationi laulun opiskeluun sekä kuoroharrastukseen tulee muualta, sillä olen opiskellut musiikkia tavoitteellisesti jo pitkään ja jo ennen somen yleistymistä. Asia voisi olla eri, jos olisin nuorempi ja vasta opintojeni alussa tai hakeutumassa esimerkiksi konservatorioon.

Laulunopettajilta kysyin, ovatko he itse suositelleet oppilailleen ilmaista laulunopetussisältöä (Taulukko 16.). 136 vastaajasta 47 oli laulunopettajia ja heistä 62 % oli suositellut ja 38 % ei ollut suositellut laulunopetussisältöä oppilailleen.

Taulukko 16. Miten opettajat ovat suositelleet ilmaista laulunopetussisältöä oppilailleen.

Monet opettajat kertoivat perusteluitaan kysymykseen vapaaehtoisessa avoimessa kentässä. Suositelleista opettajista monet kertoivat mielellään jakavansa videoita tai laulunopetustilejä oppilailleen oppimisen tueksi ja rohkaisevansa oppilaitaan hakemaan inspiraatiota myös muilta.

– – Uudet näkökulmat ja miten asioita selitetään eri tavalla kuin itse opettajana selittää, voi avartaa oppilaan käsitystä laulamisesta.

Olen suositellut oppilaita tutustumaan suosituksiini esim. IG-tileistä, ja etsimään muutenkin uteliaasti kaikenlaista sisältöä laulamisesta. Rohkaisen myös ottamaan materiaalin puheeksi tunneilla, jotta voimme keskustella ja kokeilla yhdessä. Pidän somen sisältöä oppimista edistävänä väylänä varsinkin, kun voin avata asioita itse hienman lisää varsinaisilla tunneilla.

– – Lisäksi koen, että oppilaille tekee hyvää kuulla, miten toinen opettaja opettaa saman asian.

Osa opettajista mainitsee suosittlevansa laulunopetussisältöä joistakin spesifeistä aiheista, joista itsellä ei välttämättä ole niin paljon osaamista, kuten efekteistä. Yksi mainitsi myös miesopettajan esimerkit lauluharjoituksista, jotta oppilaan olisi helpompi hahmottaa harjoitus saman äänityypin laulamana. Muuta-

massa vastauksessa nousi esille myös se, ettei kaikkea ehdi käsittelemään laulutunneilla tai että kotona voi kerrata opittuja asioita sosiaalisen median avulla. Myös se, ettei oppilas pystynyt enää käymään laulutunneilla, sai yhden opettajan suosittelemaan laulunopetuksellista sisältöä sosiaalisesta mediasta.

Eräs oppilaani ei enää pystynyt käymään tunneilla aikataulujen yhteensopimattomuuden vuoksi. Suosittelin joitain kanavia, kunnes löytäisi uuden opettajan tai aikataulut sopisivat jälleen.

He, jotka eivät olleet suositelleet sosiaalisen median laulusisältöä, mainitsivat muun muassa syyksi sen, etteivät ole itse tarkastaneet sisältöjä ja sitä, ovatko samaa mieltä asioista. Muutama oli sitä mieltä, ettei siitä olisi välttämättä alkeisoppilaille hyötyä. Yksi kertoi perustelukseen oman ammatillisen epävarmuutensa.

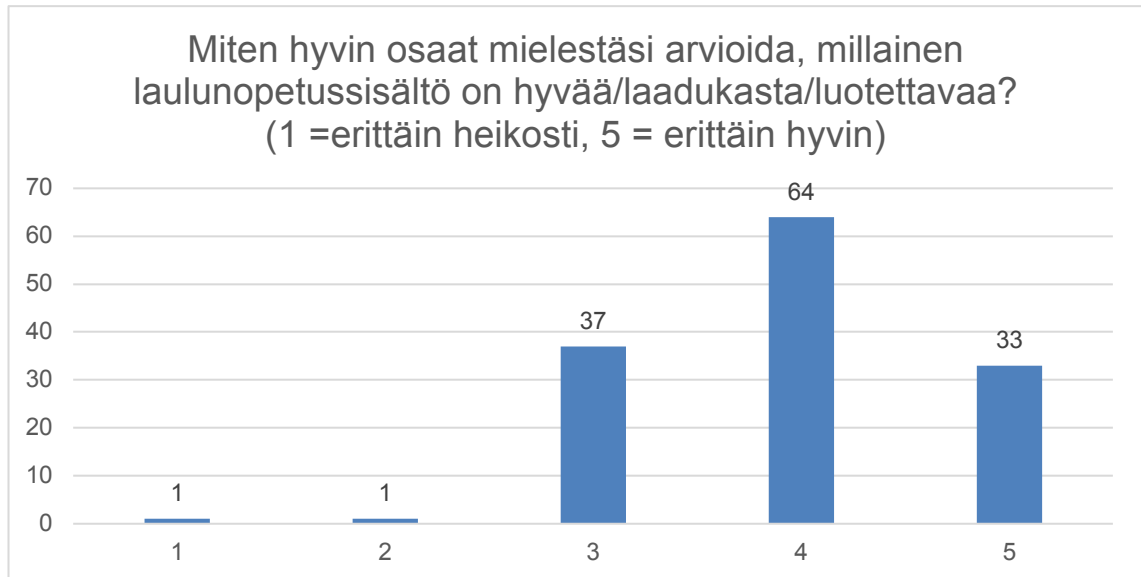
Olen opettanut vasta vähän aikaa ja pelkään, että oppilas ei enää tarvi minun apuani, jos vinkkaan hänelle erilaisia somelauluopettajia.

Muutama niistä, jotka eivät olleet suositelleet, kertoivat kuitenkin joko näyttäneensä itse tunnilla materiaalia tai harkinneensa suosittelevansa sellaista.

Koen tärkeämmäksi keskittyä oppilaideni kanssa läsnäoloon ja keskinäiseen vuorovaikutukseemme perustuvaan oppimisprosessiin. Toki jos eteen tulee tilanne, jossa olettaisin oppilaan hyötyvän jos-takin itse hyväksi havaitsemastani sisällöstä somessa, voisin suositella sitä.

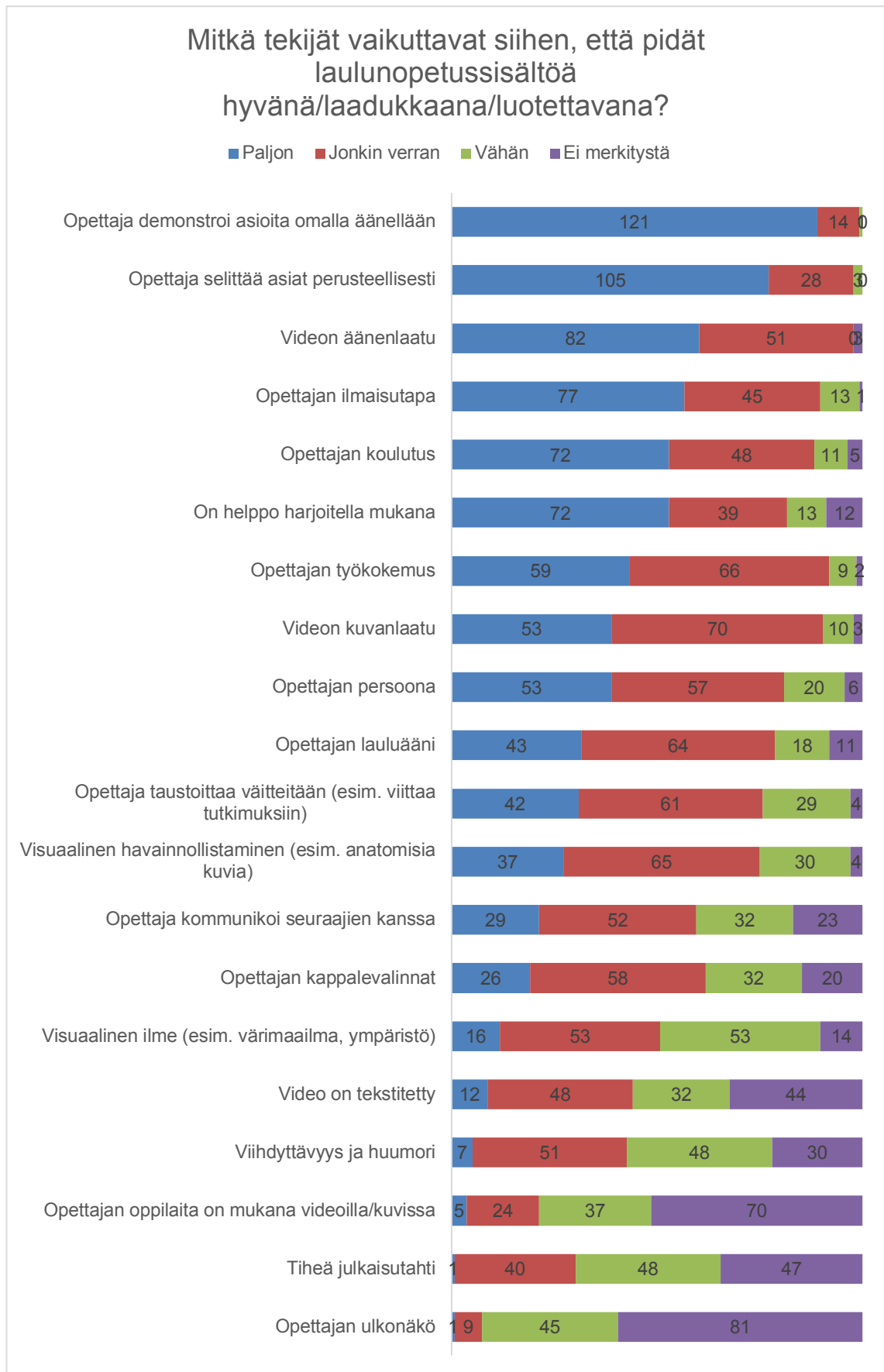
4.2.8 Laulunopetussisällön laadun ja luotettavuuden arviointi

Kartoitin kyselyssä vastaajien käsitystä sosiaalisen median laulunopetuksellisen sisällön arviointikyvystään Likertin asteikolla 1–5 (Taulukko 17). Lähes puolet, 47 %, antoivat itselleen arvosanan 4 eli uskovansa olevansa hyviä arvioimaan sosiaalisen median laulusisältöä. Arvosanan 3 valitsi 27 % ja arvosanan 5 puolestaan 24 %. Omaa kykyään arvioida laulunopetuksellisen sisällön tasoa arvioi heikoksi vain kaksi vastaajaa. Toinen antoi itselleen arvosanan 1 ja toinen arvosanan 2. Vastauksissa näkyy, että vastaajat ovat lähtökohtaisesti laulamisesta jo kiinnostuneita ja heillä on paljon harrastus- ja koulutustaustaa laulamisesta.

Taulukko 17. Vastaajien laulunopetuksellisen sisällön luotettavuuden ja laadun arviointikyky.

Kyselyssä selvitettiin, mitkä tekijät vaikuttavat siihen, että laulunopetussisältö koetaan hyvänä, laadukkaana ja luotettavana (Taulukko 18). Vastaajat saivat arvioida 20 eri tekijää Likertin asteikolla paljon–jonkin verran–vähän–ei vaikutusta. Lisäksi jokaiseen kohtaan oli mahdollista antaa tarkentavia perusteluita.

Taulukko 18. Luotettavuuden ja laadun arviointiin vaikuttavat tekijät.

Tärkeimpänä tekijänä vastaajat pitivät sitä, että opettaja demonstroi asioita omalla äänellään. Jopa 89 % koki sen vaikuttavan paljon. Perusteluita oli muun muassa se, että "silloin tietää ja huomaa, osaako opettaja itse asiaa, jota opettaa" ja että demonstroi auttaa imitoimaan. On mielenkiintoista huomioida, että kuitenkin opettajan lauluäänellä ei ollut samalla tavalla merkitystä, sillä vain 32 % koki sen vaikuttavan paljon. Perusteluissa korostettiin sitä, että jokaisen lauluääni on uniikki ja opettajan *saundin* ei tarvitse miellyttää, mutta olennaista on, miten ääntä käyttää ja että se kuulostaa terveeltä. Toisaalta muutama taas koki, etteivät seuraisi laulunopettajaa, jonka ääni ei miellyttäisi.

Toiseksi merkittävimmäksi tekijäksi nousi se, että opettaja selittää asiat perusteellisesti. 77 % vastaajista vastasi sen vaikuttavan paljon siihen, että sisältö koetaan hyvänä, laadukkaana ja luotettavana. Avoimissa vastauksissa kuitenkin mainittiin, että "kaikkea ei kannata lähteä avaamaan, vaan sisällön kannattaa olla yleispätevää ja melko helposti lähestyttävää" ja että "lyhyt ja ytimekäskin voi olla hyvin perusteltu". Yksi mainitsi perusteluiden lisäävän vaikutusta luotettavuudesta ja selittämisen auttavan ymmärtämään ja muistamaan asioita. Toinen taas koki, että se "antaa enemmän motivaatiota harjoitella, jos tietää, miksi tehdä tätä, mitä se auttaa ja miten tehdä sitä". Kuitenkaan sillä, että opettaja taustoittaa väitteitään viittaamalla esimerkiksi tutkimuksiin, ei ollut paljon merkitystä kuin 31 % vastaajista. Avoimissa vastauksissa mainittiin toisaalta, että väitteiden taustoitusta olisi kiinnostavaa kuulla enemmän ja että se lisää luotettavuutta. Toisaalta muutamat eivät kokeneet sen olevan sosiaalisessa mediassa mielekäästä.

Kolmanneksi merkittävin tekijä oli videon äänenlaatu, joka sai 60 % *paljon*-vastauksia. Tämän mainittiin tekevän katselusta tai kuuntelusta mukavampaa. "Ei tarvitse olla mikään super-hifi, mutta särinät tai äänen rikkoutuminen liian kovan äänenvoimakkuuden takia ärsyttäisi", kertoi eräs vastaaja. Videon kuvanlaatu sen sijaan ei ollut läheskään yhtä merkittävä tekijä. Sen koki vaikuttavan paljon 39 % vastaajista. Yksi vastaaja perusteli hyvän kuvanlaadun tuovan huolitellun ja viimeistellyn vaikutelman.

Seuraavaksi eniten koettiin vaikuttavan opettajan ilmaisutavan, joka keräsi 57 % *paljon*-vastauksia. Perusteluissa mainittiin muun muassa, että ”ammattimainen ulosanti on tietysti tärkeää” sekä että on ”ihanaa kuunnella/lukea selkeää ja hyvin artikuloitua puhetta tai oikein kirjoitettua tekstiä”. Yksi mainitsi tylsän ja tasaisen äänen sekä sen, että selittää asiat vaikeilla termeillä ilman, että avaa niitä kunnolla, tuntuvan kuin tylsältä rakettitieteeltä.

Opettajan koulutuksen koki vaikuttavan paljon 53 % vastaajista. Avoimissa vastauksissa kuitenkin mainittiin, ettei koulutus tarkoita, että osaa välttämättä opettaa ymmärrettävästi ja kiinnostavasti. Opettajan työkokemus sai koulutusta vähemmän painoarvoa. Sen kertoi vaikuttavan paljon 43 % vastaajista. Yksi, joka ei pitänyt työkokemusta merkittävänä, avasi asiaa näin:

Vasta alaa opiskeleva, jolla on jo pedagogista koulutusta, voi olla parempi kuin monta vuotta laulunopetusta antanut henkilö, joka laulaa hyvin mutta jolla ei ole pedagogista koulutusta/ymmärrystä.

Toisaalta työkokemuksen merkitystä puolustettiin näin:

Työkokemus kertoo itselleni siitä, että todennäköisesti lauluope on kohdannut monenlaisia oppijoita, jolloin hän on todennäköisesti joutunut pohtimaan monenlaisia tapoja ilmaista ja opettaa asioita.

Vähiten tärkeimpiin tekijöihin lukeutuivat videon tekstitykset (*ei merkitystä* 32 %), tiheä julkaisutahti (*ei merkitystä* 35 %), opettajan oppilaita on mukana videoilla/kuvissa (*ei merkitystä* 51 %) sekä opettajan ulkonäkö (*ei merkitystä* 60 %). Muutama koki tekstitysten auttavan itselle vieraampien kielten kuuntelussa tai siinä, että voi katsoa videota myös ilman ääniä ja palata aiheeseen, mikäli se kiinnostaa. Tiheä julkaisutahti taas koettiin avoimien vastausten perusteella jopa enemmän häiritsevänä tai ahdistavana. Yksi mainitsi saattavansa hiljentää tilin¹², jos sisältöä tulee jatkuvasti ja toinen piti hyvänä periaatteena sitä, että julkaisee vain, kun on oikeasti asiaa. Oppilaiden näkymistä kommentoitiin puolustavasti niin, että siitä näkee, miten opettaja antaa palautetta, korjaa ongelmia ja

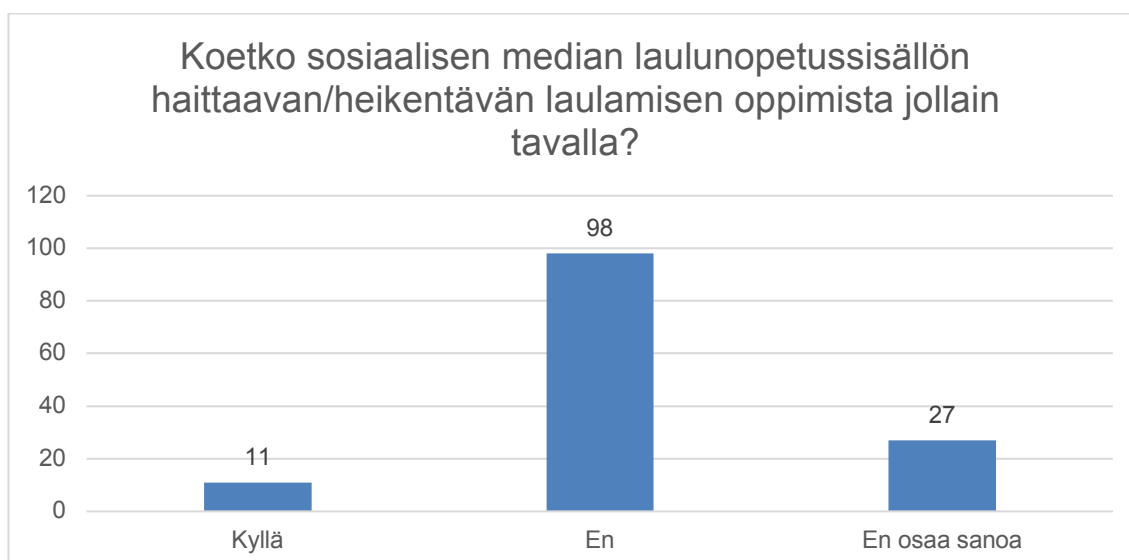
¹² Hiljentäminen tarkoittaa sitä, että tilin julkaisut piilotetaan niin, etteivät ne näy itselle.

lähestyy eri harjoituksia ja kappaleita. Opettajan ulkonäön ei toisaalta koettu liittyvän opettajan osaamiseen millään tasolla, mutta toisaalta taas perussiistin ulkoisen olemuksen mainittiin herättävän luottamusta.

Opettajan habitus vaikuttaa. Liian resuinen tai formaali opettaja ei välttämättä ole yhtä lähestyttävä kuin arkinen tai hieman somistautunut opettaja.

4.2.9 Somen haittavaikutukset laulamisen oppimisessa

Ylivoimainen enemmistö, 72 % vastaajista, ei kokenut sosiaalisen median laulunopetussisällön haittaavan tai heikentävän laulamisen oppimista (Taulukko 19). 20 % ei osannut ottaa asiaan kantaa ja 8 % koki sen haittaavan oppimista.

Taulukko 19. Missä määrin somen laulunopetussisällön koetaan heikentävän laulamisen oppimista.

Sosiaalisen median laulunopetussisältöön kriittisesti suhtautuvat kokivat pelkoa siitä, että somen kautta voi oppia väriä tekniikoita, jotka voivat pahimmillaan aiheuttaa äänivaurioita. Konkreettisia esimerkkejä siitä, että väriä tekniikoita olisi opittu, kertoi vain yksi vastaaja:

Olen itse aikanaan yrittänyt opetella erästä laulutekniikkaa YouTube-videoiden avulla. En onnistunut siinä ja se alkoi helposti sat-

tua. Vuosia myöhemmin otin kyseisestä tekniikasta yhden laulutun-
nin asiantuntevalta opettajalta ja opin perusteet terveesti sen tunnin
myötä.

Laulunopetussisällön mainittiin voivan myös joskus luoda epärealistisia käsityk-
siä siitä, kuinka nopeasti laulamista voi oppia ja aiheuttavan mahdollisesti tur-
hautumista, jos ei onnistukaan tekemään esimerkiksi videolla näytettyä harjoi-
tusta. Aloittelevien laulajien pelättiin yrittävän liian vaikeita juttuja huonolla tek-
niikalla. Erityisesti kriittisesti suhtautuvien laulunopettajien vastauksissa korostui
se, että ”kirjo opettajissa on turhan laaja” ja että ”oppilas saattaa mennä sekai-
sin kaikesta ristiriitaisesta tiedosta tai ymmärtää väärin”. Yksi vastaaja koki
myös, ettei suurin osa sosiaalisen median sisällöstä ole pedagogisesti luotetta-
vaa, koska se ”palvelee enimmäkseen opettajan julkista ammattilaisen kuvaa ja
menestymistä kuin katsojien etua laulajina”. Lisäksi hän oli sitä mieltä, että ”suu-
rin osa sisältöluojia väistää tietoisesti vastuun omasta *opettamisesta* siinä va-
lossa, että palautteen antaminen oppijoille on huomattavasti vaikeampaa ja har-
vinaisempaa kuin standard-opetusmuodossa”.

Positiivisesti laulunopetussisältöön suhtautuvien perusteluissa korostui erityi-
sesti sosiaalisen median motivaatiota ja inspiraatiota lisäävä näkökulma. Yh-
dessä vastauksessa tuotiin esille, että se madaltaa kynnystä mennä laulutun-
neille ja luo saavutettavuutta laulunopiskeluun esimerkiksi niille, joilla ei ole va-
raa laulutunneille. Positiivisesti suhtautuvien vastauksissa näkyi se, että he ko-
kivat törmänneensä lähinnä hyvin laadukkaaseen sisältöön. Yksi toi esille sen,
että jokaisella ihmisellä on ”oma vastuu uskoa tai olla uskomatta, mitä so-
messa/mediassa/lehdissä julkaistaan”. Toisaalta sosiaalinen media myös mah-
dollistaa sen, että voi saada tietoa erittäin päteviltä opettajilta ja tutkijoilta.

Somesta on mahdollista saada kansainvälisten tutkijoiden ja erittäin
pätevien opettajien opetusta, vinkkejä, luentoja ja tutkimustuloksia.

Ne, jotka eivät osanneet ottaa asiaan selkeää kantaa, toivat esille jo yllä mainit-
tuja näkökulmia. Heidän vastauksissaan näkyi se, että on hyvä, että sosiaalisen
median kautta saa erilaisia näkemyksiä asioihin ja että se voi tukea laulamista

sekä motivoida harjoittelemaan ja kokeilemaan asioita tai hakeutumaan laulutunneille. Näissä vastauksissa korostui erityisen paljon huoli aloittelevista laulajista tai niistä, joiden on vaikea hahmottaa tai arvioida omaa tekemistään.

Siinä on riskinsä. Jokaisen tilanne on niin yksilöllinen. Hyvätkään vinkit ei välttämättä tee hyvää sellaiselle, jolla perustavanlaatuisia ongelmia hahmottaa tervettä tekemistä. Ongelmallisia voi olla myös tilanteet, joissa oppija ei hahmota tekevänsä jotakin, mikä on terveen tekemisen esteenä.

Kyselyn lopussa vastaajat saivat vielä halutessaan tuoda vapaasti esille omia ajatuksiaan. Sieltä nousi esiin, että sosiaalisen median laulunopetukselliselle sisällölle koetaan olevan tarvetta ja että laulunoppimisen esille tuonti sosiaalisessa mediassa on hieno ja ajankohtainen ilmiö. Yksi koki hyvänä, ettei ”tarvitse lähteä kotoa ja on hyvä keskittyä”. Toinen toi esille sen, että sosiaalista mediaa käytetään hyödyllisiin asioihin.

Somessa on niin paljon kaikkea turhaa, niin miksi sitä ei voisi käyttää myös hyödyllisiin asioihin. Olen hyvin positiivisesti yllätynyt ja iloinen kuinka paljon laadukasta sisältöä somesta löytyy laulunopetuksesta.

Eräs laulunopettaja myös iloitsi siitä, että ”laulunopetus on somen vuoksi paljon laajemmille ryhmille lähestyttävämpää kuin ennen”. Lisäksi hän koki hyväksi, ettei ”laulunopettaja ole mikään yksinvaltiainen, joka on ainoa tiedonjakaja, vaan oppilas pystyy kriittisesti arvioimaan saamaansa opetusta, koska altistuu useammille tiedonlähteille”.

4.3 Tulosten tarkastelua informaalin ja itsesäädellyn oppimisen näkökulmasta

Opinnäytetyöni teoreettiseksi viitekehikseksi valitsin informaalin (mm. Green, 2008; Folkestad, 2006; Väkevä, 2003) ja itsesäädellyn oppimisen (Zimmerman, 1990; 2002), sillä uskoin sosiaalisen median kautta oppimisessa näkyvän piirteitä näistä oppimisfilosofioista. Ennakkokäsitykseni oli, että sosiaalisen median kautta laulamista opitaan usein sattumanvaraisesti ja jäsentymättömästi, mikä on tyypillistä informaalille oppimiselle. Oletin myös taitavasti itseään säätelevien

oppijoiden hyödyntävän sosiaalista mediaa tiedon etsimiseen ja itsensä motivoimiseen.

Haastattemieni laulunopettajien vahva pyrkimys oli rohkaista ja kannustaa ihmisiä laulamisen pariin sekä tuoda esille viestiä, että kaikki voivat oppia. Opettajat kokivat erittäin tärkeäksi purkaa laulamiseen liittyviä myyttejä, kuten sitä, että laulaminen olisi synnynnäinen taito, jota ei voi oppia. Itsesäädellyn oppimisen näkökulmasta kyse on halusta vaikuttaa oppijoiden pystyvyysuskomuksiin, mikä lisää sisäistä motivaatiota (Zimmerman, 2002, s. 67–68). Vastaavasti monet kyselyyn vastanneet kertoivatkin saaneensa laulamiseen uskallusta ja rohkeutta sosiaalisesta mediasta sekä somen lisänneen motivaatiota laulamisen harjoitteluun.

Laulunopettajien haastatteluissa tuli esille myös halu kannustaa ihmisiä itsenäiseen tiedon etsintään, joka on tärkeä itsesäädellyn oppimisen taito (Puustinen ja Rouet, 2009, s. 1016). Sen sijaan kyselyn perusteella suurimmalle osalle vastaajista oma laulunopettaja ei ollut suositellut somen laulunopetuksellista sisältöä. Kyselyyn vastanneista 47 laulunopettajasta taas lähes kaksi kolmasosaa kertoi suositelleensa somesisältöä oppilailleen. Näistä opettajista moni kertoi jakavansa laulunopetuksellista sisältöä oppimisen tueksi ja auttaakseen oppilaitaan saamaan laajempaa näkökulmaa aiheesta. Osa koki hyväksi, että oppilaat kuulevat asioita selitettävän eri tavalla. Mielestäni nämä opettajat ovat hyväksyneet Väkevän mainitseman tosiasian, että opettajat eivät nykyaikana ole pääasiallisia musiikillisen tiedon ja taidon välittäjiä, vaan osa median – tai tässä tapauksessa sosiaalisen median – rajaamaa oppimisen kenttää (Väkevä, 2013, s. 95). Myös Rodriguez (2009, s. 39) on sitä mieltä, että opettajien tulisi tehdä olennainen muutos suhteessa informaaliin oppimiseen. Hänen mukaansa heidän tulisi tulla asiantuntijoiksi siinä, miten auttaa oppilasta saamaan oppiminen tapahtumaan itse. Somesisällön hyödyntämisen omien oppilaiden kanssa voisi-kin mielestäni nähdä eräänlaisena nykyaikaisena yhteisopettajuuden mallina, joka hämärtää perinteistä opettaja-oppilas-hierarkiaa tukien informaalia oppimista.

Haastatteluissa laulunopettajat kertoivat kokevansa tärkeäksi, että sosiaalisen median kautta laulunopetus voi saavuttaa myös niitä, joilla ei esimerkiksi taloudellisista tai maantieteellisistä syistä ole mahdollisuutta osallistua ohjattuun laulunopetukseen tai jotka eivät uskalla mennä laulutunneille. Myös kyselyssä laulunopetuksen saavutettavuus nousi esille. Sosiaalisen median laulunopetuksellisen sisällön ei kuitenkaan koettu korvaavan varsinaista laulunopetusta ja tästä myös sisältöä tuottavat opettajat olivat samaa mieltä. Heidän toiveissaan olikin, että sosiaalinen media voisi madaltaa kynnystä mennä laulutunneille tai muun ohjatun lauluharrastuksen pariin. D'Amore (2008, s. 44) on tuonut esille non-formaalin opetuksen mallin, jonka hän väittää kulkevan käsi kädessä informaalin oppimisen kanssa. Non-formaalin opetuksen yksi keskeisiä piirteitä on matala kynnys musisointiin ja näyttää siltä, että siihen haastatteleman opettajat pyrkivät. Kyselyn perusteella sosiaalinen media on myös monen kohdalla positiivisesti vaikuttanut halukkuuteen käydä laulutunneilla tai muussa ohjatussa lauluharrastuksessa.

Informaali oppiminen näkyy aineistossani muun muassa siinä, että enemmistö kyselyyn vastanneista kertoi laulunopetuksellisen somesisällön tulevan sattumalta vastaan. Oppimista ei siis todennäköisesti ole tässä tapauksessa oppijan toimesta suunniteltu ennalta. Toisaalta yli puolet vastaajista myös kertoi etsivänsä sisältöä itse, mikä taas kuvastaa itsesäädelyä oppimista. Avoimissa vastauksissa moni kertoi hakevansa sosiaalisesta mediasta erityisesti täsmäoppoja johonkin tiettyyn opeteltavaan asiaan.

Folkestad (2006) on sitä mieltä, että vaikka oppiminen olisi informaalia, opetus on aina formaalia ja siinä on järjestystä. Marone ja Rodriguez (2019) taas väittävät, että heidän tutkimassaan someopetuksessa ei ole formaalia opettajan roolia ja opetussuunnitelmia, oppimistavoitteita tai -odotuksia. Haastatteluaineiston perusteella näen piirteitä, jotka tukevat kumpaakin näkemystä. Toisaalta opettajat itse valitsevat sisältöjensä aiheet ja vuorovaikutus oppijoiden kanssa jää vähäiseksi, mikä tekee opetuksesta enemmän formaalia. Kukaan haastateltavista ei kuitenkaan kertonut suunnittelevansa sisältöjään järjestelmällisesti, vaan he valikoivat niitä enimmäkseen impulsiivisesti. Osalle haastateltavista oli tärkeää

tuoda esille omaa asiantuntijuutta, ja he toivoivat brändinsä välittävän ammatti- maista kuvaa. Toiset taas kokivat tärkeämmäksi antaa itsestään rennomman ja arkisemman kuvan ja vahvistaa näin informaalia vaikutelmaa. Oman persoonan toivottiin välittyvän seuraajille ja somen koettiin olevan hyvä alusta tuoda esille omaa pedagogiikkaa.

Kyselyn perusteella sosiaalisen median laulunopetuksellinen sisältö on vähintään jokseenkin merkittävää omassa laulamisen oppimisessa suurimmalle osalle vastaajista. Sosiaalisesta mediasta halutaan oppia erityisesti laulutekniikkaan ja äänenkäyttöön liittyviä asioita. Valtaosa vastaajista koki niitä myös oppineensa. Laulunopettajat toivat kuitenkin esille sen, ettei somen kautta opettaessa voi varmistua siitä, onko asiaa todella opittu, vaikka oppija näin itse kokisi- kin. Haastatteluissa kävikin ilmi, että opettajat kantavat jonkin verran huolta väärinymmärrysten mahdollisuudesta ja tuntevat vastuuta omista sanomisistaan. Informaalille oppimiselle on tyypillistä se, että tietoja ja taitoja opitaan sattumanvaraisesti ja omaperäisesti (Green, 2008, s. 10). Se ei tarkoita, että oppiminen on vähempiarvoista, mutta on mahdollista, että joitain olennaisia palasia esimerkiksi laulutekniikasta jää puuttumaan ilman henkilökohtaista ohjausta.

Suurin osa kyselyyn vastaajista koki osaavansa arvioida somesisällön luotettavuutta ja laatua melko hyvin, hyvin tai erittäin hyvin. Tärkeimmiksi arviointikriteereiksi nousivat tilastollisesti se, että opettaja demonstroi asioita omalla äänellä sekä selittää asiat perusteellisesti. Myös videon äänenlaatu oli kolmanneksi merkittävin tekijä, mikä yllätykseksi meni opettajan henkilökohtaisten ominaisuuksien, kuten koulutuksen, työkokemuksen, persoonan, lauluäänen ja ilmaisutavan edelle.¹³ Toisaalta se kertoo siitä, että nykypäivänä somesisällön odotetaan olevan melko laadukkailla välineillä tuotettua. Se, että opettaja taus-

¹³ Tosin on huomautettava, että kyselyyn vastaajat eivät asettaneet asioita tärkeysjärjestykseen, vaan ainoastaan valitsivat, kuinka merkittäviksi he kokivat somesisällössä eri tekijät. Se, että videon äänenlaatu oli tilastollisesti kolmanneksi merkittävin tekijä, tarkoittaa sitä, että suurelle osalle vastanneista äänenlaadulla oli paljon merkitystä. Se ei kuitenkaan välttämättä ole siihen vastanneiden mielestä tärkeämpi kuin jokin toinen tekijä.

toittaa väitteitään esimerkiksi viittaamalla tutkimuksiin, tai havainnollistaa visuaalisesti esimerkiksi näyttämällä anatomisia kuvia, ei ollut luotettavuuden arvioinnin kannalta yhtä merkittävää, vaikka jotkut toivatkin avoimissa vastauksissa esille, että somesta voi saada paljon tutkittua tietoa. Suurin osa ei pitänyt opettajan ulkonäköä ollenkaan merkittävänä asiana ja tiheä julkaisu tahti ei myöskään ollut kovinkaan merkittävä monelle, vaikka haastateltaville se tuntui aiheuttavan eniten paineita.

Olen sitä mieltä, että laulunopettajien olisi hyvä keskustella laulutunneilla oppilaiden kanssa erilaisista somesisällöistä ja osoittaa mielenkiintoa sitä kohtaan. Matzat ja Vrieling (2015, s. 92) ovat todenneet, että itsesäädelyä oppimista tulisi opettaa, ohjata ja tukea opettajien toimesta. Koska ihmiset hyödyntävät somea paljon oppimiseen, kannattaisi opettajien myös opettaa arvioimaan somesisältöjä sopivan kriittisesti sekä tunnistamaan laadukasta sisältöä, joka on hyödyksi oppilaalle.

4.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkimusta tehdessä on tärkeää noudattaa eettisiä periaatteita ja arvioida tutkimuksen luotettavuutta. Hyvän tieteellisen käytännön peruseriaatteita ovat luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto (TENK, 2023, s. 11). Tuomi ja Sarajärvi (2018, s. 155–156) tuovat esiin tutkittavien suojan, johon kuuluu se, että tutkijan on selvitettävä tutkimukseen osallistuvilla tutkimuksen tavoitteet, menetelmät ja mahdolliset riskit. Tärkeää on myös tutkittavien vapaaehtoinen suostumus eli jokaisella on oikeus kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen, keskeyttää mukanaolonsa koska tahansa tutkimuksen aikana, kieltää itseään koskevan aineiston käyttö tutkimusaineistona jälkikäteen sekä tietää nämä oikeutensa. Lisäksi tutkijan on varmistettava, että osallistujat tietävät, mistä tutkimuksessa on kyse antaessaan suostumuksensa.

Näistä oikeuksista huolehtiminen on itselleni erityisen tärkeää laulunopettajien haastatteluiden kohdalla, sillä he esiintyvät opinnäytetyössäni omilla nimillään.

Olen tehnyt tämän selväksi heille jo heti alussa kysyessäni heidän mielenkiintoon osallistua tutkimukseen. Sen lisäksi lähetin haastateltaville tutkimuksen informointilomakkeen (liite 2) sähköpostilla ja annoin mahdollisuuden esittää lisäkysymyksiä. Kaikki haastateltavat allekirjoittivat suostumuslomakkeen (liite 3) ennen haastatteluiden toteutusta. Vielä haastattelun alussa kertosin lyhyesti, mistä tutkimuksessa on kyse ja varmistin, että jokainen haastateltava ymmärtää suostuvansa haastatteluun julkisesti omalla nimellään.

Haastatteluiden tuloksia raportoidessani pidin tärkeänä, että haastateltavieni oma ääni pääsisi kuuluviin. Litteroin haastatteluaineiston sanatarkasti, mutta lopullisessa työssä muutin heidän sitaattinsa yleiskielelle, jotta heidän sanomansa tulisi mahdollisimman ymmärrettävästi esille. Annoin haastateltaville mahdollisuuden tarkistaa itseään koskevat tekstit ja sitaatit ennen tutkimuksen julkaisua. Yksi haastateltavista olisi tässä vaiheessa halunnut tehdä lisäyksiä omiin sanomisiinsa, mutta koska analyysi oli jo tehty, en voinut ottaa hänen toivomiaan lisäyksiä enää mukaan työhön. Se olisi vaarantanut tutkimuksen luotettavuutta.

Haastatteluiden luotettavuutta arvioitaessa on hyvä ottaa huomioon, että anonyymiteetin puuttuminen voi johtaa siihen, että haastateltavat haluavat näyttäytyä sosiaalisesti suotuisassa valossa (Hirsjärvi, ym. 2009, s. 201). Haastattelutilanteet olivat mielestäni rentoja keskusteluja, joissa haastateltavat toivat melko avoimesti esiin omia näkemyksiään. Tunnistin itse myös somesisällön tuottajana monia heidän mainitsemiaan asioita enkä kokenut, että opettajat toivat esiin vain positiivisilta vaikuttavista asioista tai pyrkivät mainostamaan itseään ja omaa toimintaansa. Haastattelukysymykset ja tutkimuksen aihe eivät myöskään olleet erityisen arkoja aiheita, joten pidän tutkimustuloksia haastatteluiden osalta luotettavina.

Internet-kyselyn osalta eettisyyden arvioinnissa on otettava huomioon, että kuka tahansa voi vastata kyselyyn, jolloin tutkijalla ei ole mahdollisuutta varmistua vastausten aitoudesta. Uskon kuitenkin, että kyselyyn ovat vastanneet ihmiset, joita aihe jossain määrin kiinnostaa ja joilla ei ole tarvetta valehdella kyselyssä.

Kyselyn alussa informoin vastaajia tutkimuksen tarkoituksesta, kyselyn anonyymiteetistä sekä aineiston käsittelytavoista. Toin myös esille, että vastataksseen kyselyyn tulisi olla vähintään 15-vuotias. Painotin, että vastaamalla kyselyyn vastaaja antaa suostumuksensa vastaustensa käyttöön opinnäytetyössäni.

Kyselyn luotettavuuden arvioinnissa on hyvä pitää mielessä, että menetelmänä kysely ei lähtökohtaisesti pysty tuottamaan yhtä syvällistä näkemystä kuin esimerkiksi haastattelu, sillä vastaajille ei ole mahdollista esittää tarkentavia kysymyksiä. Sain kuitenkin kattavasti vastauksia, 136, mikä on laadullisessa tutkimuksessa varsin hyvä määrä ja kuvastaa myös sitä, että aihe herätti paljon kiinnostusta ja moni koki sen merkittäväksi. Tulokset eivät ole missään tapauksessa yleistettävissä, mutta ne antavat monipuolista käsitystä somepedagogiikan merkityksestä laulajille nykypäivänä. Kyselyssä oli myös paljon tilaa avoimille tarkentaville vastauksille, johon monet kirjoittivatkin ajatuksiaan. Mielestäni sekä kyselyn että haastattelun tutkimustulokset vastaavat hyvin tutkimuskysymyksiin ja tuottavat arvokasta tietoa aiemmin tutkimattomasta ilmiöstä.

Haluan nostaa esiin myös oman roolini tutkijana. Tuotan itse laulunopetuksesta sisältöä sosiaaliseen mediaan, joten pidän opinnäytetyöni aiheita tärkeinä ja tutkimuksen arvoisena. Oma tausta-ajatukseni oli, että sosiaalisesta mediasta voi olla paljon hyötyä laulamisen oppimisessa ja tämä ennako-oletus on saattanut ohjata esimerkiksi kysymyksenasetteluitani tai analyysin tekoa ja tulkintaa. Toisaalta olen jo useamman vuoden ajan saanut ihmisiltä palautetta ja ajatuksia omasta sometoiminnastani ja laulunopetuksellisen sisällön merkityksestä. Se on antanut minulle vahvaa esiymmärrystä ja kokemusasiantuntijuutta, josta nähdäkseni on tämän tutkimuksen kannalta enemmän hyötyä kuin haittaa. Olen myös valinnut tuoda itseni sijaan tutkimusaineistossa esille muiden sosiaaliseen mediaan laulunopetuksesta sisältöä tuottavien laulunopettajien näkemyksiä ja kokemuksia, mikä mielestäni lisää tutkimuksen luotettavuutta. Muita laulunopettajia haastatellessani pyrin pitämään itseni neutraalina haastattelijana tuomatta juurikaan esiin omia ajatuksiani aiheesta.

Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu noudattaa tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja, joita ovat rehellisyys, yleinen huolellisuus ja tarkkuus tutkimustyössä, tulosten tallentamisessa ja esittämisessä sekä tutkimusten arvioinnissa, muiden tutkijoiden työn kunnioittaminen ja asianmukainen viittaaminen sekä tutkimuksen huolellinen suunnittelu, toteutus ja yksityiskohtainen raportointi (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 150–151). Olen pyrkinyt näitä eettisiä periaatteita noudattamaan koko tutkimukseni ajan huolellisesti parhaalla mahdollisella osaamisellani.

5 Pohdinta

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa uutta tietoa ajankohtaisesta ja aiemmin tutkimattomasta aiheesta, laulun somepedagogiikasta. Halusin selvittää, millainen merkitys sosiaalisen median ilmaisella ja kaikille saatavilla olevalla laulupedagogisella sisällöllä on sitä tuottavien laulunopettajien sekä sisältöä kuluttavien laulajien mielestä. Haastatteluiden kautta minua kiinnosti tutkia, minkälaisia motiiveja, tavoitteita ja pedagogisia ajatuksia somesisältöä tuottavilla laulunopettajilla oli sometoimintansa taustalla (luku 4.1). Lomakekyselyllä puolestaan halusin saada selville, miten merkittäväksi laulun harrastajat ja ammattilaiset arvioivat sosiaalisen median laulupedagogista sisältöä laulamisen oppimisessa sekä mitä asioita he pitivät siinä tärkeänä (luku 4.2). Lopuksi vertasin saamiani tuloksia opinnäytetyöni teoreettiseen viitekehykseen eli informaaliin ja itsesäädelyyn oppimiseen (luku 4.3).

Tulokset vastaavat kattavasti tutkimukselle esitettyihin kysymyksiin ja antavat laajan käsityksen laulun somepedagogiikan merkityksestä nykypäivänä. Opinnäytetyössä keskityttiin tarkastelemaan tutkittavien subjektiivisia kokemuksia ja heidän antamiaan merkityksiä sosiaalisen median pedagogiselle laulusisällölle. Tulokset eivät ole yleistettävissä eivätkä ne mittaa todellista oppimista, vaan *kokemusta* oppimisesta. Se ei kuitenkaan tarkoita, etteikö opinnäytetyö tuottaisi arvokasta tietoa aiemmin tutkimattomasta ilmiöstä.

Ensin ääneen pääsivät sisällöntuottajat, joiden suurimpia motiiveja ja tavoitteita olivat henkilökohtainen kiinnostus somen tekemiseen, halu rohkaista ja kannustaa ihmisiä laulamisen pariin, halu purkaa laulamiseen liittyviä myyttejä sekä halu tuoda laulunopetusta saavutettavammaksi kaikille. Opettajat kokivat somen tekemisen kehittäneen muun muassa omaa pedagogista ajattelua ja jäsentelytaitoa sekä lisänneen teknologiataitoja. Osalle sosiaalinen media toimi myös oman toiminnan markkinoinnin ja asiakashankinnan kanavana sekä hyvänä väylänä oman pedagogiikan esilletuomiseen. Opettajien suurimpia pedagogisia arvoja sometoimintansa taustalla olivat esimerkiksi positiivinen pedagogiikka, rohkaiseminen, ahkeraan harjoitteluun kannustaminen sekä tieteellisen lähestymistavan esilletuominen. Kaikki haastateltavat kokivat sometoiminnan auttaneen heitä omalla urallaan. Suurimmaksi sometoiminnan haasteeksi jokainen haastateltava mainitsi ajankäytön.

Kyselyn tulokset taas maalaavat kuvaa siitä, mitä somesisältöä kuluttavat laulajat ajattelevat. Suurin osa 136 vastaajasta antoi sosiaaliselle medialle jonkin verran painoarvoa omassa laulamisen oppimisessaan. Somen kerrottiin muun muassa inspiroivan, tukevan laulutunnilla opittuja asioita, antavan niin uusia näkökulmia, täsmävinkkejä kuin tutkittua tietoa laulamisesta, lisänneen halukkuutta käydä laulutunneilla, tarjoavan vertaistukea ja mahdollistavan laulamisen oppimista niille, joilla ei ole esimerkiksi elämäntilanteen tai rohkeuden puutteen takia mahdollista mennä laulutunneille. Vastaajia kiinnosti oppia somen kautta erityisesti laulutekniikkaan ja äänenkäyttöön liittyviä asioita ja suurin osa koki niitä myös oppineensa. Valtaosa ei kokenut somen heikentävän tai haittaavan laulamisen oppimista, mutta jotkut toivat esille, että someopetus ei pysty ottamaan ihmisten yksilöllisiä tarpeita huomioon. Myös esimerkiksi aloittelijoiden pelättiin mahdollisesti kokeilevan liian vaikeita asioita tai somen luovan epärealistisia käsityksiä laulamisen oppimisesta. Näitä samoja huolia esittivät haastateluissa myös sisältöä tuottavat laulunopettajat.

Tutkimustuloksissa oli havaittavissa yhtymäkohtia sekä informaaliin että itesesäädelyyn oppimiseen, jotka kumpikin voivat tehostaa ja syventää oppimista

aktivoiden oppijaa ja hämärtäen perinteistä opettaja-oppilas-hierarkiaa. Informaali oppiminen näkyi erityisesti siinä, että kyselyyn vastaajat kertoivat laulopedagogisen somesisällön tulevan usein joko sattumalta tai muiden suosituksesta vastaan. Laulunopetuksellista somesisältöä kulutettiin myös pääosin varsin usein, viikoittain tai jopa päivittäin. Tällöin oppiminen tapahtuu virallisten kasvatustituutioiden ulkopuolella, niin sanotun kolmannen areenan alueella (Heath, 2001, s. 10; Väkevä, 2013, s. 96). Kyselyn perusteella laulunopettajat eivät olleet kovinkaan aktiivisesti suositelleet vastaajia somesisällön äärelle, vaan sinne oli löydetty muuta kautta.

Itsesäädely oppiminen puolestaan tuli esille esimerkiksi niin, että sisällöntuottajat pyrkivät vaikuttamaan laulajien pystyvyyssuomuksiin, millä on vaikutusta oppijan motivaatioon (Zimmerman, 2002, s. 67–68). Kyselyn perusteella moni kokikin saaneensa rohkeutta ja uskallusta omaan laulamiseensa somen kautta. Osa vastaajista kertoi myös hyödyntävänsä somea tiedon ja erilaisten harjoitusten etsintään, mikä on yksi merkittävimmistä itsesäädellyn oppimisen keinoista (Puustinen ja Rouet, 2009, s. 1016). Zimmermanin (1990; 2002) teorian yksi keskeisimmistä ajatuksista, tavoitteiden asettaminen, ei tullut esille aineistossa. Siinä ei myöskään näkynyt itsesäädellyn oppimisen kolmivaiheinen prosessi, joka etenee ennakoituvaiheesta suoritusvaiheen kautta reflektointivaiheeseen.

Tämän opinnäytetyön tuloksia voivat hyödyntää paitsi laulunopettajat myös muut pedagogit. Koen, että opettajien tulisi ymmärtää ja hyväksyä se, että he eivät todennäköisesti ole oppilaidensa ainoita opettajia, vaan samanaikaisesti oppilaat sekä aktiivisesti hankkivat oppia muualta että altistuvat sille passiivisesti sosiaalisen median kautta. Sen sijaan, että opettajat kokisivat tämän uhkaksi omalle opetukselleen tai egolleen, toivon, että he voisivat nähdä sosiaalisen median mahdollisuutena ja kykenisivät tukemaan oppilaidensa informaalia ja itsesäädelyä oppimista. Oppilailla on vapaus etsiä tietoa eri lähteistä ja mielestäni on positiivista, jos oppilas on aiheesta niin kiinnostunut, että tutkii sitä myös laulutuntien ulkopuolella. Opettajien kannattaakin osoittaa kiinnostusta siihen, millaista sisältöä oppijat katsovat. Tarpeen vaatiessa opettajien olisi myös hyvä osata suositella oppilaille lisämateriaalia, joka tukee heidän oppimistaan.

Lisäksi on tärkeää opettaa oppilaita kriittisesti tarkastelemaan näkemiään some-sisältöjä ja tunnistamaan laadukasta sisältöä, sillä somessa välitetään myös paljon virheellistä tietoa tai haitallista oppia.

Mielestäni opettajien kannattaa suhtautua someopettajiin ikään kuin yhteisopettajuuden toteuttajina. Kaikkea ei ehdi eikä tarvitsekaan käydä läpi oppitunnilla, sillä oppilaalla on mahdollisuus tutkia aihetta lisää itsenäisesti. Sosiaalinen media ei korvaa läsnä olevaa opettajaa ja henkilökohtaista ohjausta eikä se ole sisältöä tuottavien opettajien tarkoitukseen. Kyselyaineistossakin painottui se, että omat laulutunnit koetaan selkeästi somea tärkeämpänä. Sen sijaan some voi herättää kiinnostuksen lauluharrastusta kohtaan ja rohkaista ihmisiä hakeutumaan opetuksen pariin.

Sosiaalista mediaa voi käyttää myös hyödyllisenä tietolähteenä ja se voi tarjota mahdollisuuksia vertaisoppimiseen ja yhteisöllisyyden lisääntymiseen. Somessa käyttäjillä on mahdollisuus esimerkiksi käydä keskusteluita sekä jakaa eteenpäin mielenkiintoiseksi kokemiaan sisältöjä. Sosiaalinen media lisää oppimisen saavutettavuutta tarjoamalla ilmaisia oppimissisältöjä niillekin, joilla ei ole mahdollisuutta osallistua ohjattuun opetukseen taloudellisten tai maantieteellisten rajoitteiden takia. Olen esimerkiksi kuullut, että tuottamaani somesisältöä hyödynnetään laulutunneilla hyvin pohjoisessa Lapissa, jossa pätevää laulopedagogia ei ole saatavilla, vaan laulun opetuksesta huolehtii muuhun instrumenttiin erikoistunut musiikkipedagogi. Mielestäni on upeaa, että laulunopetusta silti tarjotaan ja että pystyn olla sitä tukemassa somen opetussisältöjeni kautta.

Monilla ihmisillä on myös vahva käsitys, että laulaminen olisi ikään kuin synnynäinen taito, jota ei voi oppia. Pidän erittäin tärkeänä, että somen kautta välitetään toisenlaista viestiä, sillä laulaminen tukee tutkitusti valtavasti ihmisten hyvinvointia. Olisi toivottavaa, että kaikki laulaisivat vähintäänkin omaksi ilokseen. On valtavan hienoa, jos joku rohkaistuu somen laulusisältöjen ansiosta laulamaan.

Opettajat voivat itsekin kehittää omaa ammattitaitoaan saamalla uusia ideoita ja näkökulmia sosiaalisen median pedagogisesta sisällöstä. Kuka tahansa voi tuottaa sosiaaliseen mediaan mitä tahansa sisältöä. Tämän voi nähdä sekä positiivisesti että negatiivisesti. On toki mahdollista, että täysin asiasta tietämättömät jakavat somessa omia erikoisia näkemyksiään aiheesta kuin aiheesta. Kuitenkin, kuten kyselyssäkin muutamat toivat esille, sosiaalisen median kautta on mahdollista saada ajankohtaista tutkittua tietoa huippuasiantuntijoilta ja vieläpä ilmaiseksi. Tämä on mielestäni keidas, joka voi pitää opettajan mielenkiintoa ja ammatillista osaamista virkeänä. Lisäksi olen havainnut sosiaalisen median lisäävän kollegiaalisuutta tuomalla opettajia yhteen, herättämällä keskustelua ja tarjoamalla vertaistukea. Omien kokemuksieni mukaan some on vähentänyt laulunopettajien keskuudessa toisinaan vallitsevaa ikävää kilpailemisen kulttuuria.

Pidän tärkeänä, että laulunopetus sisältöä on ihmisille saatavilla nimenomaan ilmaiseksi. Se mahdollistaa tiedon leviämisen laajalle ja vapaasti kaikkien saataville. Jokaisen on mahdollista kehittää omaa laulutaitoaan ja saada lisää ymmärrystä äänen toiminnasta. Samaan aikaan näen kuitenkin ongelmana sen, etteivät somesisältöä tuottavat ammattitaitoiset ja pätevät opettajat saa tekevästään ammattimaisesta sisällöstä välttämättä mitään korvausta. Haastattelujen ja omankin kokemukseni perusteella somen tekeminen on työlästä. Se voi olla varsinainen aikasyöppö ja vaatii tekijältään paljon. Vaikkei tavoitteena olisikaan taloudellinen hyötyminen, on silti mielestäni aiheellista kysyä, löytyisikö tahoja, jotka näkisivät arvoa tällaisessa pedagogisessa toiminnassa ja haluaisivat sitä taloudellisesti tukea.

Sosiaalinen media näyttää lisäävän ihmisten kiinnostusta musiikkiharrastuksen pariin. Musiikkiopistojen kentältä kuuluu kuitenkin huolta hakijamäärien laskusta. Pohdin, voisiko some osaltaan auttaa nostamaan hakijamääriä musiikkioppilaitoksiin tai osaavatko musiikkioppilaitokset hyödyntää sosiaalista mediaa kiinnostavalla tavalla. Jos some toimii esimerkiksi pelkästään tiedotuskanavana, voi olla, ettei se herätä juurikaan mielenkiintoa. On mahdollista, ettei musiikkiop-

pilaitoksissa olla syvällisesti mietitty omaa somestrategiaa ja hyödynnetty sisältömarkkinointia, jossa kohderyhmälle tuotetaan heitä kiinnostavaa sisältöä. Uskon, että musiikin harrastaminen on ihmisten silmissä helpommin lähestyttävää, jos oppilaitosten sosiaalinen media herättää mielenkiintoa tarjoamalla ihmisille esimerkiksi pieniä vinkkejä soittamiseen tai laulamiseen ja tuomalla opettajien persoonia enemmän esille. Kuitenkaan yksittäisten opettajien työtaakkaa ei pidä kasvattaa vaatimalla someaktiivisuutta, vaan parhaassa tapauksessa musiikkioppilaitoksilla olisi somevastaavaksi palkattu henkilö. Myös oppilaita kannattaisi osallistaa musiikkioppilaitosten somesisällön toteutuksessa, sillä heiltä voisi tulla kiinnostavia ideoita ja ajatuksia.

Sama pätee myös yrittäjinä toimiviin opettajiin. Näkyvyys sosiaalisessa mediassa voi kohottaa omaa yritystoimintaa ja auttaa asiakkaiden hankinnassa. Mielestäni pelkän mainosisällön sijaan yrittäjän kannattaa panostaa sisältömarkkinointiin. Toivoisin myös, että musiikkipedagogeja kouluttavissa oppilaitoksissa opetettaisiin somen hyödyntämistä oman toiminnan markkinoinnissa. Koen kuitenkin, ettei kenenkään tulisi kokea painetta pedagogisen somesisällön tuottamisesta, vaan että sitä tuottaisivat ne, joilla on siihen aito halu ja kiinnostus.

Olen tuottanut Instagramiin pedagogista somesisältöä laulamisen yli kolmen vuoden ajan. Sen lisäksi olen vuosien ajan itse käyttänyt somea oppimiseen seuraamalla muiden tuottamaa laulusisältöä. Koen somen kehittäneen paitsi laulutaitoani, myös valtavasti omaa opettajuuttani. Aloittaessani opinnäytetyötäni minulla olikin ennakko-oletus, että sosiaalisesta mediasta on paljon hyötyä laulamisen oppimisessa. Saamani tulokset vahvistivat tätä ennakko-oletusta, mutta opinnäytetyön tekemisen myötä olen myös saanut paljon laajempaa näkemystä aiheesta kuin osasin odottaa. Se on kehittänyt minua somesisällön tuottajana ja opettajana, sillä olen saanut todella arvokkaita uusia näkökulmia oppimisesta. Kuitenkin vieläkin enemmän koen, että tutkimuksen toteuttaminen on tehnyt minusta somepedagogiikan asiantuntijan. Toivon, että voin tätä asiantuntemustani tulevaisuudessa urallani hyödyntää esimerkiksi kouluttamalla opettajia ja oppilaitoksia some- ja verkkopedagogiikan kehittämisessä.

Lähteet

Auvinen, T. (2015). *Educational Technologies for Supporting Self-Regulated Learning in Online Learning Environments*. Aalto University publication series. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-60-6281-5>

D'Amore, A. (2008). *Musical Futures: An Approach to Teaching and Learning*. Resource Pack, 2nd Edition. Musical Futures, Paul Hamlyn Foundation. https://www.musicalfutures.org/wp-content/uploads/2022/12/Musical_Futures_2nd_Edition_Teacher_Resource_Pack.pdf

Folkestad, G. (2006). Formal and informal learning situations or practices vs informal ways of learning. *British Journal of Music Education*, 23(2), 135–145. <https://doi.org/10.1017/S0265051706006887>

Green, L. (2008). *Music, Informal Learning and the School: A New Classroom Pedagogy*. Ashgate Publishing, Ltd.

Heath, S. B. (2001). Three's Not a Crowd: Plans, Roles, and Focus in the Arts. *Educational Researcher* 30(7), 10–17. <https://doi.org/10.3102/0013189X030007010>

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. (1993). *Teemahaastattelu* (6. painos). Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. (2000). *Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2009). *Tutki ja kirjoita* (15. painos). Tammi.

Kananen, J. (2014). *Verkkotutkimus opinnäytetyönä. Laadullisen ja määrällisen verkkotutkimuksen opas*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, J. (2017). *Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kruse, N. B., & Veblen, K. K. (2012). Music teaching and learning online: Considering YouTube instructional videos. *Journal of Music, Technology & Education*, 5(1), (s. 77–87). https://doi.org/10.1386/jmte.5.1.77_1

Marone, V. & Rodriguez, R. (2019) What's So Awesome with YouTube: Learning Music with Social Media Celebrities. *Online Journal of Communication and Media Technologies*, 9(4). <https://doi.org/10.29333/ojcm/5955>

Matzat, U. & Vrieling, E.M. (2015). Self-regulated learning and social media – A 'Natural Alliance'? Evidence on Students' Self-regulation of Learning, Social Media Use, and Student–teacher Relationship. *Learning, Media and Technology*, 41(1), (s. 73–99). <http://dx.doi.org/10.1080/17439884.2015.1064953>

- Puustinen, M. & Rouet, J-F. (2009) Learning with new technologies: Help seeking and information searching revisited. *Computers and Education*, 53(4), (s.1014–1019). <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2008.07.002>
- Rodriguez, C. (2009). Informal Learning in Music: Emerging Roles of Teachers and Student. Teoksessa Bowman, W. (toim.) *Action, Criticism & Theory for Music Education (the refereed journal of the mayday group Action for Change in Music Education* 8(2). http://act.maydaygroup.org/articles/Rodriguez8_2.pdf
- Ronkainen, S., Pehkonen, L., Lindblom-Ylänne, S. & Paavilainen, E. 2014. *Tutkimuksen voimasanat*. Sanoma Pro Oy.
- Ruusuvuori, J. & Nikander, P. (2017) Haastatteluaineiston litterointi. Teoksessa Hyvärinen, M., Nikander, P. & Ruusuvuori, J. (toim.) *Tutkimushaastattelun käsikirja*. Vastapaino, (s. 427–444).
- Sallila, P. & Vaherva, T. (toim.). 1998. *Arkipäivän oppiminen*. Aikuiskasvatuksen 39. vuosikirja. Kansanvalistusseura ja Aikuiskasvatuksen tutkimusseura.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (uudistettu laitos). Tammi.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK). 2023. *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023*. https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf
- Väkevä, L. (2013). Informaali oppiminen, musiikin opetus ja populaarimusiikin pedagogiikka. Teoksessa Juntunen, ML., Nikkanen, H. & Westerlund, H. (toim.), *Musiikkikasvattaja. Kohti reflektiivistä käytäntöä*. PS-Kustannus, (s. 93–105). <https://www.uniarts.fi/uploads/2021/01/2131e101-musiikkikasvatus-artikkeli-2022.pdf>
- Wright, R. (2016). The complexities of informal learning and non-formal teaching in 21st century music education. Teoksessa R. Wright, B. A. Younker, & C. Beynon (toim.), *21st Century Music Education: Informal Learning and Non-formal Teaching Approaches in School and Community Contexts*. Canadian Music Educators' Association.
- Zimmerman, B. J. (1990). Self-Regulated Learning and Academic Achievement: An Overview. *Educational Psychologist*, 25 (1), (s. 3–17). https://doi.org/10.1207/s15326985ep2501_2
- Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a Self-Regulated Learner: An Overview. *Theory into practice*, 41(2), (s. 64–70). https://doi-org.ezproxy.metropo-lia.fi/10.1207/s15430421tip4102_2

Liitteet

Teemahaastattelun runko

- Taustatiedot: ikä, opiskelutausta, työtilanne, sometyön kesto, missä kanavissa toimit?

- Motivaatio ja tavoitteet
 - o Mikä sai sinut aloittamaan laulunopetuksellisen sisällön tuottamisen?
 - Onko sinulla esikuvia, joita olet itse seurannut? / Millainen merkitys muiden tuottamalla somesisällöllä on ollut sinuun laulajana/laulunopettajana?
 - Mitä olet oppinut somen tekemisen kautta?
 - o Millaisia tavoitteita ja toiveita sinulla on somen suhteen? Miten ne ovat toteutuneet?
 - o Mikä somen tekemisessä on ollut antoisinta?
 - o Millaisia haasteita olet someopetuksessa ja sisällöntuottamisessa kohdannut?
 - o Miksi valitsit juuri sen alustan, jolla somessa toimit?

- Pedagogiset ajatukset ja arvot
 - o Ketkä ovat kohderyhmääsi?
 - o Millaiset pedagogiset arvot ohjaavat toimintaasi somessa? Mitä toivot seuraajillesi välittyvän?
 - o Minkälaisiin sisältöihin somesi painottuu?
 - o Minkälaiset asiat itselle tärkeitä omissa videoissa/julkaisuissa?
 - o Miten sisällöt valikoituvat? Miten valitset aiheita?
 - o Miten rajaat sisältöä?
 - o Millaisia pedagogisia keinoja/työkaluja käytät someopetuksessa?
 - Mitä somessa opettaminen mahdollistaa/poissulkee?
 - Millaisia keinoja käytät huomion herättämiseen? (Miten rakennat julkaisusi sisällön, jotta kuulija katsoo loppuun asti? mitä elementtejä julkaisusi pitävät sisällään?)
 - o Miten someopettaminen eroaa perinteisestä laulunopettamisestasi?
 - o Miten koet laulunopettajien suhtautuvan somesisältöösi tai somesisältöön yleisesti? Miten toivoisit suhtautuvan?
 - o Käytätkö laulutunneilla jotain somemateriaalia apuna tai annatko ”läksyksi” katsoa esim. jonkun videon somesta?

- Seuraajat ja vuorovaikutus somessa

- Millainen käsitys sinulla on seuraajistasi, minkä verran tiedät heistä?
 - Millaista vuorovaikutusta toivot seuraajiesi kanssa?
 - Minkälaista vuorovaikutusta toteutuu?
 - Minkälaista palautetta olet saanut?
 - Millaisia asioita toivoisit seuraajiesi osaavan ottaa huomioon katsoellessasi somevinkkejäsi? Onko mitään huolia, joita liittyy someopettamiseen?
- Somestrategia ja käytännön asiat
- Onko sinulla somestrategiaa tai suunnitelmaa?
 - Millainen brändin merkitys on sinulle?
 - Mitä kaikkea somen tekeminen pitää sisällään?
 - Onko somen tekeminen vaikuttanut taloudellisesti?
 - Oletko tehnyt/aikonut tehdä myös maksullista sisältöä?
 - Millainen julkaisutahtisi on ja kauanko sinulla menee aikaa somen tekemiseen?
 - Mitä kaikkea yhtä postausta/videota varten tarvitsee tehdä?

Mitä muuta haluaisit mainita aiheesta?

Haastattelun informointilomake

Tiedote tutkimuksesta

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

Laulunopettaja somessa, some laulunopettajana – Laulunopettajien ja lauluharrastajien käsityksiä sosiaalisen median pedagogisesta merkityksestä laulunopiskelussa

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Teitä pyydetään mukaan tutkimukseen, jossa tutkitaan laulunopettajien ja lauluharrastajien käsityksiä sosiaalisen median pedagogista merkitystä laulunopiskelussa. Olemme arvioineet, että sovellutte tutkimukseen, koska tuotatte aktiivisesti laulunopetuksellista sisältöä sosiaaliseen mediaan. Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja teidän osuuttanne siinä. Pehdyttyänne tähän tiedotteeseen teille järjestetään mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimuksesta, jonka jälkeen teiltä pyydetään suostumus tutkimukseen osallistumisesta.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Voitte myös keskeyttää tutkimuksen koska tahansa syytä ilmoittamatta. Mikäli keskeytätte tutkimuksen tai peruutatte suostumuksen, teistä keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja ja näytteitä voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Tutkimuksen tarkoitus

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää sosiaalisen median pedagogista merkitystä laulunopiskelussa. Tutkimuksessa kartoitetaan sekä sosiaaliseen mediaan sisältöä tuottavien suomalaisten laulunopettajien näkemyksiä ja kokemuksia että sosiaalista mediaa laulunopiskelussa hyödyntävien ihmisten käsityksiä aiheesta. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, millainen vaikutus sosiaalisen median ilmaisella kaikille saatavilla olevalla opetusmateriaalilla on eri tasoisille lauluharrastajille ja laulunopettajille.

Tutkimuksen toteuttajat

Marjo Hienonen, Metropolia Ammattikorkeakoulun musiikin koulutusohjelman YAMK-opinnäytetyö

Tutkimusmenetelmät ja toimenpiteet

Tutkimus toteutetaan haastattelemalla teitä etänä Zoom- tai Teams-sovelluksessa. Haastatteluun ei tarvitse valmistautua etukäteen. Haastattelu nauhoitetaan ja litteroidaan. Äänitteet hävitetään tutkimuksen valmistuttua. Haastattelun kesto on noin yksi tunti.

Koska suomalaisia sosiaaliseen mediaan aktiivisesti laulupedagogista sisältöä tuottavia laulunopettajia on hyvin vähän, anonymiteetin varmistaminen tutkimuksessa on lähes mahdotonta. Tästä syystä toivon, että mikäli suostutte haastatteluun, annatte luvan esiintyä tutkimuksessa omalla nimellänne.

Kustannukset ja niiden korvaaminen

Tutkimukseen osallistuminen ei maksa teille mitään. Osallistumisesta ei myöskään makseta erillistä korvausta.

Tutkimustuloksista tiedottaminen

Ennen tutkimuksen julkaisua haastateltavilla on mahdollisuus tarkistaa omat sitaattinsa työstä. Lopullinen opinnäytetyö julkaistaan Theseus-tietokannassa.

Tutkimuksen päättäminen

Myös tutkimuksen suorittaja voi keskeyttää tutkimuksen, mikäli tarvittavia tutkimustuloksia ei saada tai ilmenee jokin yllättävä elämäntilanne, joka estää tutkimuksen jatkamisen.

Lisätiedot

Pyydämme teitä tarvittaessa esittämään tutkimukseen liittyviä kysymyksiä tutkijalle/tutkimuksesta vastaavalle henkilölle.

Tutkijoiden yhteystiedot

Tutkija / opinnäytetyötekijä
Nimi: Marjo Hienonen
Puh.
Sähköposti: marjo.hienonen@metropolia.fi

Tutkimuksesta vastaa / opinnäytetyön ohjaaja
Titteli: Musiikin lehtori
Nimi: Susanna Mesia
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy / Musiikin tutkinto
Puh.
Sähköposti: susanna.mesia@metropolia.fi

Tutkimuksen tietosuojaseloste: Henkilötietojen käsittely tutkimuksessa

Tässä tutkimuksessa käsitellään teitä koskevia henkilötietoja voimassa olevan tietosuojalainsäädännön (EU:n yleinen tietosuoja-astus, 679/2016, ja voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö) mukaisesti. Seuraavassa kuvataan henkilötietojen käsittelyyn liittyvät asiat.

Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Rekisterinpitäjällä tarkoitetaan tahoa, joka yksin tai yhdessä toisten kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot. Rekisterinpitäjä voi olla Metropolia Ammattikorkeakoulu, toimeksiantaja, muu yhteistyötaho, opinnäytetyöntekijä tai jotkut edellä mainituista yhdessä (esim. Metropolia Ammattikorkeakoulu ja opinnäytetyöntekijä yhdessä).

Tässä tutkimuksessa henkilötietojen rekisterinpitäjä on:

Metropolia	☒	
Ammattikorkeakoulu		
Toimeksiantaja	☐	Toimeksiantajan nimi: [REDACTED]
Muu yhteistyötaho	☐	Yhteistyötahon nimi: [REDACTED]
Opinnäytetyöntekijä	☒	

Voitte kysyä lisätietoja henkilötietojenne käsittelystä rekisteripitäjän yhteyshenkilöltä

Rekisterinpitäjän yhteyshenkilön nimi: Marjo Hienonen
Puh. |
Sähköposti: marjo.hienonen@metropolia.fi

Tutkimuksessa teistä kerätään seuraavia henkilötietoja

Henkilötietojen käsittely on oikeutettua ainoastaan silloin, kun se on tutkimukselle välttämätöntä. Kerättävät henkilötiedot on minimoitava, niitä ei saa kerätä tarpeettomasti tai varmuuden vuoksi.

Haastatteluun osallistuessasi sinulta kerätään seuraavat henkilötiedot: nimi, puhelinnumero, sähköpostiosoite, opiskelutausta sekä mahdollinen työpaikka.

Yhteystiedot tulevat esiin ainoastaan suostumuslomakkeessa eivätkä näy lopullisessa opinnäytetyössä. Koska laulunopettajien osalta anonymiteetin varmistaminen on lähes mahdotonta tutkimukseen sopivan joukon pienuuden ja julkisuuden takia, haastateltavat esiintyvät tutkimuksessa omalla nimellään.

Haastatteluun osallistumisesta omalla nimellä ei tutkimuksen aiheen vuoksi ole suurta riskiä tutkittavalle koituvista haitoista ja vahingoista. Sen sijaan haastateltavat voivat mahdollisesti hyötyä oman asiantuntijuutensa näkymisestä tutkimuksessa sekä saada näkyvyyttä omalle sosiaalisen median kanavalleen.

Teillä ei ole sopimukseen tai lakisääteiseen tehtävään perustuvaa velvollisuutta toimittaa henkilötietoja vaan osallistuminen on täysin vapaaehtoista.

Tutkimuksessa kerätään henkilötietojanne myös seuraavista lähteistä
Sosiaalisen median kanavaanne saatetaan hyödyntää tiedonlähteenä.

Henkilötietojenne suojausperiaatteet

Aineisto hankitaan teemahaastatteluilla, jotka toteutetaan Zoom- tai Teams- ohjelman avulla. Käytän Metropolian sähköpostijärjestelmää haastattelulinkin lähettämiseen. Haastattelut äänitetään suoraan ohjelmalla henkilökohtaiselle tietokoneelleni sekä varmuuden vuoksi puhelimeni sanelimelle. Molemmissa on salasana- ja sormenjälkitunnistussuojaus eivätkä ne ole muiden ihmisten käytössä. Haastattelut tallennetaan Metropolian suojatulle Z-asemalle. Heti kun opinnäytetyö on valmis, poistan ja hävitän äänitteet. Haastatteluaineiston analysointiin käytetään Excel-taulukkolaskentaohjelmaa sekä Wordia. Allekirjoitetut paperiset suostumus- ja informointilomakkeet tuhoetaan silppurilla.

Henkilötietojenne käsittelyn tarkoitus

Henkilötietojenne käsittelyn tarkoitus on selvittää sosiaaliseen mediaan sisältöä tuottavien laulunopettajien pedagogisia näkemyksiä, tavoitteita ja kokemusta sekä sosiaalisen median toimintansa vaikutusta.

Henkilötietojenne käsittelyperuste

Tämän opinnäytetyön käsittelyperuste on suostumus.

Tutkimuksen kesto aika (henkilötietojenne käsittelyaika)

Opinnäytetyön hyväksymiseen saakka

Mitä henkilötiedoillenne tapahtuu tutkimuksen päätyttyä?

Henkilötiedot hävitetään tutkimuksen päätyttyä.

Tietojen luovuttaminen tutkimusrekisteristä

Tietoja ei luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle.

Henkilötietojenne mahdollinen siirto EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle

Tietojanne ei siirretä EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle.

Rekisteröitynä teillä on oikeus

Koska henkilötietojanne käsitellään tässä tutkimuksessa, niin olette rekisteröity tutkimuksen aikana muodostuvassa henkilörekisterissä. Rekisteröitynä teillä on oikeus:

saada informaatiota henkilötietojen käsittelystä

- tarkastaa itseänne koskevat tiedot
- oikaista tietojanne
- poistaa tietonne (esim. jos peruutatte antamanne suostumuksen)
- peruuttaa antamanne henkilötietojen käsittelyä koskeva suostumus
- rajoittaa tietojenne käsittelyä
- rekisterinpitäjän ilmoitusvelvollisuus henkilötietojen oikaisusta, poistosta tai käsittelyn rajoittamisesta

- siirtää tietonne järjestelmästä toiseen
- sallia automaattinen päätöksenteko nimenomaisella suostumuksellanne
- tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, jos katsotte, että henkilötietojanne on käsitelty tietosuojalainsäädännön vastaisesti

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista ilman lisätietoja eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, niin oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta.

Voitte käyttää oikeuksianne ottamalla yhteyttä rekisterinpitäjään.

Tutkimuksessa kerättyjä henkilötietoja ei käytetä profilointiin tai automaattiseen päätöksentekoon

Henkilötietojen käsittely aineistoa analysoitaessa ja tutkimuksen tuloksia raportoitaessa

Teistä kerättyä tietoa ja tutkimusaineistoa käsitellään luottamuksellisesti lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Haastateltavat esiintyvät suostumuksellaan tutkimuksessa omilla nimillään aineiston pienen koon ja julkisen sosiaalisessa mediassa esiintymisen vuoksi. Haastatteluaineisto säilytetään opinnäytetyön hyväksymiseen asti eikä tietoja luovuteta ulkopuolisille.

Haastattelun suostumuslomake

Suostumus tutkimukseen osallistumisesta

Tutkimuksen nimi: Laulunopettaja somessa, some laulunopettajana – Laulunopettajien ja lauluharrastajien käsityksiä sosiaalisen median pedagogisesta merkityksestä laulunopiskelussa

Tutkimuksen toteuttaja: Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy, Marjo Hienonen, marjo.hienonen@metropolia.fi,
opinnäytetyönohjaaja Susanna Mesikä, susanna.mesia@metropolia.fi

Minua _____ on pyydetty osallistumaan yllä mainittuun tutkimukseen, jonka tarkoituksena on selvittää sosiaalisen median pedagogista merkitystä laulunopiskelussa.

Olen saanut tutkimustiedotteen ja ymmärtänyt sen. Tiedotteesta olen saanut riittävän selvityksen tutkimuksesta, sen tarkoituksesta ja toteutuksesta, oikeuksistani sekä tutkimuksen mahdollisesti liittyvistä hyödyistä ja riskeistä. Minulla on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä ja olen saanut riittävän vastauksen kaikkiin tutkimusta koskeviin kysymyksiini.

Olen saanut tiedot tutkimukseen mahdollisesti liittyvästä henkilötietojen keräämisestä, käsittelystä ja luovuttamisesta ja minun on ollut mahdollista tutustua tutkimukseen liittyvään tietosuojaselosteeseen.

Minua ei ole painostettu eikä houkuteltu osallistumaan tutkimukseen.

Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita osallistumistani tutkimukseen.

Ymmärrän, että osallistumiseni on vapaaehtoista ja että voin peruuttaa tämän suostumukseni koska tahansa syytä ilmoittamatta. Olen tietoinen siitä, että mikäli keskeytän tutkimuksen tai peruutan suostumukseni, minusta keskeyttämisen ja suostumukseni peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja ja näytteitä voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Allekirjoituksellani vahvistan osallistumiseni tähän tutkimukseen.

Jos tutkimukseen liittyvien henkilötietojen käsittelyperusteena on suostumus, vahvistan allekirjoituksellani suostumukseni myös henkilötietojeni käsittelyyn. Minulla on oikeus peruuttaa suostumukseni tietosuojaselosteessa kuvatulla tavalla.

Allekirjoitus: _____

Nimenselvennys: _____

Alkuperäinen allekirjoitettu tutkittavan suostumus sekä kopio tutkimustiedotteesta liitteineen jäävät tutkijan arkistoon. Tutkimustiedote liitteineen ja kopio allekirjoitetusta suostumuksesta annetaan tutkittavalle.

Kyselyn kysymykset

Laulamisen oppiminen sosiaalisen median avulla

Hyvä vastaaja,

Alla oleva kysely on osa Metropolian YAMK-opinnäytetyötäni, jossa kartoitan somen eli sosiaalisen median merkitystä laulamisen oppimisessa. Kysely on anonyymi eli henkilötietojasi ei kysytä eikä vastauksistasi voi päätellä henkilöllisyyttäsi. Kysely toteutetaan eLomakkeella, joka on Metropolian hyväksymä tietoturvattu alusta ja vastaukset tallennetaan Metropolian tietoturvasuojatulle palvelimelle. Kerätty aineisto tuhoetaan asianmukaisesti opinnäytetyön hyväksymisen jälkeen, arviolta loppuvuodesta 2023. **Vastataksesi kyselyyn sinun tulee olla vähintään 15-vuotias. Vastaamalla kyselyyn annat suostumuksesi vastaustesi käyttöön opinnäytetyössäni.** Halutessasi voit tallentaa kyselyn kesken vastaamisen ja jatkaa myöhemmin täyttämistä.

Kiitos jo etukäteen osallistumisestasi. Mikäli sinulla herää kysymyksiä kyselystä, voit olla minuun yhteydessä sähköpostitse:

marjo.hienonen@metropolia.fi.

- Marjo Hienonen

Taustatiedot

Punaiselle tähdellä (*) merkityt kysymykset ovat pakollisia.

1. Minkä ikäinen olet? *
2. Millainen laulutaustasi on? *

Sosiaalisen median käyttö

HUOM! *Laulunopettussisällöllä* tarkoitetaan tässä kyselyssä laulunopettajien sosiaaliseen mediaan tuottamia videoita, teksti- ja/tai kuvajulkaisuja, yms., joiden tarkoitus on opettaa jotakin laulamisesta/musiikista ja/tai inspiroida laulajia. Sosiaalisen median käyttäminen esimerkiksi musiikin kuunteluun ei liity tähän kyselyyn, huomioithan sen vastatessasi.

Tässä kyselyssä sosiaalisesta mediasta käytetään jatkossa termiä **som**.

3. Kuinka usein kulutat laulunopettussisältöä somessa? *

4. Millä somen alustoilla olet kohdannut laulunopettussisältöä? (Voit valita useita.) *

- YouTube
 TikTok
 Instagram
 Facebook
 Pinterest
 Blogit
 Keskustelupalstat
 Muu (tarkenna alla)
 En ole kohdannut laulunopettussisältöä somessa

Muu, mikä?

5. Miten löydät laulunopetussisältöä somessa? (Voit valita useita.) *

- Etsin sitä itse
 Muiden suosituksesta
 Tulee sattumalta vastaan
 Muu (tarkenna alla)
 Ei mikään näistä

Muu, mikä?

6. Millä kielillä pääasiassa seuraat laulunopetussisältöä? (Voit valita useita.) *

- Suomeksi
 Englanniksi
 Ruotsiksi
 Muilla kielillä (tarkenna alla)
 Ei mikään näistä

Muu, mikä?

7. Minkä muotoisia laulunopetussisältöjä pääasiassa kulutat? (Voit valita useita.) *

- Erittäin lyhyitä videoita (alle 1 min)
 Lyhyitä videoita (n. 1-5 min)
 Keskimittaisia videoita (n. 5-10 min)
 Pitkiä videoita (yli 10 min)
 Lyhyitä tekstijulkaisuja (muutaman rivin mittaisia)
 Pidempiä tekstijulkaisuja
 Kuvajulkaisuja
 Podcasteja
 Ei mikään näistä

Muu, mikä?

8. Kuinka paljon seuraavat aiheet kiinnostavat sinua somen laulunopetussisällössä?

	Paljon	Jonkin verran	Vähän	Ei ollenkaan	Tarkenna
* Äänenkäyttö ja laulutekniikka	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Esiintyminen/esiintymisjännitys	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Tulkinta ja ilmaisu	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Improvisointi (esim. scat, ad lib, melismointi)	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Musiikilliset asiat (esim. musiikkityylit, stemmalaulu, musiikin teoria)	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Laulunopettaja reagoi/analysoi laulajia	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Duetto-videot (opettaja laulaa kappaletta ja voit laulaa mukana omaa osuutta)	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Laulamiseen liittyvät psykologiset näkökulmat (esim. äänihäpeä, itseluottamus)	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Oikeat opetustilanteet lauluoppilaan kanssa	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Laulunopettajan henkilökohtainen elämä	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>

Muu, mikä?

9. Miten osallistut somessa vuorovaikutukseen laulunopetussisältöä tuottavien opettajien kanssa? *

	Usein	Joskus	Harvoin	En koskaan	Perustele halutessasi:
* Liityn tilin seuraajaksi/kanavan tilaajaksi	☐	☐	☐	☐	
* Tykkään julkaisusta	☐	☐	☐	☐	
* Kommentoin julkaisua	☐	☐	☐	☐	
* Lähestyn opettajaa yksityisviestitse	☐	☐	☐	☐	
* Vastaan kyselyihin (esim. tarinat-osiossa)	☐	☐	☐	☐	
* Esitän toiveita aiheista	☐	☐	☐	☐	
* Julkaisen vastausvideoita (esim. duettoihin tai somehaasteisiin)	☐	☐	☐	☐	
* Tallennan julkaisuja itselleni talteen	☐	☐	☐	☐	

Muu, mikä?

Laulamisen oppiminen somen avulla

10. Kuinka tärkeäksi arvioit somen ilmaisen laulunopetussisällön omassa laulamisen oppimisessasi? (1 = ei ollenkaan tärkeä, 5 = erittäin tärkeä) *

Perustele vastauksesi:

11. Mitä seuraavista koet oppineesi laulamisesta somen laulunopetussisältöjen avulla? (Voit valita useita.) *

- Laulutekniikkaa
- Musiikin hahmottamista (esim. rytmi, melodia, harmonia)
- Tulkintaa ja ilmaisua
- Musiikkikappaleita
- Musiikkityylejä
- Improvisointia
- Uskallusta ja varmuutta laulamiseen
- En mitään näistä

Tarkenna halutessasi:

12. Oletko ostanut maksullista laulunopetussisältöä? *

13. Käytkö/oletko käynyt laulutunneilla? *

HUOM! Mikäli et käy tai ole käynyt laulutunneilla, valitse kysymykseen nro 14 vaihtoehto "en käy laulutunneilla".

14. Jos käyt tai olet käynyt laulutunneilla, onko laulunopettajasi suositellut sinulle somesta laulunopetussisältöä? *

--Valitse tästä--

15. Onko some vaikuttanut halukkuuteesi käydä laulutunneilla tai muussa ohjatussa lauluharrastuksessa, kuten kuorossa? *

--Valitse tästä--

Miksi?

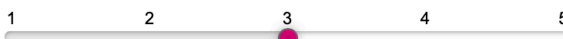
HUOM! Mikäli et ole laulunopettaja, valitse kysymykseen nro 16 vaihtoehto "en ole laulunopettaja".

16. Jos olet laulunopettaja, oletko suositellut oppilaillesi ilmaista laulunopetussisältöä somesta? *

--Valitse tästä--

Tarkenna miksi ja jos kyllä, tarkenna millaista:

17. Miten hyvin osaat mielestäsi arvioida, millainen laulunopetussisältö on hyvää/laadukasta/luotettavaa? (1 = erittäin heikosti, 5 = erittäin hyvin) *

18. Mitkä tekijät vaikuttavat siihen, että pidät laulunopetussisältöä hyvänä/laadukkaana/luotettavana?	Paljon	Jonkin verran	Vähän	Ei merkitystä	Perustele halutessasi:
* Opettajan persoona	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Opettajan koulutus	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Opettajan työkokemus	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Opettajan lauluääni	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Opettajan ulkonäkö	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Opettajan ilmaisutapa	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Opettaja selittää asiat perusteellisesti	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Opettaja taustoittaa väitteitään (esim. viittaa tutkimuksiin)	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Visuaalinen havainnollistaminen (esim. anatomisia kuvia)	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Opettaja demonstroi asioita omalla äänellään	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* On helppo harjoitella mukana	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Opettajan kappalevalinnat	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Opettajan oppilaita on mukana videoilla/kuvissa	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Opettaja kommunikoi seuraajien kanssa	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Videon äänenlaatu	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Videon kuvanlaatu	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Video on tekstitetty	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Viihdyttävyyys ja huumori	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Visuaalinen ilme (esim. värimaailma, ympäristö)	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
* Tiheä julkaisutahti	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>

Muu, mikä?

19. Koetko somen laulunopetussisällön haittaavan/heikentävän laulamisen oppimista jollain tavalla? *

--Valitse tästä-- ▾

Perustele vastauksesi:

20. Onko vielä jotain, mitä haluaisit asiasta mainita? Sana on vapaa.

Kiitos vastauksistasi!